

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZINOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1988. GADA JŪLIJS

MONTREALA, KVEBEKĀ

40 GADA GĀJUMS Nr. 7. (472.)

TRIMDAS DZIESMAI
PĒDĒJĀ DIENĀ,
KĀDU DZIESMU? TAČU NE
LATVIJAS!

LĪGO!

Sakām, ka esam dziedātāju tauta. Ka tāda esam bijusi, liecina tautas dziesmu bagātais pūrs un paprāvais dziesmu skaits, kas radies pēdējos simts gados. Dziesmu svētki kļuviši par šo dziesmu galveno izpausmes veidu. Bet kā ir ar šo dziesmu? Vai tā atskan tikpat spēcīgi kā agrāk? Vai kaut kur nav iemetusies tāda kā rūsas?

Dzirdām - jaunu dziesmu nevajaga, pietiek ar vecām; paši dziedāt vairs nespējam - lūk, nezinām vairs nedz vārdus, nedz meldijas. Turklāt mums še, brīvajā pasaulē, taču vairs nekā prātīga neesot - īstā kultūra nāk tikai no okupētās Latvijas. Šķiet, dziesmai vairs nav tā spēka, kā kādreiz.

Ļaudis sev jautā: braukt uz dziesmu svētkiem, nebraukt? Un bieži atbilde ir - paliksim mājās! Koristi gan vēl grib dziedāt, bet ar vismazāko piepūli - jo, lūk, tautas svētkos būs labi diezgan.

Ko liksim dziesmas vietā? - Dziesmu nevar atvietot ne ar ko līdzīgu. Ja nu tā, jā jautā, kādu dziesmu turpmāk dziedāsim, kāda dziesma mūs stiprinās? Vai tikai tā, ko atved AVE SOL un kuņas veidošanā mēs paši nepiedalamies? Šķiet, taču ne.

Tā nu arī ar dziesmu esam nonākuši sava veida krustcelēs, kādas piedzīvojam visās mūsu sabiedriskās dzīves jomās: mantojums ir bagāts, bet strauji apsīkst tā kopēju un tālāk veidotāju saime. Dzīve no mums prasa daudz. Sparīgas dziesmas uzturēšana un veidošana prasa vēl vairāk. Ne tikai tās iemācīšanu un izpildīšanu iespējami labākā līmenī, bet arī saites ar tautu. Dziesmai tauta jāiepriecina, jāsaļūsmina. Tā tautas dvēselei ir kā vējš karogam - aicina un mudina pastāvēt, it sevišķi, ja tā ir brīva dziesma, kādu mēs še varam dziedāt atkal un atkal.

Dziesmai ir arī savs politiskais spēks, ko ne vienmēr esam attiecīgi izmantojuši. Ja nu uzņemam ciemiņus no tālās dzimtenes, kāpēc gan neprasīt, lai mūsu kori viesotos tur? - Uz mūsu noteikumiem! Mūsu izvēlētā laikā! Ar mūsu pašu izraudzītu programmu! Labi sagatavotu.

Savos dziesmu svētkos mēs dziedam brīvu un skanīgu dziesmu. Tādu dziesmu dzirdēsim šogad Indianapolē, ASV. Mums jādara viss iespējams, lai šī mūsu dziesma nezaudētu savu pirmatnējo spēku, kas palīdzējis latvietim izdzīvot mūžu mūžus visgrūtākos apstākļos.

Latviešiem arī turpmāk būtu vairāk kā vēlami palikt dziedātāju tautai. Rādās, ka tas nenāksies viegli. Tas var notikt tikai tad, ja mūsu dziesmas atbalsosies katrā sirdī: vispirms, dziedātājos, lai dziesmu vaidotu un attīstītu; tad klausītājos, lai tā mūs visus nestu dziesmu kalnā, lai no kalna uz kalnu sasiētu tautas kopības saites.

Brīvu dziesmu dziedāsim, brīvu dziesmu veidosim, brīvu dziesmu saņosim. To panāksim, ja saviem dziesmu svētkiem piešķirsim dziļāku nozīmi, veidosim tos par kaut ko vairāk kā par tautas svētkiem vien.

M. P.

SVEICINĀM

8. Vispārējo ASV Latviešu Dziesmu Svētku Indianapolisē dalībniekus un apmeklētājus. Lai skan!

Redakcija.

Pāri birzij Pērkons ugunsčirvi atvēza,
mirkļi cirta meža malas dižajā bērzā.
Tūkstoš dzirkstis mūsu pļavā salēca.
Šorīt redzu: visur ugunspuķes
zaļajā zālē deg!

LĪGO!

Pāri rudzu laukiem aizdimdēja ugunsvārds,
Mālnkalna tumšās egles sastinga bailēs.
Ko gan Pērkons savai tautai vēstīja?
Visu laiku viņa vārdu atbalss
satrauktā sirdī skan!

LĪGO!

Tautieši dārgie, šeit un tur svešumā,
degsim jāpugunie šonakt visos pakalnos,
lai tie gaismas vārdiem runā tālumiem
pāri,
ka pie Gaujas, ka pie Ventas, ka pie
Daugavas
nebeigs skanēt Jāņu naktīs mūsu dārgais
un latviskais
LĪGO!

ALFRĒDS ZARIŅŠ

tevzemē

un viņa domu biedri.

TRIS KAUSI.

I

KAISLĪBA.

Tā atnāk pamazām kā nemināma jausma,
Vai drāžas viesulī un sadedzina mūs,
Tā sārta iedegas kā jaunas dienas ausma,
Vai visu saārdot par noziegumu kļūs.

Mēs visi padoti tās nerimtīgam spēkam,
Lai mūsu asinis par nemirstību tiek;
Mēs esam mācīti, lai pretojamies grēkam,
Lai dzīvi dzīvotu kā sirdsapziņa liek.

Tad atnāk liktenis un ieskatās mums acīs,
Un pēkšņi aizmirstam kur atrodamies mēs;
Vēl prāts liek pretoties un jautājam ko sacīs
Vai nesīs rītdiena un nezināmais "es"?

Bet lūpās kvēlošās kūst dvēseles -
Un rokas zinīgās tver debesis un elli...

II

MĪLESTĪBA.

Nav dzīvei jā jautā, kur mīlestību meklēt -
Tā pati parādās - mūs savās rokās tver;
Nav mūsu izvēlē tās esamību zīlēt -
Tā pasniedz biķeri - vai salds, vai rūgts tas
- dzer!

No mūsu bērņības un mīļām tēva mājām
Mēs nesam atmiņas un mīlestības līdz;
No dzīves atvariem un takām, kuņas gājām,
Mēs guvām draudzības, kas ceļā izpalīdz.

Tad atnāk liktenis un ieskatās mums acīs
Un pēkšņi atskārستم, ka nepiederam sev -
Ir cilvēks iemīlēts un visi prāti sacīs:
"Tas ir tas dārgākais, kas dzīvē pieder tev!"

Sirds rokās trīcošās tver biķeri -
Un ceļos nokritusi alkātīgi dzer...

Redakcija gaida materiālus visām nodaļām!

III

NAIDS.

Naidis lēnām iezogas ar zemapziņas jūtām -
Kas vienmēr atvērtas ir itin visiem mums;
Naidis pārņem saprātu ar saindētām bultām,
Kas, visu saārdot, kļūst prāta noziegums.

Kaut vēlies cīnīties un skaidru turēt sirdi -
Velns pārņem dvēseli un liesmu liesmās kalā;
Kaut visu zaudējot vēl tālas balsis dzirdi:
"Velns nedrīkst uzvarēt - vēl ceļš ir atpakaļ!"

Tad atnāk liktenis un ieskatās mums acīs
Un jautā tirdoši: "Par dvēseli? - vai pret?"
Vēl ilgi apziņā prāts zemapziņu mācīs:
"Tev jāstāv nomodā! - Šai cīņā visu met!"

Un kausu izlejot tu atskārsti -
Mums divas izejas: naidis vai nu ir, vai nav...

METIMNE.

~~~~~

Mākoņi kā balti vilnas kamoli
debesīs peld,
mājvietu meklē.
Saule kā valdniece,
zelta kroni galvā,
cauri baltajiem kalniem
uguns starus dzen,
zemi bada
un no cīruļziemas snaudas
modina.

Cilvēk!
Neesi baltais mākon'is,
ko katra vēja pūsma
trenkā.
Esi kā saule,
pasaulē klīzdams,
uguns vārdus ļaužu baros
svied!
Modini tos,
kas vēl vienaldzības miegā
dus.

Tautas!
Mostaties!
Saslēdzaties!
Nokratiet vergu važas
un kā saule zemi
B r ī v i sveiciniet!

ELLA ANDERSONE.

~~~~~

VĀRDS JAUNAJIEM:

DZĪVĀ LATVIETĪBA.

Domājot par tematu, visskaidrāk un visbiežāk prātā nāca doma par dzīvību dabā. Dzīvība nenozīmē nekustīgu un nemainīgu realitāti, bet gan augošu eksistenci ar mistiskām pārmaiņām. Stādi dabā nespēj dzīvot bez palīdzības, bez saules un lietus. Savos dārzos pieliekam roku, tos laistot, ravējot nezāles u. t. t. Tā dzīvā latvietība šajās dienās pieaug, mainās, bet nevar turpināt veidoties bez mūsu palīdzības, līdzdalības, piepūles. Pārfrāzēju Gunāra Astras piemiņas dievkalpojuma dzirdēto Kārļa Ulmaņa teikto: "Cik labi būtu, ja katru dienu mēs ikkatrs veltītu 10 minūtes savai tautai..."

savai dzīvai latvietībai." Nepietiek vairs teikt "latvietis esmu, latvietis būšu" un tad atpūsties. Pienācis laiks piedalīties darbā. Dzīvā latvietība mūsu trimdas apstākļos prasa lielu piepūli.

Daudz kas, ko teikšu, Jums droši vien liksies pats par sevi saprotams, bet ceru, ka katrs no Jums sadzirdēs jaunu domu un varēs sevī atjaunot atziņas par to - "ko ES varu darīt?" Atcerēsimies J. F. Kenedija vārdus: "Ask not what your country can do for you, but what you can do for your country."

Pārdomas jāsāk ar to, kas bībelē rakstīts - "katrs pēc savām spējām" - un es vēl pievienoju - pēc dzīves apstākļiem, interesēm un citiem pienākumiem. Nav vienmēr viegli pildīt pienākumus, tādēļ - "dariet, kā stāstu, un ne tā, kā pati daru."

I Dzīvā latvietība latviešu sabiedrībā.

Ja saku "katram pēc viņa spējām" darboties organizācijās, strādāt klubos, atbalstīt kultūrālus pasākumus un citas programmas, mana galvenā doma/ideja ir - jāpiedalās.

Ja arī jauniešu vārdu krājums nav liels, gribu mudināt viņus un vecākus savā starpā runāt latviski. Se es uzrunāju arī vecākus, kas negrib "samulsināt savus bērnus ar divi va lodām" un tos, kas nepretojas, kad pusaudžiem uznāk brīži, kad tie nevēlas runāt latviski.

Ja organizācijas lūdz palīdzību, vajadzētu padomāt - ko es varu darīt? Nevajadzētu teikt: "Nē, es esmu par vecu" vai "lai citi tagad to dara... esmu to gadiem darījis!" Varbūt variet rakstīt vēstules politiski nozīmīgām personām, variet piedalīties pārrunu vakaros, nodot kādu ziedojumu - 1, 2 vai 5 gabalnieku (vai vairāk!) - Katrs pēc savām spējām un prioritātēm.

Dzīvē visas lietas vienmēr mainās. Tas, kas nemainās, mirst. Jaunieši mūsu sabiedrībā, teiksim, tie, kas dzimuši Kanadā pēc 1950. gada, ir uzauguši ievērojami savādākā atmosfērā. Kad šie jaunie ļaudis nonāk organizāciju vadībās, tiem ir citādākas idejas, kā darbu veikt. Lai gan šos jauniešus sagaida atplēstām rokām, tie bieži saņem negatīvus signālus: "Latvijā tā to nedarījām" vai "Tā gan to mēs nekad neesam darījuši." Esmu to dzirdējusi baznīcās, akadēmiskās organizācijās, kultūrālos pasākumos, kuršos jaunieši mēģinājuši ko paveikt, betojot šī laikmeta domas, materiālus un plānus. Tas var nopiest jaunietim garu. Tie viegli var justies atstumti, un tie sev jautā: "Nu, kāpēc es te nāku, ja manas domas un idejas nemaz negrib dzirdēt?"

Visvairāk gan mums ir jāuzmanās no šķelšanās/polarizācijas sabiedrībā. Saprotu, ka cilvēkiem ir grūti pieņemt idejas, kurās tiem liekas pilnīgi svešas vai pat iekrāsotas ar sarkanu ievirzi, un sirds tiem prasa pretcīņu. Mācīsimies viens otru tomēr vismaz uzklaut, jo polarizācija mūsu pašu sabiedrībā nepalīdzēs mūsu tautai - dzīvai latvietībai. Nepalīdzēs arī mūsu stājai uz ārpusi, jo citi mūs saredzēs tikai kā sašķeltu tautu.

II Dzīvā latvietība kanādiešu sabiedrībā.

Es atkārtoju - dzīvā latvietība... katram

pēc viņa spējām un interesēm. Latvietība jākopj kā stāds.

Nacionālā kultūrā piedāvāsim mūsu spējas. Ja daudz kultūralisms ir valdības nostāja, izmantosim. Piedāvāsim mūsu talantus, negaidot, lai tos pieprasa. Mūsu kultūralo grupu vadītājiem vienmēr vajadzētu būt gataviem ne tikai piedāvāt, bet arī katīvi meklēt iespējamības, kur piedalīties.

Politiskā plāksnē ir jādabojas un jāpiedalās. Mēs nevaram daudz sūdzēties par provinci vai federālās valdības deputātiem un viņu darbošanos, ja paši nepiedalamies. Veidi, kā to panākt, ir jāatrod. Varam sākt ar jautājumu, vai mums ir tiešs kontakts ar savu MP vai MPP? Aicināsim viņus piedalīties mūsu rīkotajās demonstrācijās. Pateiksimies, ja viņi ko darījuši mūsu lietas labad. Ja noticis, kas nevēlams, paskaidrosim un teiksim, ko mēs domājam.

Ir ļoti svarīgi reaģēt - atbalstīt vai kritizēt - uz masu mēdijas ziņojumiem, kuņos ir runa par cilvēku tiesībām, stāsta par Padomju Savienību vai par Baltijas valstīm, vai tieši par Latviju (televīzijā, laikrakstos un radio). Publikas iespaidi un domas ļoti ietekmē redaktorus, TV un radio vadītājus. Ir svarīgi atsaukties ne tikai uz negatīvo, bet arī pozitīvo. Katrai vadībai ir svarīgi zināt, cik un kā ļaudis viņu programmu vai rakstu novērtē.

III Dzīvā latvietība pasaules notikumos.

Te ir runa par mūsu pienākumiem starptautiskā laukā, lai mūsu latvietība turpinātu augt un dzīvot. Lielā mērā tas nozīmē būt plašāk informētiem par lietām, kas notiek citās pasaules malās, ne tikai Kanadā un aiz padomju dzelzs aizkara. Jādabojās organizācijās, kuņās runā par cilvēku tiesībām vai reliģisko brīvību. Informācijas izplatīšanai izveidosim telefona tīklus. Sadarbošanos nevaram sākt no punkta: "Ko tie mums laba darījuši; Kāpēc mums būtu viņus jāatbalsta?" Piedāvāsim savu pieredzi, būsim gatavi palīdzēt, piedalīties, kur vien spējam, bez noteikumiem.

Starptautiskā mērogā "dzīvā latvietība" pa laikam ir sastāvdaļa "dzīvai Baltijai". Parastam kanadietim, varbūt vārds "Latvija" nekā nenozīmē, kamēr "Baltic" jēdziens tam tomēr kaut kas ir. Vienotā baltiešu balsī varam vairāk veikt. To redzējām Baltijas Brīvības un Miera kuģa braucienā. Kad biju Vīnē PBLA paspārnē, raksti presē arvien uzsvēra "Baltic presence". Ilggadīgas tautību nesaskaņas nevar būt priekšplānā. Jāsastrādā, vienalga kā, jāsastrādā!

Runājot par "Dzīvo latvietību", svarīgi, ka mums pašiem un uz āru plūst informācija par to, kas un kur notiek dzimtenē. Starptautiskā laukā mums vienmēr vajadzīga pašreizēja informācija (current events) ne tikai pagātnes stāsti, un šai informācijai ir jānāk no koporganizācijas avotiem.

Mūs ikvienu uz dažādām pusēm velk visādi pienākumi - pašu ģimenes, darba vietas, draugi, intereses, nemaz nerunājot par organizācijām. Gadiem ejot, mainās prioritātes. Katras nacionālās organizācijas darbinieks uzņemas atbildību par saviem pienākumiem, bet ne visi var atdot tam neierobežoti savu brīvo laiku. Palīdzībai jānāk arī no organizācijas biedriem, kam tādiem nevajadzētu būt tikai "vārda pēc" vien.

Varbūt vadošām organizācijām būtu jāsaņāk kopā biežāk. Grupu vadītājiem vajadzētu ru-

nāt (kopīgi) par nākotnes plāniem - vienam vai vairākiem gadiem. Vajadzētu padomāt par atalgotu darba spēku, lai atvieglotu darbu vadošām personām, lai tām nebūtu jānodarbojas ar vēstuļu rakstīšanu, informācijas došanu u. t. t. Algotais darbinieks tad arī veltītu pilnu darba nedēļu dzīvai latvietībai.

Izvilcumi no Ellas Andersones dzejas Spēks ticībā atspoguļo domu, kuņai, manuprāt, mēs tomēr nepiegrīžam pietiekamu vērtību: -

"Kur spēku lai ņemu
Svešuma ceļus mīt?"

un

"Vai atgūšu ar varu kas ņemts?"

bet beidzās

"Dievs!

Tavam taisnīgam prātam un tiesai

Ticu es!

Es ticu, nāks diena,

Un sāksies patiesības plūdi.

Kā pavasara pali tie ilgās

Netaisnības,

Pārestības,

Ciešanas,

Un važas

Mūsu tautai atņems.

Ticu es!"

Dzīvā latvietība no mums prasa daudz darba un piepūles. Panākumi izpaliks, ja nebūs pārliecības - bez TICĪBAS gala rezultātam. Tā būs, ja ticēsim un pieliksim roku, katrs pēc savām spējām un interesēm, strādājot ar īsto ticību, kā tas rakstīts Mateja 17. nodaļā, sākot ar 20. pantu: "... ja jums ticība ir kā sinepju graudiņš, tad jūs sacīsiet šim kalnam 'pārcelies no šejienes uz turieni', un tas pārcelsies... un nekas jums nebūs neiespējams.";

ANDA SPRŪDŽS.

- Referāts nolasīts 1988. gada 24. aprīlī, Toronto Latviešu Biedrības Zinātņu kopas referātu ciklā.

STRĒLNIEKI.

Par viņu gaitām svešumā - Padomju Savienībā.

Turpinājums.

Pirms sākam apskatīt to, ko tad strēlnieki tik varenu paveica grūstošā cara impērijā un kādēļ viņus tā pulgo un reizē apbrīno, gribu vēl iepazīstināt ar dažiem mūsu brīvības cīņu veterāniem, kas izteikuši savas domas par strēlniekiem un viņu laikmetu.

Kas tad latvju tautai ir bijuši viņu strēlnieki? Ko viņi savai tautai ir devuši? Es gribu teikt, ka latvju strēlnieki ir bijuši savas tautas sirdsapūļa, kas cīnījusies, maldījusies, šaubījusies, kļūdījusies un - uzvarējusi. Strēlnieki savai tautai ir atdevusi ticību sev, to ticību un pašāvēību, kas liek pat droši virs ūdeņiem staigāt, kā to Pipķu baznīcā saviem strēlniekiem reiz teica pulkvedis Vācietis. Strēlnieki ir likuši uz klausīt visai civilizētai pasaulei, ka pasaulē ir vēl viena tauta, kuņai ir neapklusināmas ilgas pēc brīvas dzīves savā zemē (10).

Sasaukšanās ar mūsu pagātni ir nepiecie-

šama tagdnes un nākotnes labā. Lielā sasaukšanās jāturpina arī tādēļ, ka reiz bija laiks, kad tas bija aizliegts un to nevarēja izdarīt. Latvijas valsts vara reiz bija aizliegusi pieņemt strēlnieku armiju un ieteikusi cildināt tikai tās pirmlaikmetu. Tagad skaudīgās valsts varas vietu grib pārņemt privāti skauži un neizpratēji (11).

Nevērība pret krieviem, kuŗa līdz šim bija izpaudusies bārdaino cīņas biedru vērošanā no augšas, pēc Ziemassvētku un janvāra kaujām pārvērtās stichiskā svelmainā naidā, ko strēlnieki sevišķi jūta pret krievu armijas vadoņiem. Te ir sēta tā sēkla, kas pēc pāris mēnešiem sāka dzīt zaļus asņus un lika latvju strēlniekiem palikt par niknākajiem cariskās Krievijas ienaidniekiem. Te izprotams tas niknums, ar kādu strēlnieki, nokļuvuši Padomju Krievijas dienestā, dragāja visus "atjaunotāju" pulkus Krievijas pilsoņu kuŗa laikā (12).

Lielinieku mērķis bija tikt pie varas, un viņi centās to sasniegt ar visiem līdzekļiem, kaut vai tikai ar solījumiem. Viņi nebaidījās ne no kādiem soliem, lai noturētos sedļos. Visa lielinieku darbība, kā brāļošanās frontē, armijas sagraušana, pretestība Kerenska ievadītām jūlija kaujām 1917. gadā u. t. t. Tas viss bija jau iepriekš izlemts vācu armijas galvenā štābā un uzdots realizēt Ļeņina vadītai lielinieku partijai Krievijā (13).

Vai strēlnieki to zināja, ka atbalstot Ļeņinu, viņi atbalsta vācu nodomus? Protams ne, to pat pašu lielinieku partijas biedri nezināja. Ļeņina sauklis: Mērķis attaisno līdzekļus, atļāva viņam brīvas rokas visādām nelietībām. Solīdams un muļkodams tautu un savus līdzstrādniekus, viņš neatlaidīgi tiecās pēc sava mērķa - sagrābt varu. Būdams labs runas meistars, viņš spēja pārliecināt sevišķi tos, kam kuŗš bija apnicis. Mieru bez kontribūcijām, ko gan labāku kuŗavīrs var vēlēties, ja tam nav augstāku mērķu. Par šo mieru vācu valdība viņam izmaksāja dažus miljonus marku, ar kuŗām no niecīgās bolševiku partijas viņš izveidoja spēcīgu mērķtiecīgu partiju, kuŗas pirmais un galvenais uzdevums bija pārņemt varu Krievijā.

Tas, ka ārzemēs Ļeņina nodomi un mērķi bija zināmi, liecina šāds gadījums Šveicē.

Kad Ļeņins atstāja Šveici, lai caur Vācijuaizblombētā vagonā dotos uz Krieviju, Ciriķes stacijā salasījās liels pulks Šveices sociālistu, un tie Ļeņinu ievadīja ļoti pamatoti saucieniem: "Vācu spiegs! Vācu ķeizara uzpirktie spiegi!" (14)

Revolūcijas saduļķotās politiskās straumes malā atradās strēlnieki. Kāds bija pareizais ceļš tikt pāri šai straumei? Revolūcijas "padziļinātāji" arvien vairāk un vairāk ierāva tautu savā asiņainā revolūcijas upē. Strēlniekiem bija jāizšķirās - ļauties straumei līdz ar pārējo tautas masu jeb turpināt cīņu par saviem mērķiem, tas ir, tikt pāri šai upei. 1917. gada pavasara sabangotos revolūcijas apstākļos strēlnieki vislabāk un skaidrāk uzklaušāja balsis, kuŗas bija vistuvākās un saprotamākās. Nost ar kapitālistiem un viņu kuŗiem! Mēs savas jaunās dzīvības neziedosim viņu mērķiem un izpriecām! Iesim mājās un dalīsim muižas! Tā sludināja lielinieki. Latviešu pilsonība no strēlniekiem prasīja atbalstīt Krievijas pagaidu valdību. Valdību, kas pat par Latvijas autonomiju neko negribēja dzirdēt. Turpināt cīņu ar vāciem, kad armija ir pagurusi un vairs nav cīņas spējīga, lai tad iekļautos atkal lielkrievu impērijā. Tas strēlniekiem likās ne-

saprotams, laikā, kad lielinieki sola pilnīgu neatkarību.

Ļeņinam un lieliniekiem viss iespējams, tā sludināja partijas propagandisti. Toreiz lielinieku nelietības pieskaitīja dažu neatbildīgu indivīdu patvaļībai, kuŗas tikšot likvidētas tikko valdība būšot nostabilizējusī stāvoklī. Daudzi tam noticēja, jo to, ka visa šī sistēma balstījās uz patvaļībām, normāls cilvēks nevarēja saprast.

Latvju tautas nelaime šādā juku brīdī ir iedzimta godīguma un pienākuma apziņa. Viņi godīgi kalpo arī nelietim. Ja viņi (strēlnieki) to nebūtu darījuši, vai Latvija jeb kad būtu savu brīvību ieguvusi?

Goldmanim varam pieskaitīt nopelnus pie latviešu strēlnieku pulku dibināšanas, ko daudzi, sevišķi sociālisti, uzskatīja par nepareizu un nevēlamu. Vēsture pierādīja, ka tas bija viens no pareizākiem soļiem, kāds tajā situācijā varēja būt. Latviešu tautai pašai radās spēks, ar kuŗu sāka rēķināties pat ienaidnieks. Tad, kad lielinieku apvērsums 1917. gada oktobrī ievadīja armijas sabrukumu, kas draudēja arī strēlniekiem, plkv. J. Vācietis darīja visu iespējamo, lai satūrētu tos kā vienību, kā reālu spēku. Daudzi virsnieki, sevišķi no I brigādes, pameta savas vienības, lai piedalītos lielinieku varas apkuŗošanā jeb vienkārši izbeigtu kuŗavīru gaitas. 120 virsnieki ieradās Petrogradā, lai stātos Pagaidu valdības rīcībā. Kad izrādījās, ka Pagaidu valdībai nav vairs uzticamu kuŗaspēku, šie virsnieki aizklīda balto ģenerāļu pulkus, lai cīnītos par nedalāmas Krievijas atjaunošanu. Nav ko viņiem pārmet. Ieadzināti militārā disciplīnā, viņi jutās lieki, kur šī disciplīna bija sašķobījusies.

1918. gada 13. aprīlī Krievijas padomju valdības komisariāts kuŗa lietās ar pavēli Nr. 263 apvienoja visus Krievijā esošos latviešu strēlniekus padomju divīzijā, Jukuma Vācieša vadībā. Divīzijā bija 3 brigādes ar 9 strēlnieku pulkiem, 1 kavalērijas pulks ar 4 artilērijas divizioniem (1 smago), aviācijas un bruņoto automobiļu nodaļas. Sapieŗu un sakaru bataljoniem, telegrāfa rotu, 2 pārvietojamām slimnīcām. Organizācijas periodā divīzijā bija 17 - 18.000 strēlnieki un 20 lidmašīnas. Pulkos parasti bija 1.200 - 1.500 vīri (15).

Demobilizētiem strēlniekiem, kam nekādu piederīgo Krievijā nebija, citas iespējas nebija, kā iestāties jaunformētā divīzijā. Darbu atrast bija gandrīz neiespējami. Ar pārtiku bija bēdīgi, un, ja vēl trūka valodas, kur lai latvieties paliek? Tādā veidā latviešu strēlnieku korpuss, ko Pagaidu valdība atļāva formēt 1917. gada 18. decembrī, bet kas pēc Brestļitovas miera līguma, tāpat kā visa krievu armija, bija jādemobilizē, tika demobilizēts. Daudzi strēlnieki iestājās jaunformētā padomju latviešu strēlnieku divīzijā, tā radot šīs divīzijas kodolu. Sākotnēji tas bija uz brīvprātības principa, vēlāk mobilizēja, jo armija bija vajadzīga un pat ļoti.

Daudzi latviešu kuŗavīri, kas bija kalpojuši Krievijas armijā, tagad pēc demobilizācijas bija padoti likteņa varai. Latvijā valdīja vācu okupācijas vara. Bez darba un līdzekļiem viņi klīda pa Krieviju. Šī jaundibinātā latviešu divīzija bija kā mājas, kur varēja pāēst un apģērbties un justies puslīdz droši no

krievu neiecietības un patvaļībām.

Krievu pulki, ko organizēja lielinieki, praktiski bija ar ļoti mazām kaujas spējām. To vadītāji bieži bija cilvēki, kam vairāk intereseja laupīšana un viegla dzīve, ne kaušanās ar kādu pretinieku. Kā tas izrādījās Kazanā, kad plkv. Vācietis tur ieradās ar savu pulku, lai ievestu kārtību.

Latviešu strēlnieku divīzija tai laikā patiesi, pārstāvēdama stiprāko, kompaktāko un vienotāko kaujas spēka daļu Maskavā, neizbēgami, gribot negribot, kļuva par ārkārtīgi svarīgu faktoru valstī, kurā plosījās pilsoņu karš, kas bija uzliesmojis sakarā ar varas sagrābšanu lielinieku rokās (16).

Nebūtu vajadzīgs kavēties pie visām tām kaujām, ko latviešu pulki izcīnīja Krievijas kara laukos. Latviešu pulkus bolševiki sūtīja visur, kur nopietni tika apdraudēts viņu stāvoklis. Sasmalcinot šo slaveno divīziju brigādēs, pulkos un pat bataljonos, kas cīnījās no Archanģelskas līdz Krimai, Urālos, Volgas kras-tos un pat Polijā.

1918. gada vasarā latviešu divīzija bija sagrupēta pa visu Eiropas Krieviju, ieņemdama galvenos politiskos un stratēģiskos centrus. Divīzijas štabs bija Maskavā, kur atradās arī 1., 2., 3., 9. pulki, kavalērijas pulks un divi artilērijas divīzioni (1 pulka bataljons bija Nižņij-Novgorodā). Lidotāju bāze ar 20 aparātiem - Lubezos (20 verstis no Maskavas), 5. un 8. pulki un viena baterija - Bologojā, 6. un 7. pulki pa daļai Petrogradā, pa daļai Narvā un Pleskavas apkārtnē. 4. pulks bija Sizrāpas pil-sētas apkārtnē pret Čehoslovākiem. Simbirskā, Tombovā un Vologdā bija pa vienam latviešu strēlnieku bataljonam ar bateriju un jātnieku nodali (17). Lielinieki uz savām krievu vienībām palauties nevarēja, jo tur bija saplūduši dažādi avantūristi, kriminālisti vai vienkārši bada mocīti ļautiņi, kurū vienīgais mērķis bija paēst, apģērbties un viegli padzīvot, kas bija izdarāms ar iedzīvotāju terorizēšanu, atņemot tiem, valsts vārdā, pārtiku un vērtslietas. Tādējādi radot naidu pret pastāvošo iekārtu. Tagad šo salašņu rokās bija ieroči un vara, ko viņi izlietoja savu personīgo interešu labā. Virspavēlniekam Vācietim tikai ar lielām grūtībām izdevās ievest disciplīnu, bieži lietojot brutālu varu. Kur notika kautkāda sacelšanās, kā Tveras guberņā, Maskavā vai Urālos, tur šīs padomju armijas vienības izrādījās kaujas nespējīgas vai pārgāja reakcijas pusē. Latvieši bija tie, kas likvidēja katru reakciju. Bieži krievu pulki pameta latviešus vienus kaujas laukā, pēdējiem ciešot smagus zaudējumus. Latvieši ar savu bezbailību un disciplinēto stāju bija pazīstami kā taisnīgi un varonīgi cīnītāji. Bieži pietika, ja zināja, ka ieradīsies latviešu vienības, lai dumpinieki laistos mežā (Tveras dumpis).

Tas, ka, pateicoties šai divīzijai, Ļeņins noturējās pie varas kritiskajā 1918. gadā, nav noliedzams.

Latviešu padomju strēlnieku divīzijai kritiski izšķirošās kaujas notika 1918. gada 6. jūlijā, 30. augustā, 6. septembrī un 1919. gada 11. oktobrī, kas arī ir bijušas viskritiskākās dienas Padomju Krievijas vēsturē.

Ja vien Padomju latviešu strēlnieku divīzijai būtu misējies zaudēt kaut vienu no šīm kaujām, var droši teikt, ka Padomju Savienības šodien pasaulē nebūtu un ka pasaules vēsture

būtu aizgājusi pavisam citā virzienā.

Padomju latviešu strēlnieku uzvaras kauju laukos Krievijas pilsoņu kara laikā netieši padarīja iespējamu arī Baltijas valstu rašanos un pastāvēšanu (18). Krievijas impērijai sabrukot, lielinieku pasludināto tautu neatkarības deklarāciju izmantoja 13 tautas, pasludinot savu neatkarību no Krievijas. Arī latvieši darīja to pašu. No šīm 13 neatkarīgām republikām tikai 5 piedzīvoja II pasaules karu. Tās ir Somija, Igaunija, Latvija, Lietuva un Polija. Pārējās drīz vien tika iekļautas Padomju Savienībā. Vienkārši viņas nebija spējīgas aizstāvēt savu deklarēto patstāvību. Ja šajos kritiskos brīžos nebūtu izveidojusies latviešu nacionālā armija, arī Latvija būtu pakļauta kādai okupācijas varai.

Kā strēlnieki, tā mūsu nacionālās armijas kareivji ir vienlīdz tiesīgi teikt: mēs izcīnījām Latvijas valsts neatkarību. Pirmie radīja apstākļus, sagraujot nedalāmās Krievijas impērijas atjaunotājus, dodot iespēju šīm tautām deklarēt savu neatkarību. Šo tautu radītās armijas aizstāvēja savas tiesības. Arī Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalījās daudz bijušo strēlnieku.

Vienīgi tā neiecietība un nicināšana, ar kādu strēlniekus pabīdīja pabērnu lomā Latvijas brīvvalsts laikā daži mūsu nacionālie patrioti, pierāda veco patiesību, ka sīko ļaužu skaudība varoņus necieš. To pierādīja ģen. Balodis, aizliedzot celt strēlnieku varonim Briedim pieminekli, kaut gan veco strēlnieku biedrība bija savākusi līdzekļus un izstrādājusi skaistu pieminekļa projektu.

Kad strēlnieki dabūja zināt par Latvijas valsts nodibināšanu, Padomju Savienībā radās latviešu problēma. Strēlnieku daļas pieprasīja atļauju braukt uz Latviju. Padomju valdība šādas atļaujas negribēja dot. No latviešiem slēpa miera līgumu, un viņu daļās ieskaitīja krievus. Tā 1920. gada beigās divīzijā bija vairs 1/3 latviešu. Strēlniekiem bija diezgan. Viņi gribēja mājās. Iekļauti dažādās krievu armijās, kurū komandieri latviešus svieda visnejēdzīgākos uzbrukumos, kas smagi parādījās cīņā ar Vrangeli. Vairāki pulki tika pilnīgi iznīcināti, kā 5., 9., 4., 2., un 6. pie Kahovkas, pēdējo pat otreiz tā atjaunotā sastāvā.

Jānis Medenis savā darbā "Pulkvedis Vācietis Perekopā" kā vizijā skata šo traģisko laiku:

Celies mana divīzija, celies augša skatīt sauli
No tiem klajiem, kur zem zmes izkaisīti tavi kauli!

.. .
Celies, piektais pulks, tu - manējs, kas par visiem ātrāks esi,
Un kas manas zemes vārdu karogā un sirdī nesi!
No tā lauka, kur par brīvi kriti tu līdz pēd'jam vīram.

Latviešu strēlnieku divīzija vairs dzīvoja dzejnieku darbos. Viņa savu uzdevumu bija izpildījusi. Latvju tautas vārds vairs nebija pasaulei svešs. Latvju strēlnieki droši bija satriekuši tos spēkus, kas Latvijas brīvībai bija ceļā. Strēlnieku cīņas atviegloja mūsu diplomātiem sarunās par Latvijas neatkarības atzīšanu pasaules mierā

konferencē, jo strēlnieki Latvijas vārdu bija paiduši visai pasaulei. Tad beidzot strēlnieku mērs bija pilns.

Pēc vecā strēlnieka Reinholda Viņķeļa liecības, noticis šāds gandrīz leģendai līdzīgs notikums, ko varam nosaukt par par 'Strēlnieku Odiseju'. Strēlnieki atradušies kādā Sarkanās armijas daļā, Ukrainā. Vairākkārtīgi tie prasījuši viņus atbrīvot un atlaist braukšanai uz Latviju, bet to prasības arvien noraidītas. Beidzot tie vienkārši ar ieročiem atstājuši savas kazarmes, ieradušies stacijā, sagrābuši kādu vilcienu, novietojuši uz tā daudzus ložmetējus šaušanas gatavībā un devušies uz ziemeļiem. Uz vilciena lokomotīves novietots Latvijas nacionālais karogs. Pa ceļam vairākām padomju kaņaspēka daļām bijis dots rīkojums šos "dumpiniekus" aizturēt. Kad krievi uzzinājuši, ka braucēji ir latvieši, tie atteikušies jebko iesākt. Tā neparastais vilciens nonācis līdz Maskavai. Stacijā to sagaidījušas spēcīgas Čekas nodaļas, bet arī tās nav uzdrošinājušās uzstākt ar latviešiem atklātu kauju. Pie tiem nosūtīts kāds čekists - latvietis, kas iegalvojis, ka valdība tiem atļausot braukt uz dzimteni, bet, vispirms, esot jānokārto dažas "formalitātes", un uzaicinājis sūtīt pārstāvjus uz Kremli, lai tur visu nokārtotu.

Tīri dabīgi, ka izvēlēti visdrošākie vīri. Kad tie pēc ilgāka laika nav atgriezušies, nosūtītie izlūki noskaidrojuši, ka sarunu vedēji apcietināti un kā nodevēji ievietoti Čekas kamerās. Tad vilcienu stacijā atstājuši gandrīz visi strēlnieki, atstājot tikai nelielu sardzi, un ar ložmetējiem un rokas granātām bruņojušies, devušies uz Kremli. Citadele ielenkta pēc visiem kara vešanas likumiem un Kremļa vīriem uzstādīta prasība - latviešu delegātus nekavējoties atbrīvot. Kad čeka vēl vilcinājusies, strēlnieki atklājuši uguni uz Čekas ēku. Pārstāvji drīz vien atbrīvoti, un brauciens turpinājies Latvijas robežu virzienā (19).

Latvju tauta savos pamatos ir nacionāla. Tauta, kas mīl savu dzimteni. Vienalga zem kādiem karogiem tās dēli ir cīnījušies, dzimtene ir tā, uz kuriem ved viņu domas.

Mūsu pirmais sūtnis Ukrainā un Dievidkrievijā Kristaps Bachmanis savās atmiņās raksta:

"Cauri visiem lielajiem vietējiem notikumiem kā ūdens pilieni sūcās cauri latviešu bēgļiem - ceļiniekiem un kara gūstekņiem, kas pa visādiem ceļiem, gan kājām, gan braukšus virzījās uz dzimtenes pusi. Tie saistīja mūsu uzmanību. Apbrīnojams bija dzimtenes pievilkšanas spēks, apbrīnojama šo likteņu vajāto ceļinieku apgarotā izturība. 17. novembrī atkal ienāca biedrībā 6 kara gūstekņi - latvieši. Viņi bija ārkārtīgi nodriskāti. Vienam bija uz muguras vēl atlicis no veca mētelīša tikai trīsstūris ar saplosītu piedurkni un gaļu nokarājušos stūri. No nodriskātājām biksēm sarkanoja arī ceļu gali; kurpes bija galīgi izirušas. Vienam vēl bija 6 austrišu kronas kabatā, pieciem - vairs ne graša. Mēģinājām viņus pierunāt kādu laiciņu atpūsties, pastrādāt, nopelnīt kādu grasi. 'Izstrādājamies jau gūstā diezgan. Nu gribam redzēt dzimteni. Nevar vairs nociesties,' viņi runāja cits caur citu. Viņus nevarēja nobiedēt ne ar kādām ceļa grūtībām, ne ar kādām pilsoņu kara briesmām.

19. novembrī pirmie, kas šodien apmeklēja biedrības telpas, atkal bija kara gūstekņi. Uz viņiem bija žēl skatīties; viņi bija ļoti netī-

ri, nodriskājuši, noguruši, bet visi vēlējās tūlīt doties tālāk uz dzimteni.

Viens jau bijis aizgājis līdz Gomeļai, bet tur atradis savā priekšā kādus 15 ešalonus ar bēgļiem. Bēgļi dzīvojuši zemes barakās vai zem klajas debess. Viņus nelaižot tālāk. Viens ešalons esot latviešu. Bēgļi mirst lielā skaitā. Bēgļu pārlaišanu no vācu okupētās teritorijas (Ukrainā) uzņemusies kāda žīdu organizācija, kā peļņas avotu. Par atļauju braukt tālāk ņemot no katra bēgļa 300 rubļu. No bēgļu un grūtdieņu nelaimes šī spekulantu banda izsit peļņu (20)."

Ne krievi, ne vācieši bija ieinteresēti latviešu bēgļu atgriešanās Latvijā, kaut gan Brestļitovas miera līgumā tas bija paredzēts. Vācieši plānoja savu Baltijas politiku, kurā Kurzemi iekļautu personālūnijā ar Prūsiju. Tādēļ jo mazāk latviešu Kurzemē, jo labāk to varētu kolonizēt ar vāciešiem. No vācu puses tika celti visādi šķēršļi latviešu bēgļiem. Krieviem latvieši bija vajadzīgi kā derīgs materiāls armijā, jo pilsoņu karš vēl nebija beidzies. Vienīgi pēc Latvijas - Padomju Savienības miera līguma 1920. gadā bēgļi un kaņavīri, kaut arī ar grūtībām, sāka plašākā mērā atgriezties.

Kā bēgļiem, tā karcivjiem šī atgriešanās radīja vilšanos. Daudzi savas mājas vairs neatrada, un viss tiem bija jāsaņem no gala. Viņi sāka, kaut arī pamazām un ar grūtībām, jo tā bija viņu dzimtene, tā bija pašu valsts.

Daudz grūtāk jaunajos apstākļos nācās iekļauties bijušiem strēlniekiem. Bieži varēja viņu vidū dzirdēt ar rūgtumu izmestu piezīmi - pār ātru mēs nolikām ieročus. Toreiz man kā zēnam tas nebija skaidrs, tagad to saprotu. Ļausim vecam strēlniekam Žanim Zemgalim izteikt savas domas. Daudz rūgtu vārdu ir sakrājis šim kaņavīram.

Par zvaigžņu strēlniekiem nāca dienas, pelēkas kā rudens veļu laikā. Ikvienu, kas nebija piedalījies Latvijas atbrīvošanas cīņās 1919./20. gadā vai vismaz pēc miera noslēgšanas atgriezies Latvijā, uzlūkoja ar aizdomām. Viņiem piešķīra krāsu notonējumus: balts, sarkans vai melns. Tā apzīmogotu daļa veco strēlnieku palika līdz Latvijas bojā ejai (21).

Āl, piemini svešumā raktos

Un kādreiz elpu uz mūsu pusi sūti.

Kad klāsies tev grūti,

Zini,

Lai tālums kā ledus cik glums:

Mēs būsīm ar jums. (A. Čaks)

Tie, kam nekas daudz pašiem nav ko ierakstīt vēstures lapās, cenšas tur iespiesties ar varu, pabīdot malā vai aizēnojot patieso varoņu spožumu ar saviem varoņstāstiem.

Kā piemēru minēšu kāda varoņa varoņdarbu. P. Dardzāns savā grāmatā "Dieva plauks-ta" min šādu dīvainu gadījumu:

Īpatnēja ir ģen. J. Baloža izturēšanās pret strēlniekiem Tā stipri līdzinās krievu un Staļina ideoloģijai. Pēc 15. maija strēlnieku biedrība ierosināja latviešu strēlnieku vēsturisko dokumentu un atmiņu izdošanu. Toreizējais kara ministrs Jānis Balodis uzlika atļaujai savu veto un pieprasīja no strēlnieku pārstāvjiem oficiālu deklarāciju,

ka latviešu vecajiem strēlniekiem nav bijis nekādas nozīmes, nedz iespaids uz brīvās Latvijas rašanos. Toreiz Latviešu strēlnieku biedrības priekšsēdētājs bija agronoms Skubiņš, un šo rindīņu rakstītājs viņa palīgs, tādēļ šī notikuma aculiecinieks un apstākļu zinātājs. Pēc ilgām apspriedēm nolēmām šo dīvaino dokumentu parakstīt, jo secinājām, ka ar ignorantu nebūtu nozīmes uzsākt kādas pārrunas, un daudz svarīgāk bija, lai tā laika vēsturiskie dokumenti un atmiņas par smagajām cīņām tiktu publicēti (22).

Tas bija mēģinājums latviešu strēlniekus pielīdzināt nullei. Tā nebija latviešu tauta, kas savus brīvības cīnītājus noliedza, kas centās izdzēst strēlnieku piemīņu. Ar bijušanos tā klausījās un lasīja leģendārās strēlnieku gaitas. Latviešu tautā vēl turpina dzīvot šis vienreizējais latviešu strēlnieku laikmets, kas bija tautas brīvības rītausma pēc gaŗas nebrīvības nakts. Tie bija nedaudzi, kas savā mazvērtības un varas kāres apmāti mēģināja pielaiķot un pārgrozīt šo mūsu tautas spoŗāko laikmetu. Viņi noteica, ko tauta drīkst godāt, ko ne, ko drīkst mācīt skolās, ko ne. Tā kā šie patrioti atradās mūsu valsts vadoŗos posteos, viņu iespaidā tautā radīja ilūziju par strēlnieku mazvērtību vai pat kaitīgumu.

Nobeidzot šo pārskatu par strēlnieķu gaitām Padomju Savienībā, citēŗu daŗas A. Ķaka rindīņas:

Tie ir - strēlnieķi, kuŗu vairs nava
Un kuŗu nebūs otreiz vairs.
Tikai viņu mūŗīgā slava
Tautu sargā kā karogs kairs.

/ Beigas. /

A. MEMENIS.

Vēres:

10. A. Zīle, Latvieŗu strēlnieķu piemīņas "Zvaigŗņu pulķu atmirdza", 42. pp.
11. E. Mednis, "Dvēseles dumpo".
12. Ed. Sināts, Tautiskās ticības spārnotāŗi. "Zvaigŗņu pulķu atmirdza", 72. lpp.
13. P. Dardzāns, "Dieva plauķstā" II 21. un 31. lpp.
14. Turpat, 54. lpp.
15. E. Andersons, "Latvijas vēsture", 301. lpp.
16. E. Andersons, Latvieŗu strēlnieķu loma Krievijas pilsoņu kaŗa laikā, "Strēlnieķs" 34/45, 28. lpp.
17. U. Ģērmanis, "Pa aizputinātām pēdām", 244. lpp.
18. E. Andersons, "Strēlnieķs" 34/45, 33. lpp.
19. Alberts Kalniņŗ, "Ienaidnieķu pusē", "Strēlnieķs" 28/33, 105. lpp.
20. Kristaps Bachmanis, "Latvieŗi Ukrainā", 60. un 61. lpp.
21. Žanis Zemģalis, "Latvieŗu strēlnieķi un viņu laikmets", "Strēlnieķs" 24/27.
22. P. Dardzāns, "Dieva plauķstā" II, 272. lpp.

SĀPJU ASARA.

Pasaka.

Kā cietumā Lielo Sāpju asara sēdēŗja cilvēķa sirdī. Viņai pa labi atradās Bēŗnu dienu asaru ķambaris. Kādreiz tas bijis tik pilns, ka plūdis pāri malām bieŗi, bieŗi. Tagad šis ķambaris sauss, izŗuvis kā mārķs saules tveicē. Bet vēl arvienu cilvēķs skatīŗjās viņā, kad iedomāŗjās pagātni esam labāķu par tagadni. Kad

zuda cerības gaiŗakai nāķotnei.

Pa kreisi Sāpju asarām atradās Prieka asaras. Tās bija nemierīģas. Nāķa un gāŗa kā bēŗni rotaļās. Viņu pulķā cilvēķs uzturēŗjās labprāt.

Tikai Sāpju asaru mājoklī cilvēķs skatīŗjās ne labprāt, lai gan tās mirdzēŗja un laistīŗjās ne mazāķ par Bēŗnu dienu un Prieka asarām. Sāpju ķambarim cilvēķs gāŗa gaŗām kā nevēlamam, ar varu viņa mājā ienāķuŗam viesim. Klusi, sevī nosēģuŗās, dzīvoja Sāpju asaras. Tikai vismazāķā, tā bija neapmierināta. Viņa gribēŗja redzēt pasauli, par kuŗu dzirdēŗjusi, bet kuŗā nokļūķ pašai nav bijusi izdevība.

"Ķik pasaule skaista!" Prieka asara bija stāstīŗjusi. "Sēdēŗju cilvēķa acs kaktiņā un skatīŗjos. Augstu gaisā spīdēŗja saule kā zelts, bet zemē ziedēŗja puķes kā saule. Viss gaisģ bija pilns saldu smarŗu un jautru skaņu. Kā brāŗi ļaudis sniedza viens otram roķas, visi smaidīŗja. Sāpēs sagrauztu un bēdās noliesēŗjuŗu seŗu neredzēŗju nevienu..."

"Ķķ, kā man gribētos redzēt pasauli! Lūģŗu cilvēķu, lai ļauj man brīvu ceļu!" mazā Sāpju asariņa ilģojās.

"To gan nedari," aiz muguras kāds teica pavisamklusģ, klusi.

Asariņa mēķa pāri plecām skatu un ieraudzīŗja aiz muguras savu dvīņu māŗu. Arī tai reiz bija palaimēŗjies Ķsu mirķli palūķoties pasaulē, bet par redzēto viņa neķad nebija runāŗjusi. Šodien, paklausot māsas lūģumam, stāstīŗja:

"Arģ es, tāpat kā tu šodien, kādreiz ilģojos redzēt pasauli. Jutos neizsakāmi laimīģa, kad man tā pavisam negaidot pavēŗrās ceļŗ uz sen ilģoto zemi. Otrreiz visu to skatģķķ gan nevēlos. Redzēŗju krustus, tikai krustus vien. Gan lielus, gan mazus. Gan gaiŗus, gan tumŗus. Redzēŗju arģ daudz cilvēķu, skaistiem ziediem rotātus paaugstinājumus. Bet šģis puķes nesmaidīŗja... Viņām, tāpat kā cilvēķiem, kuŗus redzēŗju, galvas liecās zemu uz krūtģm. Tālumā skanēŗja zvani, klusi un sēri. Koku zarus vaidēŗja vēŗŗ. Esmu laimģa, ka cilvēķa delna nenosvieda mani zemē. Tā bija mitra no asarām. Smaga no bēdām un sāpēm."

Mazā Sāpju asariņa ilģas apslāpēt tomēr nespēŗja.

"Laid mani pasaulē," viņa lūdzās.

Cilvēķs izbrģnēŗjies paskatģŗjās lūdzēŗģā. Pāģrozģŗja galvu un teica: "Ķatram savs laiks. Gan pienāķs arģ tava ķārta."

"Ķauj man redzēt pasaulē laimi un prieku! Atģriezģŗšos tāpat kā atģriezās Prieka asaras."

- "Vienreizēŗjas lietas neatģriezās," cilvēķs nopūtās.

"Ķauj man redzēt pasaulē laimi un prieku," Asariņa neatlaidās.

- "Ķatrs redz pasaulģ citām acģm. Prieks patģķķ visģem. Prieka asaras ievēro un mģl. Tu pazudģsi neievērota."

Asariņa aplķusa, bet nebeidza gaidģķķķ dienu, kad pate savām acģm redzēs pasaulģ. Un tas laiks pienāķa drģŗ. Nokļuvusi Cilvēķa acs kaktiņā, Asariņa skatģŗjās, kur ir prieks, smaidģ un laime? - Tos viņa ne redzēŗja, ne dzirdēŗja. Visapķāķķķ skanēŗja tikai vaidģ un nopūķas. Gaisģ no sāpēm un ŷpuķs-

tiem bija biezs. Cik tālu sniedzās skati, visur debesu pamalēs dega sārtas ugunis. Kā zvēri cilvēki uzbruka cits citam. Vajātie bariem devās prom no ilgā mūžā iekoptām mājām, pameta iemīļoto tēvu zemi un aizsteidzās nezināmā svešumā. Tikai - prom! Prom! Ceļi bija pilni ar gājējiem un braucējiem, un acīs visiem sariesušās asaras. Tās mirdzēja kā dimanti, bet tām vēriību nepiegrieza neviens.

Asarīgai reiba galva. Acs kaktiņā ilgi noturēties Viņa nespēja. Pamedama aiz sevis tumšu sliedi, tā ritēja pāri Cilvēka vaigam, tikai uz leju, uz leju vien un iekrita ceļa smiltīs. Tur to samina un iznīcināja braucēju smagie riteņi un gājēju nesaudzīgie soļi...

ELLA ANDERSONE.

VĒSTULES NO LATVIJAS:

MĪLIE TAUTIEŠI!

Paldies par vēlējumiem manai ģimenei, mūsu tautai Ziemassvētkos un Jaunajā gadā! Jūsu kartiņu saņēmu. Lai tagad Austrālijas vēsajos mēnešos Jūsu sirdis silda un priecina pāri tālumiem tās jaunās tautas atmodas vēstis, kas šogad vēl gaišāk kā agrāk atmirdz no Latvijas un tās dēlu un meitu darbiem un centieniem. Lai Līgo dziesmā arī Jūs krastā vienojas sirdis tēvijas jaunajai dienai, kuņas liecinieki esam mēs. Vēl darba daudz, bet pavasaris ir šogad ne tikai mūsu zaļajos bērzos un pureņu zeltā pļavās, bet arī sirdīs un cerībās! Jūsu laba vēlējumi un darījumi dod spēku nepagurt un tālāk iet. Pateicos Dievam, kas devis spēku, drosmi un iespēju pielikt roku šai darbā. Ceru, ka vēstuļu laipu no Jums atnāks vēl Jūsu vārdi un domas. Nesen nodibinājām PEN kluba Latvijas kopu. Paldies mūsu senčiem, kas šo zemi izraudzījās par mūsu dzimteni - visskaistāko pasaulē!

Alfr. Z., Alūksnē.

NOLIEK ZIEDUS BRĀĻU KĀPOS.

25. martā nolikām ziedus Brāļu kapos pie Mātes tēla saviem vectēviem, kas gāja bojā izsūtījumā. Cilvēku bija ļoti daudz. Nostāvējām gandrīz divi stundas, lai varētu tikt pie Mātes tēla. Nolikām sarkanbaltsarkanās nelīķes...

Pēc tam braucām pie pieminētā, bet tur mūs klāt nelaida. Sajūta Brāļu kapos bija ļoti savāda. Visi Brāļu kapi likās kā viena liela, liela kapliča. Cilvēki runāja tikai pusčukstus, bija savstarpēji laipni. Visiem rokās bija dažnedažādi ziedi. Iespaids bija graužošs.

Ziedu nesēja.

TRŪKUMS.

Nepilnos trīs gados, kopš ievada likumu par alkohola lietošanas un pārdošanas ierobežošanu, esam nonākuši līdz cukura kartītēm (taloniem). 1 kg uz cilvēku mēnesī. Alkohola pārdošanu tad ierobežoja, bet lietošana palika tā pati. Tagad visi dzen kaņdžu. Bet tam vajaga cukuru. Tas vēl nekas. Līdz ar cukuru panikā izpirka arī miltus, rīsus, visus saldumus un pat ziepes un sāli. Nedēļas laikā veikali bija tīri no šīm mantām. Kā kaņā... Tagad gan bišku nomierinājušies.

Baltijā tas klimats nekad nav bijis labs. Un tagad viss tik šausmīgi piesārņots.

Visur ķīmija. Jūņā iesaka nepeldēties, par Lielupi nemaz nerunāsim. Atliek vēl tik kāda A - stacijas avārija un beigas mums ir...

Vērotāja.

PIE MUMS VALMIERĀ ...

Pie mums, Valmierā, kā jau rakstīju sācumā, atrasts kaut kāds bacilis produkts, kas rada dizentērijai līdzīgas sekas. It kā bacilis esot atrasts žāvētā galā un Rūjienas saldējumā. Tagad jau vispār ar produktiem grūti, nemaz nezinām, ko drīkstam ēst.

Vispār jau daba mums arī piesārņota. Gaujā vairs pie pilsētas nedrīkst peldēties, jo stikla šķiedras rūpnīca laižot upē indīgas vielas. Sabiedrība ļoti cīnās pret to, bet salauzt iesīkstējušos paradumus ir bezgala grūti. Bijām taču pieraduši vasarās peldēties. Daudzus gadus jau no rīta agri peldmēteļos skrējām lejā uz Gauju, tāpat vakaros, kad jau bija tumšs, gājām peldēties. Vienu gadu peldējamies līdz 17. novembrim, kad jau zeme bija sasalusi. Tagad jau par to vairs nevar sapņot.

Šodien pie mums Vasaras svētki. Valmierā arī visur skan mūzika, laukumos dzied dažādi estrādes ansambļi senās dziesmas, piemēram, "Mans mīļais draudzis, kur esi Tu."

Pie mums nolija lietūs, nu viss zaļo, zied - smaržo ievas, cerīni, dārzos ābeles baltos ziedos, tikai sirdī skumjas.

Valmierietis.

LATVIJAS ATSKAŅAS VĀCIJĀ.

Uz kuņu pusi Vācijā skatās šajā maija mēnesī, ciemojas ļaudis, ansambļi no Latvijas. Tās ir jaunu laiku pazīmes... kuņas nes sev līdz vecas iezīmes. Kamēr ap Koblenci (tad ap Hamburgu) ciemojās sieviešu koris Dzintars, Berlīnē notika Padomju dienas, vēltītas Latvijai, kuņas piedalījās ansambļi Ave Sol, Līvi, Grodi, respektīvi, kamerkoris, rokgrupa un folkloras ansamblis. Pa Beneluksu, Franciju un Vācijā ciemojas arī Rīgas Zēnu koris. Tiem ansambļiem iet līdz dažādi rakstnieki, publicisti, politiķi vai komjaunatnes grupa. Seit atainošu trīs dažādus pasākumus.

Tātad otru gadu pēc kārtas ciemojas Dzintars, kas jau pats par sevi ir vēra pēnams faktors. Ja Dzintara dziedātājs nav profesionāls, viņu sniegums kā tāds ir apzīmējams: nevainojama balsu homogenitāte, līdzsvars starp balsīm, iejūtīga dziedāšana, ar godbijību seko diriģentiem. Diriģentiem Iman tam Cepītim un Ausmai Derkēvicai te dots vienreizējs instruments. Tas ir, saprotams, arī viņu pašu nopelnis. Dziedātājas satiekas parasti divi reizes nedēļā, pirms turnejas, varbūt, trīs reizes. No viņām parasti prasa, lai spētu iestudēt jaunu darbu kaut vai vienas dienas laikā. Katras dziedātājas balsi atsevišķi pārbauda un apmāca balsu dziedāšanas speciāliste, kuņa pati brauc arī līdz turnejā. Uz tāda pamata veidojas kuņa saliedētība. Tomēr ar visām augstajām tehniskajām prasībām saglabāts ir zināms jūtu svai-gums, kuņu var izjust sniegumā.

Repertuārs balstās vai uz latviešu komponistu darbiem vai klasisku starptautisku

komponistu (Verdi, Britten, Mendelssohn-Bart-holdy...) darbiem. Pēdējiem ir, galvenokārt, garīgs raksturs. Programmas izlase ir atkarīga no koncerta vietas un publikas. Piemēram, 7. maijā, Kruftā, bija pārsvars latviešu mūzikai, sevišķi tautas dziesmām, un 8. maijā, Maria klosterī (kur kaja laikā slēpās Konrēds Ade-nauers), burvīgajā koncerta programmā ietilpa garīgā mūzika ar tikai diviem latviešu darbiem. Pirmais bija Jāzeps Vītola LESVĒSTĪŠANAI ar Kleinberga vārdiem, ko nesen atklāja rokkrakstā kādā liepājnieka privātā krājumā. Pēc Imanta Cepīša teiktā tas varēja būt šī darba priemat-skapojušs vispār. Otrais bija Pēteris Vauka ZĪ-LES VĒSTS ar Ulda Bērziņa vārdiem. Jāsaka, ka pēdējais baznīcā skanēja debslēģīgi, kā, laikam, pienākas darbam par putnu, Lūkas, šis darbs (ar igauņu komponista Tormisa kompozīcijām, lietojot Ojāra Vācieša tekstus ar dziļu izjū-tu) starp visiem nodziedātajiem bija visie-spaidīgākais. Starp citiem komponistiem jāpie-min atkal Vītols, Jānis Ozoliņš, Aldonis Kal-niņš, Pēteris Plakīdis, Pauls Dambis un citi. Visumā repertuārs izcēlās ar interesantu un līdzsvarotu dziesmu izvēli, kuŗa atspoguļo augstvērtīgu latviešu komponistu sniegumu. At-sauksmes no vācu publikas bija lieliskas. Tikai grūti saprast, kādēļ Bad Emsā, kamēr publika de-va, jāsaka, parasto stāvošo ovāciju, un par spī-ti tai, meitenes izskatījās tik nobijušās, ka bija gatavas raudāt!? Tas radīja neestētisku skatu, arī ja tam nav sakara ar tiešo mūzikālo kvalitāti.

Mazas piezīmes vēl par Dzintaru. Ieti spilgti atmiņā ir soprāna Ineses Galantes aiz-kustinošie augstie toni Guno AVE MARIA izpildī-jumā (vienīgi varbūt ir mazliet vainojama dik-cija?) vai Lloyd-Weber PIE JESU duets. Pie ēr-ģelēm abus darbus ar smalku atturību pavadīja Aivars Kalējs. Cepure nost konistēm, kuŗas tika vazātas apkārt no pusdesmitēm no rīta līdz pusnaktij, viņu balsīm nenogurstot. Disciplīna. Dzintaram līdz devās Latvijas televīzijas ko-manda, kā arī rakstnieks, ass un pieredzēju-šais novērotājs, Miervaldis Birze. Starp turne-jas nopelniem jāpiemin Limburgas konkurss, kuŗā piedalījās dažādu zemju kori. Latvijas koris izpelnījās pirmo vietu visās attiecīgajās kate-gorijās. Jāpiemin Bad Emsas pilsētas pārstāvja vārdi, ka pēc šāda koncerta kļūst neaizmirstami "sieviešu koris, Rīga, Latvija".

Kamerkoris Ave Sol Berlīnē. Cits koris, mazliet atšķirīgs stāsts. Koris sniedz lielisku izpildījumu ar apskaužamu balsu kvalitāti, kul-tivējot atturīgāko "balto toni", kas pienes aukstāku, bet gluži tīru noskaņu. Filnīgu kon-certu noklausījos vienīgi Spandavā, Nikoloja baznīcā. Lai gan starpbrīža nebija, programma sadalāma divi daļās. Pirmā iesākās ar Jermaka variācijām pēc "Pūt, vējiņi" temas, ko pie ēr-ģelēm izpildīja Tālvāldis Deksnis, un beidzās ar to pašu Deksni, spēlējot Imanta Zepzara "pastorāli". Kuŗa repertuārā ietilpst garīga mūzika un latviešu komponistu darbi, ieskaitot Dārziņa Minjonu un Dambja Jūras dziesmas. Šai daļai ar visu dažādību piemita viengabalainība, māksliniekiem panākot apburošu gaisotni. Otru daļu varētu nosaukt par starptautisku popariju. Sākās ar krievu darbu "atskaņas", kuŗā kuŗa da-ļa aizgāja dziedāt aiz durvīm un panāca inte-teresantu atskaņu efektu...bet to pielietojot jau otro reizi tajā pašā koncertā. Seko tān krievu "Swingle singers", tad austriešu gabals, tad

brazīliešu, tad "negro spirituals", ar da-žādiem vingrošanas efektiem, kuŗi baznīcas videi nedeve daudz. Neskatoties uz to, ka krievu kori ārzemēs parasti nedzied citu re-publiku valodās, man nav skaidrs, kāpēc latviešu koris Ave Sol dziedāja tikai minē-tajās valodās un nevis franču, spāņu, ķī-niešu, zulū, vienamiešu, persiešu, neaizmirs-tot vēl svahili. Tas būtu devis otrajai da-ļai skaidrāku nozīmi. Citiem vārdiem, kāpēc tik labam korim nevietā jāsagādā programmas izvēle ar apstrīdamu gaumi. No koncerta pub-likas Ave Sol (tāpat kā Dzintars) atvadās ar "Pūt, vējiņi", ko pirmo reizi dzirdēju tikpat kā renesanses izpildījumā. Savāds, bet interesants.

Berlīnē vēl. Latvijas delegācijā pieda-lījās Rīgas pilsētas galva Alfrēds Rubiks. Jau izskata pēc Rubiks izstaro jauno laiku politiķa garu. Slaidis un plikāks pauris, ap-mēram, kādus 45 gadus vecs, viņš atgāina bi-jušo Francijas premjeru Laurent Fabius. Kaut mazliet nervozs, viņš atstāj tādu diezgan patīkamu iespaidu, kā gaišu un iespēju ro-bežās atklātu cilvēku. Kā teikts, īsts jau-no laiku politiķis. Bet ko stāstīja svaigais, no Rīgas atstātais sociālisma cēlājs?

Bija iespēja ar viņu tāpat runāties, kā arī divi reizes viņu noklausīties dažādos apstākļos. Pirmā reizē, sestdienas pēcpus-dienā, Rubiks cītīgi pauda atklātības teo-rijas. Tās pašas, par kuŗām ir dzirdēts un lasīts. Šis runājamais (atklātībā sakot, šis ūdensgabals) nepienesa neko jaunu, iz-ņemot to, ka jaunās atklātības idejām bija jāsacaņas ar veco amerikāņu melno mūziku, jo netālu no tolts spēlēja blūza mūziku.

Daudz interesantāks bija panelis par Rīgas pilsētas politiku (šajā panelī reizi pa reizēm arī piedalījās vēsturnieks Jānis Stradiņš). Rubiks iesāka ar sīkiem paskaid-rojumiem par to, kā ir iecerēts atjaunot Vecrīgu. Apskatīja naudas un darba spēka problēmas, izrādot manāmu iesaistīšanos šajā jautājumā. Emocionālāka bija reakcija par Rīgas metro jautājumu. Zem Vecrīgas nebūt nav plānots nekāds metro, bet uz jautājumu, kādēļ tad projekts izraisa tik plašu neap-mierinātību Rīgas iedzīvotājos, daļēji iz-vairījās no atbildes. Rubiks ciptiski tei-ca, ka visus nevarot apmierināt un ka viņš priecājoties par to, ka uz plakāta varējis lasīt - "Rubiks jā, metro nē." Viņš tomēr uzsvēra, ka nekas galīgs neesot vēl nolemts. Viņam atgrēkoties, notikšot ekspertu sanāks-me. Galu galā manāmi uztraucies un pat dus-mīgs teica, ka par tādu jautājumu varot spriest tikai Rīgas iedzīvotāji nevis ārze-mēs dzīvojoši ļaudis. Šis metro jautājums likās gluži kuteklīgs un Rubikam nepatīkams ... kaut kāda iemesla dēļ, jo nav skaidrs, kāds ir pašā Rīgas pilsētas galvas uzskats par to. Katrā gadījumā viņa atbilde nebūt nevarēja pārliecināt publiku un izrādījās tāda savāda atklātības jēdziena izpratne (Jājautā, vai tāda paviegla atbilde arī pārliecinātu Rīgas iedzīvotājus, kas ie-priekšējās dienas Literatūras un Mākslas numurā (13/05) rakstīja atklātu protesta vēstuli pret metro projektu republikas val-došajiem darbiniekiem, kuŗā minēts, ka ir jau "sākti priekšdarbi". Dabīgi, ka visus nevar apmierināt... Taču vai ir jāņem vērā,

ko raksta LPSR Arhitektu savienības priekšsēdētāja vietnieks Jānis Dripe, vai Jānis Peters, vai Džemma Skulme, vai citi ievērojami kultūras darbinieki, šīs vēstules parakstītāji?). Līdzīgu reakciju un atbildi izraisīja jautājums par imigrāciju no Krievijas Latvijā, par kuŗu "emigrācijas" latviešiem neesot daļas.

Pamācošas bija debātes par ekoloģisko jautājumu.

Gaisa piesārņošana Rīgā neesot tik nozīmīga problēma, jo tikpat kā neesot rūpniecības, kas varētu sevišķi piesārņot Rīgas gaisu. Piemēnēja vienīgi 120 gadu vecu cementa fabriku Daugavas kreisajā pusē. To pašu "pārprofilēšot!"

Ūdens jautājums Rīgā sagādājot lielākas rūpes. Rīgā vienkārši trūkst ūdens. Valsts hidroloģiskais dienests (ja nemaldos), atbildīgs par ūdens kontroli, pienācīgi neizpildot savus pienākumus. Kontrole būs stingrāka. Lielāka ūdens lietošana notiek gan privātos dzīvokļos vai mājās, gan, un jo sevišķi, rūpnīcās, kuŗas ir atbildīgas par pusi no patēriņa. Tām būs lielāki sodi. Esot pat ierosināts, ka fabrikām būtu jāmaksā nodevas atkarībā no iespējamā piesārņošanas riska! Cits ūdens trūkuma cēlonis esot ūdenstorņu izjaukšana. Vispār Rīgas ūdenim nav vairs laba slava, jo tas ir zaudējis savas garšas īpašības. Jāatrisina ūdens piesārņošanas jautājums, tas nozīmē arī kodolspēkstaciju atkrišņu pārstrādāšana, Slokas papīra fabrikas piesārņošana, kā arī Juglas ezera sapurvošana. Zinātņu akadēmijā esot nodibināts ekoloģiskais centrs, lai palīdzētu risināt šos jautājumus. Par ekoloģiskajiem jautājumiem Rubiks minēja jauniešu, piemēram, panku protestus, bet uzsvēra, ka, ja viņi runā, tie tomēr neesot gatavi neko daudz darīt.

Vēl pieskārs valodas jautājumam. Ja saņāksmēs vai citur vēl nerunājot latviski, tad tas ir jālabo, ieteicās Rīgas pilsētas galva. Pie beigām Alfrēds Rubiks stāstīja vēl par demokrātiskām vēlēšanām, tad minēja, ka esot pārrunu platforma, kuŗā nesen pārrunāti aktuāli jautājumi ar kādu simtu protestētāju vadītājiem. Viņš sprieda, ka starp tiem esot kādi 99% "sociāli angažēti" cilvēki, kas gribot labu, bet nezinot, ko darīt lietas labā. Pēdējais procents ar protestēšanu saprotot jaunas varas radīšanu, atteicoties no sociālisma. Tā viņš lēš.

Visumā skatoties, Rubiks pieder pie jauno laiku iezīmēm. Salīdzinot ar Brežņeva laika ierēdņiem, viņš liekas tāds uzņēmīgāks darbinieks, kam savs darbs un pilsēta rūp. Tā vismaz var cerēt. Dabīgi viņam rūp arī sava propaganda. Politiķis paliek politiķis.

Berlīnē joprojām. Ciemojās folkloras ansamblītis Grodi ar savu plašo dziesmu pūru un tautas instrumentiem, bija plakātu un foto izstādes. Izstādīja latviešu mākslinieku gleznas, gobelēnus, rotas lietas Spandavas citadelē. Sos darbus ir radījuši pēdējos 10 gados jauni mākslinieki (sākot ar 30 gadu vecumu), bet arī mūžīgi jaunie mākslinieki, kā Rūdolfs Pinis vai Georgs Šēnbergs. Tā vispār bija iespaidīga izstāde ar tādiem kā Borisa Bērziņa, Maijas Tabakas, Džemmas Skulmes, Leonīda Mauriņa un Ilmāra Blumberga darbiem. Citus nemaz nepieminot, iepatikās Sandras Krastiņas krāsas ar ziemeļu zemju siltumu un Jāņa Mitrevica dziļie un stiprie toņi. Lai gan varam jautāt par darbu izvēli, vai tie bija labākie šo māksli-

nieku darbi, vai to, kur bija Miervalda Poļa darbi, iespaidīgā izstāde parādīja bagātīgu un daudzpusīgu mākslu.

Galū galā, novērojot šos notikumus, nāk prātā dažas pārdomas. Ir Gorbaževa atklātības laikmets, un braukā visvisādi visur. Bet vecas paražas pastāv. Tie paši uzraugi, "stukači", skatās, kas ar ko tiekas. Tie paši vecie draudi pastāv sakarā ar turpmāko braukšanu vai citā sakarībā. Runā brīvāk. Varbūt. Runā par jaunām iespējām, lai veicinātu Latvijas kultūras popularizēšanu Rietumos, attīstot, varbūt, saimniecisko aspektu. Par naudu runājot, aicina uz, t. s., "joint venture" (sadarbības) projektiem, bet dziļos ūdeņos guļ komūnisma aizspriedumi pret kapitāliskiem viņiem. Pastāv sociālistiski valstiska neizpratne par indivīda uzņemšanos, kad indivīdam var piederēt neparastu apmēru darba augļi. Runā jaunus vārdus, bet vēl domā vecās iekārtas rāmjos. Nez' kā attīstīsies jaunās domas uz veco ideju pamatiem. Ceļš vēl ir garš, un atklātība sevi meklē.

ROLANDS LAPPUĶE.

"TIESA" VIDEOLENTĒ.

Pērnā gada rudenī trimdas latviešu presē parādījās vairāki ziņojumi un recenzijas par Amerikas Latviešu Teātra Ņujorkas studijas ciemošanos ASV un Kanadas latviešu centros ar Māras Zālītes drāmatiskās poēmas "Tiesa" iestudējumu, kā režisors ir Māris Irbe un dekorātores Anna Annusa-Hāgena. Kaut arī šīs teātra studijas dalībnieki gandrīz bez izņēmuma ir amatieŗi, kas ar teātra mākslu nodarbojas tikai savā no maizes darba brīvajā laikā, vakaros un nēdēļas nogalēs, izrādes kopiespāids bija ļoti spēcīgs un savīļoja publiku ar Zālītes lugas dziļo simboliku, zemtekstiem, skaisto valodu, vēstures atainojumu un sasaukšanos ar mūsdienām. Vairāki kritiķi visumā atzinīgi novērtēja lielos pūliņus un pašreizējā darbu, kas ieguldīti šajā pasākumā, lai Zālītes lugu darītu pieejamu plašākām skatītāju lokam.

Tagad nu čaklie teātrinieki gājuši vēl soli tālāk un izgatavojuši videolentu ar pilnu "Tiesas" izrādi. To uzņēmis videotehniks Mārtiņš Reņķis un rediģējis režisors Irbe. Stipri ierobežotā budžeta dēļ, lugas uzņemšana izdarīta vienā paņēmienā, apmēram, 6 stundās, dienu pēc pēdējās izrādes Ņujorkā. Katra aina uzņemta ar 2 kamerām 2 reizes. Tātad gatavas versijas montāžai redaktora rīcībā bijuši tikai 4 uzņērumi no dažādiem leņķiem. Atceroties, ka komerciālajā televīzijas pasaulē pusstundas epizodes uzņemšanai vien nereti pavada dienas vai pat nēdēļas un rīkojas ar daudzām kamerām un sarežģītu apgaismošanas aparatūru, roka neceļas rakstīt par dažiem tehniskiem trūkumiem "Tiesas" lentē, kas dārgā laika trūkuma dēļ vienkārši nav bijuši novērsāmi.

Tiem, kam nelaimējās lugu redzēt uz skatuves, videolente dod vērtīgu iespēju iepazīties ar Māras Zālītes ievēribas cienīgo darbu, bet "dzīvo" izrāžu publikai lente noderēs atmiņas atsvaidzināšanai un arī lugas satura labākai izvērtēšanai, to noskatoties savā nodabā mājas apstākļos. Manuprāt, būtu arī tīri vai obligāti lenti noskatīties un

kā saturu, tā tekstu pamatīgi iztīrīt mūsu latviešu ģimnazijās.

Protams, katram izrādes baudīšanas veidam, vai tas būtu skatuves vai videolentes versijā, ir savas priekšrocības. Dzīvajā izrādē lielāku lomu spēlēja lieliskās dekorācijas un interesantais skatuves iekārtojums, kur augstprātīgie lielkungi jau tīri fiziski bija novietoti augstāk par, viņprāt, prastajiem zemniekiem - budējiem. Četri apsūdzētie turpretī savu liecību nodeva skatuves priekšā, gandrīz vai kā no publikas pirmajām rindām, tā pasvītrotot gan to, ka apsūdzēta patiesībā ir visa tauta, kurū šie četri tikai pārstāv, gan arī to, ka tiesāšana vispār notiek vairākos līmeņos un nozīmēs. Viss tas kopā ar budēju krāsaini raibo varzu un labi izdomātajiem grupējumiem un kustībām uz iespaidīgo dekorāciju fona radīja vizuāli spilgtu kopskatu secību, kas varbūt nebūtu pārāk garlaikojusi pat latviešu valodas nepratēju starp skatītājiem.

Ar kampa budžeta tehniskajām iespējām uzņemtajā videolentē, samazinātā dimensijā, kopskatī izceļas mazāk un it kā izbalē. Toties jo iespaidīgāki ir tuvskati no atsevišķajiem tēliem. Līdz ar to pelnīto īpatsvaru atgūst runātais teksts ar visām tā bagātībām un nianšēm, kas skatuves izrādē varēja arī paslīdēt skatītāja ausij garām. Lentē maigā Dzērve (Kristīna Putene) zīmīgo pasaciņu par Laimi, kas izmisīgi meklē savu pazudušo bērnu, stāsta it kā tieši katram no mums atsevišķi, intīmi, silti un tieši. Tāpat jo labi varam izsekot sāpīgajai vaibstu spēlei apsūdzētā Andrieva (Jānis Kļaviņš) sejā, kad tas mēģina pār lūpām pārvelt šausmīgo atziņanos par savamiesīgā brāļa nogalināšanu, vai arī lieku reizi apjaust postošo un atbaidošo alkohola ļaunuma varu, ko spilgti atspoguļo Dzērāja (Andrejs Sebris) teicamais tēlojums.

It sevišķi labi videolentē iezīmējas ainas ar muižkungiem (Sandors Abens, Modris Mednis, Andrejs Pelše, Edgars Zālīte) un Merķeli (Jānis Kancāns). Vairāk izceļas muižkungu nicinošā augstprātība un paštaisnums kontrastā ar Merķeļa kaismīgajiem izpratnes un attaisnošanas vārdiem. Šie vārdi ar iepītajiem citātiem no Merķeļa grāmatas "Latvieši" iegūlas skatītāja apziņā smagāk un nozīmīgāk nekā tas bija, dzirdot tos no paaugstinātā lielkungu novietojuma skatuves aizmugurē.

Dekorāciju un kostīmu metus zīmējot, māksliniece Annusa-Hāgena bija vēlējusies lugas darbību izcelt ārā no 18. gadsimta un arī no specifiski latviskā konteksta, tā padarot to pārļaicīgu, jo varmāku un apspiesto pretstatījumi, tāpat kā citas lugā skartās problēmas, sastopamas visos laikos un visur. Mūsu mazās zemes rakstniece Māra Zālīte tik tiešām savā lugā meistarīgi parādījusi universālas problēmas, kas varētu savilpot vienalga kādas tautības skatītāju. Ņemot vērā šo pārlicību un universalitāti, kā arī videotehnikas straujā izplatīšanos visā civilizētajā pasaulē, Ņujorkas latviešu teātrinieku paveiktais darbs kopā ar teksta tulkojumiem citās valodās varētu iegūt nozīmi, kas sniedzas tālu pāri tikai mūsu pašu latviskās pasaules robežām.

Lugas tekstu ar Zālītes laipnu atļauju angļiski pārtulkojusi šī rakstiņa autore.

BIRUTA SŪRMANE.

IEPAZĪSTINIET AR MLB ZIŅOTĀJU SAVAS PAZIŅAS!

Septiņu brīvās pasaules nozīmīgāko lielvalstu ekonomiskās konferences, kas jūnija vidū notika Toronto, Kanadā, beigu posmā kļuva zināms, ka Montrealā un Otavā uzīets Padomju Savienības spiegu centrs, kas čekli darbojies lai iegūtu klasificētu informāciju tehnisko zinātņu un militāros jautājumos. Stāvoklis bijis tik nopietns, ka ziņu par šī Čekas spīeta atklāšanu paziņoja pats Kanadas Ārlietu ministrs J. Klarks (Clark). Čekas aģenti mēģinājuši iefiltrēties arī Kanadas Karaliskās Policijas (R. C. M. P.) un slepenā dienestā aģentūras (Canadian Security Intelligence Service) rindās. Rezultātātā no Kanadas jau izraidīti 9 padomju sūtniecības darbinieki, kurū vidū ir sūtniecības militārais atašējs plkv. Grigorijs Stapanovičs Rubļevs, kamēr tās otrajam sekretāram Sergejam Michalovičam Kaštanovam vairs neļauj atgriezties Kanadā. Ieceļošanas atļauja atņemta vēl 9 citiem sūtniecības darbiniekiem. Klarks arī paziņojis, ka darbinieku skaits sūtniecībā padomiešiem jāsamazina par 3 (no 63 uz 60). Nav šaubu, ka arī šajos 60 vēl būs pietiekami daudz Čekas aģentu, kas turpinās savu spiegošanas darbu.

Padomju Savienība, protams, par šādu efektīgu un negaidītu rīcību nav iepriecināta. Tās sūtniecības runas vīrs V. Bogdanovs izteicies, ka Maskava noteikti speršot pretsoļus un ka Kanadas rīcībai aizmugurē stāvot antikomūnistiskie spēki.

ASV ziņu aģentūras ziņo, ka spiegu darbības mērķis esot PARAMAX ELECTRONIC INC, kas atrodas Montrealā un kas pieder ASV UNISYS, kas savkārt nodarbojas ar militāriem kontraktiem. Pēdējās rīcībā ir slepeni dokumenti nozīmīgā tehnoloģijā un instrumentos, kas kontrolē kara flotes ieroču sistēmas. Kā zināms, PARAMAX firma noslēgusi biljonu dolāru kontraktu ar Kanadas valdību, lai izgatavotu elektroniskās un datoru sistēmas frigateēm, kuņas patlaban būvē Kanadas aizsardzībai pret zemūdeņu uzbrukumiem.

Nav šaubu, ka šī ir ļoti nopietna lieta, kas skay Kanadas un ASV drošības intereses. Un ar šo paziņojumu tā neizbeigsies, jo vēl nav zināmi fakti, kas kanadiešiem likuši tik ātri un drastiski rīkoties. Ar laiku tie nāks gaismā un liecinās, ka "aukstais karš" arvien vēl turpinās, neskatoties uz Gorbačeva "atklātību" un līdzīgiem centieniem. Neparasti, varbūt, ir, ka viss tas noticis laikā, kad Padomju Savienība tik ļoti vēlas būt "miera sludinātājas" lomā, un tā savā veidā apmiglot rietumnieku acis.

Neparasta lieta notikusi 17. jūnijā Mirabeles internacionālajā lidlaukā, Montrealas tuvumā. No tā ik piektdienas vakaru atiet lidmašīna uz Maskavu ar pašažieriem, kas dodas vai atgriežas uz Padomju Savienību. Pieminētās dienas pēcpusdienā ap 20 baltiešiem, lietuvjiem, latviešiem un igauņiem, padomju lidsabiedrības datorā trūkušas ziņas par šo cilvēku ceļojumu biļetēm. Tie visi nobīdīti malā un turēti neziņā, kamēr lietu noskaidros. Skaidrošana ilgusi vairākas stundas. Pašā pēdējā mirklī braucēji tomēr lidmašīnā tikuši. Kāpēc šāda taktika un rīcība pielietota, nav zināms. Starpgadījums radījis satraukumu visos, kurus šī neparastā

rīcība skārusi.

Kā redzams, "atklātība" vai ne, neviens nav pasargāts no padomju slepenajiem gājieniem un izrīcībām. Ar tām, kas nonāk attiecībās ar šī režīma pārstāvjiem, ir jāreķinājas.

Kā bija izteicies kāds no Gaujas pavadītājiem: "Jūs esat liberāļi, un es esmu komūnists!" Tā lieta taču skaidra.

R. Z. N.

ABN KONFERENCE VAŠINGTONĀ.

Antibolševistiskā Bloka (Anti-Bolshevik Bloc of Nations) konference šogad notika no 13.-15. maijam Vašingtonā.

ABN dibināja 1943. gada rudenī Zitomiras apgabala mežos Ukrainā. Mērķis - cīnīties par brīvību krievu imperiālismam un komūnismam pakļautām zemēm. Kopš dibināšanas ABN vadītājs bija Jaroslavs Stetsko, līdz mira 1986. gada 5. jūlijā. Viņš ziedoja visu savu mūžu šīs organizācijas mērķiem. 1983. gadā prezidents Rēgens pieņēma viņu vizītē Vašingtonā uz izteicās: "Jūsu cīņa ir mūsu cīņa. Jūsu sapņi ir mūsu sapņi." Stetsko pārliecība bija, ka, ja brīvā pasaules sabiedrība baidās atomkaņu, tai ir tikai viena cita iespēja cīņā pret komūnismu: tai jānudina un jāpalīdz komūnismam pakļautām tautām, jāveicina nacionālo atbrīvošanas kustību izveidošanās.

1986. gada augustā ABN vadītājas postenī nāk viņa dzīves biedrene Slava. Patlaban ABN sastāv 27 nācijas, kas cenšas atgūt brīvību. ABN seko sava dibinātāja vārdiem: "Brīvību visām tautām, brīvību individuāliem cilvēkiem!"

Konferences atklāšanā 13. maijā piedalījās 200 apspiesto nāciju pārstāvji un to atklāja priekšsēde Slava Stetsko. Lielā puse delegātu bija jaunās paaudzes. Par pēdējo gadu notikumiem savās valstīs ziņoja Baltkrievijas, Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Ukrainas, Kroātijas, Polijas, Slovākijas, Rumānijas, Slovēnijas, Turkestānas, Vietnāmas un Afganistānas pārstāvji. Latviešu vārdā ziņoja Dr. G. Šūbiņš.

Šo 3 dienu laikā dzirdējām vairākus garākus referātus. Ievērojama konferences daļa bija veltīta ASV, Kanadas un Eiropas militārajiem, izziņas dienesta un stratēģiskās darbības speciālistiem un padomniekiem. Sacelšanās un pretestības ziņas nāca no Čehoslovākijas, Bulgārijas, Rumānijas, daudzajām turkestāņu zemēm, visas plašās Vidusāzijas teritorijas, Vietnāmas, Kambodijas un Laosas.

Vairāki referenti izteica domu, ka mēs patlaban atrodamies kara stāvoklī. To jau savā laikā atzinis Ļepins pats, teicot, ka starp socialistiskām un kapitāliskajām sistēmām pastāvot karš, kurš beigšoties tikai tad, kad pasaulē valdīšot komūnisms. Šo dogmu atkārtoti visi Padomju Savienības vadītāji, ieskaitot Gorbačevu, kas 1987. gada novembrī liecinājis, ka nenogriezīšoties no šī ceļa.

Ukrainu vēsturnieks V. Zarickis iztirzāja tautu neatkarības kustību cēloņus un rezultātus. Lai gūtu panākumus, pastāv 4 priekšnoteikumi:

1. Katrai kustībai ir vajadzīga laba vadība. Lielākai daļai tāda esot - poļiem Solidaritāte, vietnamiciešiem Apvienoto partiju kongress, ukraiņiem spējīgas organizācijas Ukrainā un brīvajā pasaulē, afgāņiem brīvības cīnītāju koalīcija, lietuviešiem Svētais Krēsls, latviešiem Helsinki '86, PBLA un citas

organizācijas.

2. Tautām jābūt organizētām. Trimdas organizācijas vairumam apspiesto tautu esot labāk organizētas kā jeb kad agrāk. Pašās apspiestajās zemēs pretestības kustības veidojoties neparedzētā ātrumā un esot efektīvas.

3. Padomju Savienības impērijā jānotiekot nemieriem vai jāpanāk stabilitātes trūkums. Šāds nemiers radies. To veicinājis pats Gorbačevs ar savu "perestroiku" un "atklātību". Plaisas parādīties partijas struktūrā. Tautas cenšoties izmantot Gorbačeva reformas savu pozīciju nostiprināšanā.

4. Impērijai jāzaudē kāds karš. Arī tas ir noticis. Pēc desmit gadu garā kara Afganistānā Padomju Savienībai bijis jāatzīst, ka tā šo karu zaudējusi. Sarkanarmija piedzīvojusi noteiktu sakāvi.

Līdz ar to priekšnoteikumi izpildīti un pastāv.

Atcerēsimies, ka arī okupētajā Latvijā 1987. gada 14. jūnijam uz pēdām sekoja 23. augusts, 18. novembris, bet 1988. gadā 25. marts, 19. aprīlis un tagad atkal 14. jūnijs. Demonstrācijas Latvijā kļuva arvien plašākas, labāk organizētas un drošākas. Kā zinām, Gunāra Astras bērēs atkārtoti orķestra pavadībā dziedāja "Dievs, svētī Latviju" un "Svēts Mantojums". Zārku kapā guldīja apsegtu ar brīvās Latvijas karogu. Ir augsti jānovērtē fakts, ka lielais pavadītāju pulks pēc 48 apspiestības gadiem prata dziedāt šīs dziesmas un zināja tām vārdus. Par līdzīgām drošības, pārdrošības un nacionālās pārliecības demonstrācijām ziņoja daudzi citi pārstāvji.

Spēcīgākie pretestības ziņojumi bija Abesīnijas, Mozambikas, Džodžijas, Angolas un Irānas pārstāvjiem. Visos ziņojumos sevišķi izcēla afgāņu cīņas. Pēdējo pārstāvji izpelnījās vislielāko uzmanību.

Ievērojamo lektoru vidū bija šādas pazīstamas un svarīgas personas: Dr. M. Borges, Ethnic American Council priekšsēdis, Arnaud de Borchgrave, Washington Times redaktors, Dr. M. Tugwell, Mackenzie Institute for the Study of Terrorism direktors, J. Wilkinson, Anglijas parlamenta deputāts un European Freedom Council presidents, H. Romerstein, US Information Agency pārstāvis, D. Finzer, World Youth Freedom League sekretārs, Gen. J. K. Singlaup un daudzi citi.

Daži ievērības cienīgi atzinumi. Mūsu pretinieki ar lielu uzmanību izvēlas nosaukumus savām organizācijām, saistot tos ar Bāznīcu vai mieru, vai pielietojot abus. Šajā aizsegā tie var veikt savu pagrīdes darbu. Tie savā labā izmanto nepamatotas apsūdzības. Tās iet cauri garajam tiesu procesam, izmaksā lielus līdzekļus, prasa daudz laika un atrauj apvainotās personas no sava darba lauka. Spilgts piemērs šē bija pret ģen. Singlaupu vērstā prāva, kas nonākusi pat līdz augstākajām ASV tiesu iestādēm. Tā izmaksājusī pāri par \$ 100.000. Turpretim pretsūdzībā viņa apvainotāja (Christic Institute) aizbildinājusies, ka tai neesot līdzekļu, lai sevi aizstāvētu, kaut gan tai ir atzarojumi, kas veiksmīgi vāc līdzekļus "miera un brālības vajadzībām". Šis tiesu namu terors iznīcina daudzu cilvēku dzīves. Nepatiesi apsūdzētājiem jāiztērē līdzekļi un laiks. Nevainības atzīšana ir ironiski maznozīmīga, jo sadragāts materiālais stāvoklis un morālā un nacionālā reputācija, ko nevar atgūt.

Vēl pieminēja komunistiskās ideoloģijas iefiltrēšanu šejienes un visas pasaules universitātēs.

Kopsummējumā konference atzina, ka komunisma apspiestajām tautām Brīvības cīņa iegājusi brīvības cīņītājiem par labu - pozitīvā fāzē. Tādēļ katram nacionāli domājošam brīvības cīņītājam jāatbalsta cīņa pret bolševiku diktatūru. Tiem jāsadarbojas ar citu tautu brīvības cīņītājiem. Šajā cīņas gaitā tiem nepārtraukti jāatmasko komunistiskās sistēmas viltība, bezgodīgā krāpšanas taktika. Jāatspēko gadījumi, kuŗos pasaules lielās informācijas sistēmas ar laikrakstu, žurnālu, radio, televīzijas un pat daiļliteratūras palīdzību izplata nepatiesības, cildinot sociālistiskās un komunistiskās idejas un kur apslāpē ziņojumus, kas rāda konzervatīvā kapitālisma labās īpašības. Pāri visam veidojama SADARBĪBA visu komunisma apspiesto nāciju starpā.

MĀRA VALDMANE-DEMANDT.

AABS KONFERENCE MERILANDĒ.

XI Baltijas studiju konference šogad notika laikā no 8. - 11. jūnijam, Merilandes Universitātē, ASV. Konferences virstema: "Karš un miers Baltijā".

Pāri par 50 dažādās lekcijas bija sagrupētas sekojošos apakštematos: mākslas vēsture, Baltijas studijas, bibliogrāfija, folklorā, vēsture, valodniecība, literatūra, mūzikoloģija, sociālās zinātnes, vispārējās zinātnes un speciālā sesija par dzintaru. Katrai no lekcijām bija vismaz 3 referenti, katrs speciālists savā šaurā nozarē.

Lektori bija no ASV, Kanadas, Zviedrijas, Vācijas, Francijas, Austrālijas un arī no Igaunijas (5), Latvijas (2) un Lietuvas (3). Lekcijas notika 5 paralellās grupās, katrā grupā 2 sesijas pēc brokastīm un 2 pēc pusdienām. Populārākās lekcijas bija ļoti labi apmeklētas un notika lielās auditorijās. Pārļasot plašo programmu, varēju atrast vismaz 50 latviešu lektoru vārdus.

Bija domāts arī par programmu pēc vakariņām. Ceturtdienas vakarā vārds bija dzejniekiem. Tie publiku iepazīstināja ar savu angļiski rakstīto vai tikai pārtulkoto dzeju. No latviešu puses šajā vakarā reprezentējās Baiba Bičole, Astrīde Stahnke, Rita Gāle un Astrīde Ivaska. Piekdienas vakarā koncertēja ievērojamākie latviešu mākslinieki: Rasma Lielmane, vijole, Artūrs Ozoliņš, klavieres, Pauls Berkolds, baritons. Pēdējo pie klavierēm pavadīja Pēteris Zariņš. Uz šo koncertu bija ieradušies arī Vašingtonas mūzikas cienītāji. Sestdienas vakara programmu izpildīja igauņu koris "Estonia," diriģenta Romana Toi vadībā. Jauktais koris 36 dziedātāju sastāvā bija ieradies no Toronto.

Konferenci noslēdza oficiālā pieņemšana un bankets ar deju vienā no Merilandes Universitātes zālēm. Konference reģistrēto lektoru un klausītāju skaits bija tuvu pie 500. Neskatoties uz lielo dalībnieku skaitu, konference atstāja labi organizēta lielsarīkojuma iespaidu. Liela daļa lektoru lasīja savu iepriekš sagatavoto tekstu. Tos publicēs AABS rakstu krājumā. Paies vismaz gads pirms tie būs pieejami iespiestā veidā.

Sakarā ar straujiem notikumiem pasaulē

un, it sevišķi, Baltijas valstīs, konferencē daži autori pieskārs arī aktuālām, Baltijas valstīm vitāli svarīgām problēmām. Šo toksu drīza publicēšana būtu jāuzskata kā nepieciešamība. Jācer, ka AABS vadība atradīs kādu akceptējamu iespēju. Konferencē netika pieminēta Padomju Savienības bruņoto spēku loma vēsturisko pārmaiņu procesā. Būtu nepareizi pieņemt, ka cīņa dēļ varas notiktu bez militāristu iespaida vai pat aktīvas līdzdalības.

Jaunievēlētais AABS prezidents Andrejs Plakans savā uzrunā norādīja, ka AABS līdz šim nav darbojusies pēc kādas iepriekš izstrādātas programmas, bet gan savirknējusī pieejamos materiālus. Pieņem, ja eksistētu mērķtiecīga programma, tad augšminētais trūkums būtu novērsts.

Mana raksta nolūks nav dot vispusīgu konferences novērtējumu. Klausītājs, apmeklējot visas sesijas, varēja apgūt tikai 20% no pasniegtās vielas, jo bija vismaz 5 vienlaicīgas lekcijas.

No literārā lauka būtu pieminama Ivara Ivaska Baltijas elēģija. Autors 10 elēģijas bija uzrakstījis angļiski, daļu no tām citi autori bija tulkojuši igauņiski, latviski, lietuviski, somiski un poliski. Autors lasīja angļļu un igauņu tekstus. Pāris elēģijas bija latviskojis Valters Nollendorfs. Tās viņš arī lasīja. Šim īpatni pasniegtam priekšnesumam publika sekoja ar lielu uzmanību un atsaucību.

Noslēguma banketā godināja AABS ilgādgos darbiniekus. Šogad bija 20 gadu jubileja, un vairāki no darbiniekiem bija kalpojuši kopš AABS dibināšanas 1968. gadā. Speciālā "Vitola" naudas balva par izcilāko publikāciju piešķirta Saltfordas Universitātes profesoram Aleksandram Stromam par darbu "Baltijas valstu brīvības atgūšanas izredzes". Banketa dalībnieki autoru godināja ilgstošiem aplausiem.

Trīs dienas aizritēja nemanot, intensīvā tempā un akadēmiskā līmenī pārcilājot Baltijas tautu likteņgaitas no politiski vēsturiskā viedokļa. Ne mazāka vērība tika piegriezta šo tautu kultūras un valodaas veidošanas procesam. Bieži, ārējo apstākļu iespaidots, šis process katrai tautai ritēja savādākos apstākļos, bet vienmēr Baltijas tautu vienotāja bija Baltijas jūra, saules akmeņa - dzintara - glabātāja.

H. VILKS.

LATVIEŠU INŽENIERU APVIENĪBA ATSKATĀS UZ SEKMĪGI AIZVADĪTU DARBA GADU.

Tā to varēja secināt no amatpersonu ziņojumiem un pārējo sapulces dalībnieku atziņumiem gada sapulcē, kas notika VIII tehnisko zinātņu kongresa ietvaros, Latviešu Centrā, Toronto, inž. Hermaņa Vilka, Hamiltona, vadībā. Sapulce bija pulcinājusi ap 30 dalībnieku un tās ievadījumā ar kļusuma brīdi godināja mirušos - inž. J. Švanku, apvienības goda biedri, inž. A. Jeksti, agrāko LIA Montrealas kopas priekšnieku un nesen mūžībā aizsaukto inž. A. Spurmani, Tehnikas Apskata ilgdāgo galveno redaktoru un apvienības goda biedri. Tā nu kongress iezīmējās zināmā bēdu noskaņā, kā to arī norādīja apvienības prezidents inž. Andris Palejs savā gada zi-

pojūmā. Prezidija darbs, galvenokārt, saistī-
ties ap koordināciju ar kongresa sarīkošanu
sadarbībā ar tā rīcības komiteju. Papildināts
iztrūkstošā Terminoloģijas vārdnīcas sējuma
metiens, līdz ar ko pie viņa (520 Hall Park,
Nuns Island, Montreal, Qué., H3E 1H3) atkal
pieejams pilns komplekts. Cildināja mūžībā
aizgājušā inž. A. Spurmana veikumu Tehnikas
Apskata rediģēšanā, piezīmējot, ka viņš vēl
paspējis sagatavot un izsūtīt tā 101. numuru.
Padomē esot 2 viņa darba turpinātāji. Žurnāls
gaidot vairāk rakstus par tehnisko darbu un
zinātņu aktivitātēm.

Direktors-rīkotājs inž. N. Zoldners in-
formēja, ka 1987. gadā notikušas 3 prezidija
darba sēdes un gada sapulce 31. oktobrī, To-
ronto. Par apvienības goda biedri ievēlēti
inž. N. Zoldners. Abonementiem izsūtīts LTTV
5. sējums. Ar to noslēdzies LIA monumentālais
darbs. 24 gadus, Dr. ing. E. Dravnieka vadībā,
24 redaktori un 65 līdzstrādnieki apzinājuši
tuvu pie 100.000 terminus latviešu, angļu un
vācu valodās. Viss darbs izmaksājis, apmēram,
\$ 80.000. Liels zaudējums izrādījies galvenā
redaktora vietnieka inž. J. Popēļa pēkšņā aiz-
iešana mūžībā. Aizvadītā gadā iznākuši 3 TA
numuri. Sakarā ar Canadian Engineering Centen-
ial svinībām Kanadas būvzinātnieku biedrība
piesūta inž. A. Palejam Whitman-Wright ap-
balvojumu par izcilu pienesumu datoru pielie-
tošanā inženieru zinātnēs.

Vācijā atkal sākusi darboties LIA kopa,
atsūtot biedru naudās \$ 474. Viena no rosīgā-
kām kopām ir Toronto, kurā 35 aktīvu un 10 ne-
aktīvu biedru. Tā noturējusi 2 referātu vaka-
rus un daudz laika veltījusi 8. Zinātņu kong-
resa sarīkošanā. Tās kasē \$ 512.

Pēc apvienības kasiņa L. Kopela ziņoju-
ma, LIA kasē uz š. g. 1. janvāri bijuši
\$ 30.347, bet patreiz šo summu varot rēķināt
uz aptuveni \$ 25.000. No revidenta pienākumiem
atteicies A. Ozols. Viņa vietā izraudzīja inž.
Rolandu Laitāsu, bet par viņa vietnieku A. Si-
monu, abus no Otavas apkārtnes.

J. Auns ziņoja par veikumiem kongresa
organizēšanā. A. Palejs bažījās par jaunu
biedru piesaistīšanu. H. Vilks ieteica lielāku
vērību piegriezt jaunajiem - studiju beiguša-
jiem un tehniskajiem spēkiem.

Sapulce ilga mazliet pāri 2 stundām. Tās
noslēguma posmā ieradās prof. Dr. inž. Andris
Krēslis no Rīgas, sveicināja turienes Poli-
techniskā institūta vārdā sakarā ar tā 125
gadu jubileju, par ko viņam kongresa gaitā bi-
ja atsevišķs referāts.

Tālu ceļu uz kongresu bija mērojis arch.
Andrējs Legzdins no Zviedrijas, būvinž. Jānis
Putniņš ar dzīves biedri Mildu no Deitonas lī-
ča, Floridā, arch. Staņislavs Borbals ar dzī-
ves biedri Mildu (architekta) no St. Diego,
Kalifornijā, un citi.

O. K.

ZINĀTNEI UN TĒVZEMEI.

Aizvadīts astotais latviešu tehnisko zi-
nātņu kongress.

Kongresu, klātesot ap 50 dalībniekiem,
27. maija vakara stundā, Toronto latviešu
centrā, atklāja rīc. kom. pr-dis. Dr. ing.
Jānis Auns no Kalgarijas. Pēc tam kongresa
dalībniekus sveicināja LIA prezidents inž. A.
Palejs, pie reizes izsakot sirsnīgu paldies
kongresa rīcības komitejai. Viņš īpaši cildi-

nāja inž. N. Zoldnera veikumus un pasnie-
dza viņam LIA goda biedra diplomu.

Ontario provinces atzinības medaļas
(Volunteer Service Award) saņēma Dr. ing.
J. Auns un TLB Inženieru un tehniķu kopas
ilggadīgais pr-ks Rūdolfs Strazds.

Kongresu sveicināja Latviešu Centra
valdes priekšsēdis Valdis Vāgners. Bija arī
rakstiski apsveikumi.

Atklāšanas runu teica viesis no Ņujor-
kas, LAMZA prezidents Dr. Jānis Kļaviņš.

Viņš norādīja, ka zinātnes progress pē-
dējos gadu desmitos ir radījis strauju civi-
lizācijas attīstību. Jauno atklājumu daudzums
un nozīmība pārspēj visu iepriekšējo gadu
simteņu veikumu. Modernās sazināšanās sis-
tēmas dod tūlītēju ieskatu šajā attīstībā.
Ar komerciālo interešu motīviem ziņu die-
nests pasniedz ne visai patīkamu ainu par
cilvēku un tautu savstarpējām attiecībām.
Tas izceļ noziegumus un nelaimes. Ātomenerģi-
ja, ko sākumā bijis paredzēts pielietot ti-
kai kara vešanai, tagad kalpojot arī labiem
mērķiem.

Jaunā līdzsvaru ar labo var saskatīt
arī bioloģijā. Viena no vēža šūnu īpašībām
ir nemirstība. Tāpēc šīs ļaundabīgo audzēju
šūnas noder kā modeļi šūnu novecošanās pro-
cesu pētniecībai. Šādā civilizācijas attīstī-
bā arī latviešu zinātnieki uzrādījuši iz-
cilus panākumus, ja ņemam vērā latviešu
tautas mazo skaitu. Jāievēro, ka ilgstošā
un komunistiskā okupācija nonivelē pat nepo-
lītisko līmeni līdz zemi padomju sistēmas
pakāpei. Ka tehniskā laukā latviešiem ne-
trūkst panākumu, liecinot arī 8. kongress
un tā sesijas. Trimdas latviešu zinātnieki
ir biedri dažādās lokālo zemju un interna-
cionālās organizācijās, kur izceļas ar sa-
viem veikumiem. Okupētajā Latvijā šādu ie-
spēju esot maz. Tomēr organiskā ķīmijā tur
esot pētījumi, kas esot pārāki par sniegu-
miem pārējā padomijā. Zinātne vispār ir
universāla un politiski neitrāla, kaut to
var izmantot labiem un ļauniem nolūkiem.
Raugoties no latviešu viedokļa, tehniskās
zinātnes var kalpot nacionālpolitiskiem
mērķiem. Latvijas nākotnei nozīmīgs ir
konkrēts darbs.

Referents tencināja kongresa temu sesi-
jas.

Klausītājiem viņa vērtējums patika, un
tie runātāju sumināja ilgiem aplausiem.

28. maijā, kongresa vakariņās un ballē
piedalījās ap 100 kongresa dalībnieki un
viesi. Se galda runu teica prof. Dr. Vaira
Viķe-Freiberga, kas tikai nule bija atgrie-
zusies no amata brauciena Brazīlijā. Viņa
patlaban darbojās kā viceprezidente Kanadas
Zinātņu Padomē. Runātājas temats - "Kanadas
zinātņu politika".

Savā saistošā stāstījumā viņa norādīja,
ka šī padome darbojās 30 pārstāvju sastāvā.
Tā pakļauta zinātņu ministram. Tās ieteik-
tos slēdzienus tuvāki pēta ministru presi-
denta birojs. Atalgoti ir tikai padomes
pr-dis un vicepriekšsēde. Padome izveidota
nelaiķa Kanadas ministru prezidenta Lestera
Pīrsona valdības laikā. Padomes uzdevums -
informēt valdību zinātņu jautājumos. Iz-
glītības attīstības process zemē pēdējo
200 gadu laikā bijis ietekmīgs, sevišķi
liels progress vērojams zinātņu laukā.

Kanada eksistē, galvenokārt, no savām dabas bagātībām, kā raktuvēm, mežsaimniecības un lauksaimniecības. Jūtams trūkums ir rūpniecības bāze, ko pārspējot pat Brazīlija. Mežsaimniecības produktu ietekmīgai pārstrādāšanai trūkst piemērotas mašīnērijas. Tā jāimportē no citām zemēm. Kvalificētais darba spēks bieži aizvirzās uz ASV. Arī Kanadas spēcīgās financiēlās iestādes savus ieguldījumus virza uz turieni. Jūtami trūkumi arī militārāq laukā. Kanada ieguldījusi daudz līdzekļu Brazīlijas dzīves celšanai, bet šai zemē valda liela šķiru starpība, kuŗas pretpolos ir bagātnieki un trūcīgie. Kanada savā dzīves standartā tomēr atrodas augstā līmenī.

Padome ar saviem slēdzieniem tehnoloģijas zinātņu laukā atbildīga augstākiem zinātniekiem, bet galīgais lēmums piekriīt tautas vēlētiem pārstāvjiem.

Kanada var lepoties ar savu ūdeņu bagātību. Runātāja brīdināja par iespējamo ūdens trūkumu pasaulē. 21. gadusimtenis atnāks ar daudzām grūtām dienām.

Latviešu tehniskie spēki ceļ latviešiem labu vārdu.

Klausītāji viņai pateicās ar aplausu devumu.

Par dejas mūziku ballē rūpējās Imants Kīpis. Kongresa ļaudis, kas bija nopūlējušies dienas darbā, dejošanā piedalījās maz.

O. K.

BASKETBOLĀ UZVAR TORONTO JKS.

Latviešu basketbolu Kanadā pārstāv tikai 2 komandas - Toronto JKS un Toronto DV, kaut atsevišķi latviešu basketbolisti spēlē izkaisīti dažādās kanadiešu vienībās. Šogad abas vienības meistartituli izcīnīja vienā spēlē (iepriekšējos gados - divi spēlēs). Vai vienas sacīkstes uzvara var izšķirt, kuŗa vienība ir meistars, jautā DV sporta kopas pr-dis R. Kadiķis. Gribētos viņam pievienoties, ka nē. Šoreiz šādam izkārtojumam bijuši zināmi pamati. Sakarā ar gaidāmām latviešu globālajām sacīkstēm Austrālijā ir izveidota spēcīga apvienota JKS un DV vienība, kas sekmīgi piedalās Toronto Pavasara līgā un spēlē arī draudzības spēles. Tā kā nākošā dienā pēc meistarsacīkšu spēles bija paredzēta sacīkste ar lietuviešiem, vienojā izņēmuma kartā apmierināties ar vienu spēli.

Tā notika ērtajā Kolumbusa centrā. Nedaudzie skatītāji redzēja skaistu un strauju basketbolu, kas izvērtās sevišķi interesants spēles beigu posmā, kuŗā arī jaunākie spēlētāji parādīja teicamu spēles māku. JKS iesāka I puslaiku ļoti sekmīgi, dominējot pie groziem un parādot labu spēli aizsardzībā. Tas bija 43-25 JKS labā. Otrā puslaikā uz brīdi punktu starpība bija pat 20 punkti JKS labā, bet tad tā zaudēja uzbrukumā vairākas paviršas piespēles, un straujie DV spēlētāji ieguva virkni vieglus grozus. Sevišķi veiksmīgs iemetienos kļuva P. Vītols. Gandrīz katrs viņa metiens sasniedza grozu. Bīstams kļuva arī A. Siksna, un neilgi pirms spēles beigām JKS veda tikai ar 3 punktiem. Uz brīdi gan izdevās starpību palielināt atkal līdz 10 punktiem. Tomēr JKS uzvarēja ar 88-83 punktiem.

JKS saņēma ceļojošo un grezno A. Jurgena piemīpas kausu.

JKS vienībā spēlēja un punktus ieguva: A. Lapiņš - 19, J. Skots - 16, J. McNeil - 14, A. Ozoliņš - 14, P. Andersons - 13, E. Cinovskis - 10, M. Kārklis - 2, V. Pālēns, V. Trencē un J. Dzelme. To vadīja V. Trencē.

DV vienībā: P. Vītols - 28, A. Siksna - 17, U. Legzdinš - 14, J. Fimēns - 10, V. Svirksts - 8, P. Siksna -, I. Košķins - 6.

Ž. Z.

GLOBALĀS MEISTARSACĪKSTES AUSTRĀLIJĀ.

Kanadas latviešu sporta saime ar lielu uzņēmību gatavojas globālajām latviešu meistarsacīkstēm Austrālijā. Šo sacīkšu programma aptver daudzus sporta veidus. Iesākumā Austrālijas sporta vadība nebija uzņēmusi vieglatlētiku. Pateicoties LSAK, tā tomēr būs. Daži no mūsu izcilākiem vieglatlētiem, kas pazīstami internacionālā sporta forumā, ir apsolījuši piedalīties.

Pa ceļam uz Sidneju, kur notiks sacīkstes, būs iespējams tikties sporta sacīkstēs ar citu pilsētu latviešu sportistiem, neizslēdzot arī austrāliešus. 8 dienas Kanadas sportisti apmetīsies modernajā kurortā Gold Coast, kad tuvējā Brisbenē notiks Austrālijas latviešu Kultūras dienas, kuŗas varēs piedalīties arī tālie viesi.

Sidnejā notiks brīvās pasaules Latviešu sporta padomes kongress, kuŗā jaunā latviešu sporta audze un sporta darbinieki apspriedīs latviešu sporta dzīves jautājumus. Tas būs viens no plašākiem latviešu sporta saimes kongresiem, kur jaunie un vecie kopīgi runās par sporta dzīvi svešumā. Lietuvieši un igauņi šajā ziņā aizsteigušies priekšā, jo viņiem šādas tikšanās jau notikušas vairākkārt.

LSAK rūpējas, lai uz Austrāliju varētu doties tiešām labākie sportisti. Sekmīgi turpinās līdzekļu sagāde, kuŗā iesaista vairāk vai mazāk visu latviešu sporta saimi. Valdes priekšsēdis Juris Zivtiņa intervē ikvienu līdzbraucēju un rūpējas, lai kāds pēdējā brīdī to neatsauc.

Vairākas mazāk aktīvas sporta nozares globālo sacīkšu ietekmē kļuvušas daudz aktīvākas.

Ž. Z.

3X3 GARĒZERĀ.

Nekavējaties ar pieteikšanos.

Nometne notiks no 14. - 21. augustam, Garēzerā, un to vadīs Līga Ruperte (ne S. Kronīte-Sipola kā tas bija paredzēts sākumā). Vadītājas palīdze būs Anita Medne, kassieris - Arnolds Ruperts. Tie visi ir iepriekšējo nometņu ilgadīgi darbinieki, tā sakot, "dzelzs inventārs" ar pieredzi un zināšanām. Jāatzīmē, ka 3x3 kustība gadu no gada nedaudz mainās kā programmas, tā lektoru ziņā. Pētījumi, aptaujas un vērojumi, izsekojot nometnes gaitai un dalībnieku interesēm, dod vērtīgus materiālus plānot par tālāko. Mainās arī lektoru sastāvs. Tas pat sākas par ievirzēm. Dažas atkārtojas, citas tiek svītrotas, rodas jaunas. Dažkārt sākotnēji tiek ieprojektēta šķietami vērtīga ievirze, bet rezultātā tā jāstrīpo mazā dalībnieku

skaita dēļ, jo tādu nevar noorganizēt tīri no no finansiāla viedokļa.

Šī gada nometne solas būt visai interesanta, saistoša un aktuāla. Katrs, kas tajā ņems dalību, varēs atrast sev piemērotāko ievirzi. Tāpat lektoru izvēlē darīts viss iespējamais, lai piesaistītu dažādu nozaru speciālistus un kam interesē jaunatnes audzināšanas darbs.

Šā gada 3x3 nometnē Gaņezērā būs 15 ievirzes. Rīta cēlienā darbosies: Latviešu valodas izcelsme un būtība (A. Grasis), Baltiešu cīņa pēc brīvības tagadnē, pagātnē un nākotnē (M. Manteniekis), Dzīvā latvietība (Pūteļu Sarma), Koklēšana (Elga Pone). Pēcpusdienā: Baznīca un tauta (prāv. V. Vārsbergs, māc. M. Ķirsons un māc. M. Ludviks), Jāņa Kalmītes un Augusta Annusa likteņi dzīvē un mākslā (J. Kalmīte, A. Annusa-Hagena), Latviskā dzīves ziņa (Tupešu Jānis), Praktisks latviešu valodas kurss (Liene Ozola), Latviskā virtuve (Elga Pone). Visu dienu: Rotkalšana (A. J. Mednis, J. Kļaviņš, Lilita Spure), Jostu aušana (L. Treimane), Keramika (G. Peniķe), Kokgriešana (V. Rinkušs). Pieaugušo bērniem 1/2 x 1/2 u. c. (E. Kronītis).

Uz nometni jāpiesakās līdz 1988. gada 1. augustam. Visi interesenti lūgti to ņemt vērā, lai nerastos grūtības plānošanas un organizēšanas darbā.

3x3 dalības maksa ir US \$ 60 no personas, bet ne vairāk kā \$ 150 no kodolģimenes. Pēc 1. augusta maksa būs US \$ 70 no personas vai \$ 175 no ģimenes.

Gaņezērā apmešanās un uztura maksa ir \$ 125 no personas. Ģimenēm telpas \$ 85, uzturs pieaugušiem \$ 75, zem 12 g. \$ 35. Apdrošināšana \$ 3.25 no personas.

Informācija un pieteikšanās pie Anitas Mednes, 1850 Lukens Ave., Willow Grove, PA 19090, tel. (215) 659-3254.

VALTERS ZIRNĪTIS.

MAZLIET PAR VALODU.

Aiziet jūrīpā
Tā kunga plosts, aiziet...

Atvēru skapja durvis, apskatījos un redzēju, kam man vairs nav neviena tīra krekla. - Tādā gramatikā laiku secībā runāju skolas gadus Rīgā, tā runāja mani laika biedri, tā runāju pats vēl šo baltudien, kaut arī jūtos kā baltais zvirbulis. Mūsu vidējā un jaunākā paaudze pārņēmusi angļu valodas laika secību un runā: ... redzēju, ka man nebija neviena krekla. To pašu dara lielākā daļa veco, bez domāšanas akceptēdami jaunāko paaudžu nelatvisko izteiksmi. Kā man šī kroplība derdzas! Pagaidām neesmu vēl šīs puses valodnieku iebildumus manījis. V. B.-B. gramatika tādas lietas nepieņem. Uzšķīru gan tur izvilkumu no R. Blauņa noveles "Nāves ēnā":

"Viņi visi zināja, ka tie ar katru acimirkli tālāk aizpeldēja projām..."

Šai gadījumā "aizpeldēja", protams, nav radies angļu, bet gan vācu valodas ietekmē, jo visi 19. g. s. tautiskās atmodas laika darbinieki savu izglītību smēlušies vācu un krievu skolās un ievazājuši mūsu valodā daudz nelatviskuma... Ja nu V. B.-B. grāmata ir domāta kā mācības līdzeklis, maza piezīme par šīs valodas nelatviskumu būtu bijusi vietā, citādi va-

rētu domāt, ka arī cienījamā valodniece iet līdzī "jaunai strāvai". Arī Jānis Klīdzējs, vismaz vienā romānā, konsekventi turās pie angļu valodas secības.

Meklēju glābiņu Latvijā. Man laimējās. Latviešu valodas mācības pamatkursā 202./203. lpp. lasāmi šādi piemēri:

"Visi uzreiz saprata, ka kaut kas nav kārtībā." Un

"Es sapratu, ka šī ir mana vieta."

Latvijas radio komentētājs Gunārs Jēkabsons Dzimtenes Balss 17. marta numurā, par Kalgarijas olimpiādi rakstīdams, izsakās:

"Klausījos, cik bezbēdīgi mūzicē... kvartets, kā triec slaidie puīši... un jutu, cik ... nedroša jūtas šī mazā kanadiešu delegācija."

Tāda ir valoda, ko mēs runājam brīvā Latvijā, valoda, kas, vairāk kā 40 gadu krievu spaidīta, ir varējusi saglabāt neviltotu latviskumu, kamēr mēs, šeit labprātīgas asimilācijas procesa ieziņoti, bezpalīdzīgi noskatāmies kā viena mūsu valodas īpatnība pēc otras - aiziet jūrīpā - jau minētā laiku secība, vietniekvārds "savs", atstāstamā izteiksme...

EGONS RUPNERS.

FORUMS: PĀRDOMAS, VĒROJUMI, PIEZĪMES.

CAURI ATKLĀTUMA LOGAM.

Regulāri sekojot brīvās pasaules presei, varam sacīt, ka ziņas par 3 Baltijas valstīm tajā parādās arvien vairāk un biežāk. Sniesto ziņu saturs ir pozitīvāks un objektīvāks. To varam viegli attiecināt uz visām lielākām ziņu aģentūrām, kā Reutē, API, UPI, AFP un daudzām citām. Lielākie dienas laikraksti, sevišķi ASV, biežāk ievieto šo ziņu aģentūru sniegto informāciju par šīm zemēm.

Šai sakarībā interesants E. Abrama memorands, ko tas 1984. gadā iesniedzis ASV Ārlietu ministrijas Eiropas Drošības komisijai. Tur vispār runā par Baltijas valstu cīņu par brīvību un neatkarību.

Raksta sākumā autors uzsver lielo informācijas trūkumu par šo valstiju likteni un par nepārtrauktām cīņām, ko tās ved brīvības un neatkarības atgūšanai. Kad līdzīga netaisnība notiek kādai lielākai valstij, uzsver autors, visa pasaule sauc pēc taisnības, skatī sūdzas par nodarīto pārestību. Par Baltijas valstu likteņiem neviens nepieņem ne vārda, it kā tās būtu pavisam aizmirstas un atstātas likteņa varā... Kāpēc šī klusēšana? Memoranda autors atrod 3 iemeslus:

Vispirms, Padomju Savienību uzskata kā jaunu progresīvu spēku (Progressive Force), kam jānodrošina sava pastāvēšana. Šāda padomju varas vīru nedrošība bija pamats Baltijas valstu iesaistīšanai Padomju Savienībā, kam sekoja vietējo iedzīvotāju apspiešana, pat iznīcināšana. "... In short, the incorporation of the Baltic States into the Soviet Union and the deprivation of the human rights of the Baltic peoples by Soviet authorities are seen, somehow, as a necessary contribution to the mental health of the Soviet leadership..."

Kā otru brīvās pasaules klusēšanas iemeslu Baltijas valstu jautājumā raksta autors uzskata visu darīto kā notikušu faktu, poli-

tisko realitāti, ar kuŗu kā tādu ir jārēķinās ... "the realistic point of view..." Laikā, kad Padomju Savienība runā par atsevišķu nacionalitāšu apvienību, brīvās pasaules acis paliek aizvērtas, kad šī supervara izmanto situāciju, lai rusificētu mazās tautas, tad lai apspiestu nacionālisma garu un pat tās iznīcinātu. Šo tautu etniskā vienība, kultūra un valoda paliktu vairs tikai vēsturisks bijums.

Kā trešais un galvenais punkts visā mazo tautu cīņā pēc neatkarības un brīvības ir "The Quest for Human Rights", uzsver autors. Tas arī atrod vairāk dzirdīgu ausu brīvajā pasaulē. Šīs pārliecības gaismā ASV arvien biežāk uzsver un meklē ceļus Baltijas valstu identitātes uzsvēršanai un nostiprināšanai, kā padomju varas, tā visas brīvās pasaules acīs. Gribas ticēt, ka šāda veida iesniegumiem un visām diskusijām kongresā vai atsevišķās komisijās, ir liela nozīme un ka viss tas nes pozitīvus papildinājumus mūsu pašu cīņai par taisnību.

Tā šodien katra informācija, kas par Baltijas valstīm parādās presē, atkārtoti uzsver, ka šīs zemes ir nelikumīgi iekļautas Padomju Savienībā, ka to inkorporēšanu ASV neatzīst. Blakus tam, arvien biežāk uzsver un analizē Molotova-Ribentropa vienošanos par Eiropas sadali iespaidu sfērās, kā arī tai pievienot slepeno nolīgumu Baltijas valstu jautājumā, kas īstenībā atvēra durvis un deva Maskavai drošību spert lielo soli mūsu brīvības paņemšanai.

Šāda veida brīvās pasaules un sevišķi ASV nostāja un brīvības ideju atbalstīšana piedod baltiešu nacionāliem pasākumiem spēku un citu nozīmi. Tā vairāku gadu desmitu darbs un upuri sāk parādīt panākumus. Vismaz mums ir izdevies atvērt brīvās pasaules acis, lai tās iepazītos ar mūsu likteni un mums nodarītām pārestībām. Protams, tas nav viss. Mūs sagaida daudz lielāks darbs, jo nākotnes atbildība ir neizsakāmi smagāka un svarīgāka.

Šo brīvās pasaules nostājas maiņu Baltijas valstu jautājumā un ASV atklātāko un tiešāko valodvārti vien pamanīja Maskavā, un no turienes okupētajā Latvijā. Reakcijas uz visu to nebija ilgi jāgaida. Drīz vien Latvijas PSR varas vīri nāca atklātībā ar slaveno "Latvijas PSR Augstākās Padomes Paziņojumu", kuŗu mums bija izdevība lasīt mūsu Ziņotāja šī gada janvāra numurā. Tur viegli varam saskatīt to, ka latviešu tautas neapklusināmā cīņa par neatkarību un brīvību, atbalstīta ar brīvās pasaules morālo atbalstu, izsauca Rīgas varas vīrus "bailu drudzi", kas izskanēja šī paziņojuma rindās.

Tur uzskaitītie vēsturiskie notikumi Latvijas valsts pirmajās dienās ir īsti un patiesi, izpušķoti nepatiesiem meliem, lai kalpotu tukšai propagandai. Tādu rīcību pazīstam labi. Tas viss lieku reizi pierāda, ar kādiem meliem un nepatiesiem apgalvojumiem mūsu tautiešus maldina un baŗo visus šos ilgos nebrīvības gadus. Ja mēs gribam atcerēties tur uzskaitītos notikumus, tad vienīgi tādēļ, lai tas būtu pierādījums visiem tiem negatīvajiem spēkiem, kas par katru cenu negribēja redzēt mūsu brīvības saulīti uzlēcam, un vēlāk tiem spēkiem, kas Latvijas neatkarību saplēsa, samina svešu varu gatavotiem zābakiem.

Zīmīgi ir tas, ka paši Padomju Savienības pilsoņi, izmantojot "atklātumu", tagad organizē jaunu politisku partiju "Demokrātiskā Savienība" (Union Democratic), kas savos statūtos vai platformā uzsver vairākus svarīgus punktus, kā KGB varas samazināšanu, prasa atbrīvot Rietumeiropas zemes no padomju kaŗavīriem, uzskata, ka Baltijas valstis ir okupētas.

Vairāk domājot par "paziņojumā" teikto, viegli atskārstam, cik uzmanīgiem mums jābūt kāda vēsturiska notikuma tulkojuma izvērtēšanā. Ja mēs ko izņemam no konteksta un nerunājam par notikumu visos sīkumos, tulkojums viegli var kļūt par nepamatotu jeb dot izpratni tikai savas personīgās pārliecības stiprināšanai.

Otrām kārtām, šī paziņojuma meli pierāda, ka padomju vara arvien vēl balstās uz tiem pašiem siltiem meliem un viltus solījumiem, kas uz āru parādās kā lielākā taisnība pasaulē, bet tur tautu maldos.

Piemēru netrūkst, un katra jauna diena ir pilna šāda veida maldinošiem solījumiem. Mūsu prātam te ir liela atbildība, lai laikā un vietā ieraudzītu īstās patiesības daļiņu, ko slēpj šādi "pārliecinoši" apgalvojumi.

Skatoties cauri jaunajam atklātuma loģam, kas vēl liekas pavisam lielā miglā tīts, "suverenā valstī" esošie mēģina caur to ieraudzīt nākotni. "Līdz šim mēs par nākotni nedomājām, jo tās mums nebija. Tagad mēs sākam par to mazliet domāt, jo, liekas, ka logs uz to ir mazliet atvēries. Kāda būs šī nākotne un cik ilgi tā mums smaidīs, par to mēs negribam domāt," tā izsakās kāds tautietis, gaidīdams kaut ko taustamāku, kur meliem nav vietas.

Pagaidām, liekas, ka šis logs ir atvērts vairāk, lai parādītu, ko grib parādīt, bet nevis to, ko katrs gribētu redzēt, tvert un sataustīt. Laikā pamanīti īstenības noslēpumi ir labākais izvairīšanās ceļš no vilšanās sāpēm. Modrība ir labākais atvairis ierocis.

Mūsu pārliecībai ir jāpaliek stiprākai par atklātuma loģa gaismu. Neko mazāk kā Latvijas brīvības sauli.

P. CASNO.

PAR TICĪBĀM.

Motto: Visi grib tikt debesīs, bet neviens negrib mirt!

Kādā pilsētīņā dzīvoja divi ģimenes kaimiņos. Viena ģimene bija luterticīga, otra - katoļticīga. Abām ģimenēm bija pa vienam bērnam vienādā vecumā, luterticīgiem meitene un katoļticīgiem puika.

Kādu svētdienu pēc dievkalpojuma abi bērni satiekas un, laikam pastāvot jaukam un siltam, nolemj iet uz tuvējo upīti peldēties.

Nonākuši tur, tie izģērbjas, un, pirms brišanas ūdenī, puika paskatās uz meiteni un izsaucās: "Es nekad nezināju, ka starp katoļticīgiem un luterticīgiem ir tik liela starpība."

Kādreiz pa ielu soļo divi "hipīši". Tiem pretim nāk divas mūķenes. Vienai roka ir ieģipsēta. Gribēdami būt draudzīgi, viens no "hipīšiem" apsprasās, kas mūķenes rokai

vainas. Tā pastāsta, ka esot pakritusi vannā un pārlauzusi roku.

Otrais Hipītis prasa pirmajam: "Kas tas ir vanna?"

"Kā lai es to zinu," atbild pirmais, "es jau neesmu katolis."

ACE.

KĀ KRISTĪGS DEMOKRĀTS SKATA CENTRU NĀKOTNI.

Dzīvojot Izkaisījumā, darba apstākļu rezultātā, ir izveidojušies lielāki vai mazāki ārzemju latviešu ģimeņu koncentrēšanās punkti jeb centri mītnu zemēs. Šādi dzirdamākie centri pastāv Toronto, Montrealā, Ņujorkā, Bostonā, Indianapolē, Čikāgā, Kalamazū, Milvos, Minneapolē, St. Petersburgā, Melburnā, Sidnejā, Londonā, Stokholmā, Minsterē un vēl kādās divdesmit piecās citās lielākās pilsētās. Kāds ir šo "centru" pašreizējais stāvoklis un nākotnes izredzes no Kristīga demokrāta skatījuma?

Latviešu nacionālie demokrāti ārpus Latvijas mūsu pašreizējo stāvokli mēdz apzīmēt kā "Trimda". Ja persona vai ģimenes būtu devušās ārpus Latvijas teritorijas, lai, apstākļiem mainoties, tanī atgrieztos, "trimda" būtu pareizais vārds. Mani statistiskie dati tomēr neattaisno šādu apzīmējumu. No četrdesmit latviešu emigrantu ģimenēm apkārtnē, kur dzīvoju, šaubos, vai Latvijā atgrieztos kaut viena. Domāju, ka šai ziņā latviešu centri daudz neatšķiras no poļu, lietuviešu, vācu, itāļu vai citiem eiropiešu emigrantu centriem ārzemēs. Šīs statistikas rezultātā pašreizējo stāvokli apzīmēju ar vārdu "Izkaisījums". Labprāt dzirdētu Nacionālo demokrātu statistiku šai nozarē un ar to savienoto secinājumu.

Runājot par pašreizējo un tuvākās nākotnes stāvokli, diezgan pareizs ir Eso A. Benjamiņa novērtējums: "Kamēr ārzemju latvieši nebūs izcīnījuši savai sabiedrībai intelektuālo brīvību un kamēr galvenie ziņu instrumenti paliks ekstrēmo nacionālistu rokās, lielākā daļa ārzemju latviešu turpinās izvairīties nākt uz skatuves un izvēlēties novērošanu (MLB Ziņ. 1988. g. aprīlī)". Šo stāvokli ļoti uzskatāmi redzams Čikāgā. Jaunāks tas Ņujorkā. Mazliet iepriecinošākas ziņas nāk no Kanadas. Tur Toronto un Montrealas centri ir kā neliels saules stars, kas laužas cauri draudošiem pret-demokratijas un pretinformācijas padebešiem. Šajos centros latviešu Nacionālie demokrāti saskata pārrunu nozīmi veselīgā sabiedrībā. Kaut Montrealas LB Ziņotāja redakcija ir ar izteikti nacionālu ideoloģiju, tā tomēr ļauj savā Forumā vārdu latviešiem ar atšķirīgām domām un idejām.

Līdz šim teiktais attiecas uz pašreizējo stāvokli un mūsu tuvāko nākotni. Turpinājumā pieskaršos mūsu tālākai nākotnei divu, trīs un četru nākošo paaudžu perspektīvē. Kādas būs centru dzīvot izredzes paaudzēm nomainoties? Daži mūsu nacionālie ideologi domā, ka PSRS drīz sabruks un visi centros dzīvojošie latvieši brauks uz brīvo Latviju. Viņi domā, ka ar paaudžu nomainām nav jārēķinās. Kristīgā demokrāta uztvērē šāda teorija izslēdz dzīves realitātes. Pirmkārt, PSRS tik drīz nesabruks, un, otrkārt, ja stāvoklis tiešām mainītos, tad ne ar tādiem rezultātiem, kādus iedomājušies mūsu nacionālisti.

Nupat ievēroju, ka esmu izdarījis neiedomājamu pārkāpumu. Izteicis plaši zināmu dzīves īstenību, par ko latviešu sabiedrībā nedrīkst runāt. Par tādu pārdrošību neviens mani nekad neaicinās varoņsvētkos teikt dižrunas.

Šai sakarā garā redzēju divus cilvēkus. Pie viena ierodas lielas latviešu organizācijas pārstāvis un saka: "Augsti godājamais Dārdoņa kungs, jūsu uzvārds un izskats idevēš sabiedrībā autoritāti. Mēs gribam dzirdēt jūsu skanīgo balsi un skaistos vārdus mūsu traģēdijas piemeklētās tautas likteņstundā. Jūs tik skaisti runājāt mūsu varoņsvētkos, ka mēs, latvju vīri, pametām savas ģimenes un mantu likteņa ziņā un tvērām šautenes, neprasot, kas mums tās pasniedz. Tas bija tik iespaidīgi! Sevišķi kur jūs runājāt par mūsu cīņu vistraģiskāko varonību: cīņu bez izredzēm. Un par to, ka... latviešu pašpārvalde pretojās brīvprātīgai iesaušanai leģionā. Tas bija tik jauki. Mēs visi bijām dziļi aizkustināti. Vai jūs, Dārdoņa kungs, nevarētu atkal mums dot tādus labus, dziļi izjustus vārdus?"

Pie otra cilvēka neierodas neviena latviešu lielorganizācija, un turpinājumā rakstītais vārdos nekad nav izteikts: "Cienījamais Pētnieka kungs, ir dzirdēts, ka jūsu pretinieki jūsu uzvārdu visādi mēda savos uzbrukumos. Bet mēs redzam, ka jūs esat izveidojuši augošu cilvēku kopību ar ļoti ciešām ģimenes saitēm no vienas paaudzes uz nākošo. Jūs esat arī izstrādājuši plānu, kā latviešu ticīgo grupa no pašreizējā skaita varētu pieaugt trīs paaudžu laikā uz 5 miljoniem. Esam ieinteresēti metodēs un veidā, kā jūs panākat šādu aktuālu un teorētisku pieaugumu. Vai jūs vēlētos par to sniegt referātu?"

Latviešu centru tālāko nākotni Kristīgs demokrāts redz šādā divu atšķirīgu aicinājumu perspektīvē. Kādas svētku runas ārzemju latviešu sabiedrība izvēlēties tagadnē, tāds būs šo centru stāvoklis daudzpaudžu nākotnē. Ja latviešu centri ārzemēs vēlas nodrošināt skaitlisku pieaugumu no paaudzes uz paaudzi, dodu padomu visiem pievienoties Kristīgo demokrātu vadlīnijām, kas ir vienīgās, kas skata ārzemju latviešu centru stāvokli no divu, trīs, četru un vairāku latviešu paaudžu nākotnes perspektīves.

Kristīgie demokrāti ir arī vienīgie, kam ir vēstures gaitā pārbaudīts plāns latviešu skaita palielināšanai uz 5 miljoniem vienas nākošās paaudzes laikā (40 gados). Plāns aptver kā Latvijas, tā ārzemju centru iedzīvotājus. Latviešu nacionālistiem un sociālistiem šāda plāna nav izstrādāts. Arī latviešu komunistiem šāda plāna nav, jo viņiem vēl nav pienācis rīkojums no Maskavas.

Latviešu Kristīgo demokrātu platforma atšķiras no sociālo un nacionālo demokrātu programmām ar to, ka mēs neliekam vainu par Latvijas nelaimīgo pagātni uz citām valstīm vai tautām, vai šo tautu ideoloģijām. Kristīgie demokrāti analizē mūsu pašu sabiedrības kļūdas. Tikai ar kļūdu atzīšanu un individuālām un sabiedrības reformācijām mēs augsim kā Latvijā, tā centros.

J. PURVIŅŠ JURJĀNS

Redakcijas darbinieki FORUMĀ nepiedalās.

ĢIMENES DZĪVE,

No cikla: Krievi lapās - friči Rīgā II.

Klakš, klakš, klakš skanēja friču naglotie pusstulmeņi Rīgas ielās. Līdz tam laikam mēs tādas naglas nepazinām, Mēs valkājām labus ādas apavus bez naglām, pirkām tos gatavus veikalā, bet biežāk pasūtījām pie kurpnieka kādā pagrabiņā, pēc noņemta kājas mēra ar izmeklētām labām zolēm un smalkas ādas virsdaļu. Tagad, varbūt, teiksim dārgi? Bet tad tie arī bija apavi, kas to vērts, un varēja dīrāt ilgu laiku. Virsa laba, ātri nenoplīsa. Pēc pusgada kurpnieks piesita pazoli, papēdīm pienagloja kādus rubčikus, un dīrāja atkal tāpat ilgu laiku. Tagad friči bojāja mūsu labos Rīgas asfaltētos trotuārus.

Ar to var teikt, ka vienā naktī no "govori po ruski" bija jāpāriet visā līnijā uz "šprechen pa deič". Tas nebija viegli, un to spēda darīt visās dzīves fāzēs, lai ātrāk uzfrišinātu Berlīnē plānoto Ost koloniju. Skolās bez kādām ceremonijām visi priekšmeti pēc pavēles no augšas jānācās un jāatbild vācu valodā. Dažas stundas nedēļā atstāja latviešu valodai un ticības mācībai, cits viss pa vāciskam. Atceros, nekādas grāmatas vēl nebija. Tad pēc Īsa laiciņa visiem vajadzēja iegādāties kādu paplānu Vācijas ģeogrāfijas grāmatīgu ar Bavārijas Alpu kalnu bildēm, kuŗas man ļoti patika skatīties. Teksta saprašana, lasīšana un atbildēšana klasē smieklīga, bet, neskatoties uz to, lika katram pēc kārtas lasīt dažas rindiņas, kā nu kuŗais prata. Tās bija Īstas mokas, bet ar Īsu laiku, un, var teikt, ātri vien bērni kautkā iebulderējās un gāja labāk. Tas ir, ko friči saprata un vēlējās - laiks strādāja viņu labā viemaz ar bērniem.

Necik ilgi pēc friču ienākšanas sākās jaunu pasu izdošanas ceremonija. Foto bilžu uzņemšana katram ģimenes loceklim. Papam iznāca liela skaidrošanās un strīdšanās pie jauno pasu saņemšanas. Mūsu pašu baltvācieši, kas tika labās vietās kā ierēdņi ar divvalodu prasību, par varas makti vēlējās mūsu vārdu pārakstīt uz "Tiltung". Tika stāstīts un skaidrots papam atkal un atkal, ka Rīga palikšot uz mūžīgiem laikiem Vāczemē un tādēļ "ing" mūsu uzvārda galā skanēsot Īstī vāciski un nāksot mums par lielu labumu. Paps tomēr nepielaidās, ilgi strīdējās, un tā beidzot pasē tika ierakstīts tas pats vecais "Tiltipsch". Man liekas, jaunā latviešu ortogrāfija toreiz vēl nebija izgudrota.

Reizē ar friču ienākšanu Rīgā, visas noliktavas un veikalu plaukti ātri iztukšojās, jo viss tika aizvests uz badīgo fāterlandi. Ko vispār veikalos pēc tam varēja brīvi pirkt bija šādi tādi nieki un dažādi Vācijas erzate sīkumi. Krievu laikā līdz pat pēdējam brīdim pārtikas ziņā mums nekas netrūka. Tagad visa kostīte tika dota uz kartiņām, tāpat kautkādas drēbes un apavi. Nevaru teikt, ka visiem bads bija klāt, bet vāja iztikšana gan. Uz roku saņemām smagu rupjmaizes devu. Mamma teica, laikam, ar kartupeļu piejaukumu. Runāja, ka armijas maizei esot koka milti klāt. Tā izskatījās gaišāka, vieglāka un garšoja labāk. Pa reizei tā tika dalīta arī tautai. Vēl saņemām uz roku mazliet jocīgas fabrikācijas marmalādi, margarīnu, sacharīnu un cietas, akmenim līdzīgas ziepes. Pēc galvenā ēdiena pusdienas laikā gāju ar spaini rokā uz tautas kopvirtuvi, kur pēc ilgas gaidīšanas garā rindā saņemtu dažus

kausus šķidru, žāvētu sakņu zupu. Kā piedevu katram ģimenes loceklim piesvieda klātpus collas biezu desas ripiņu. Ēdi nu, baņojies un slavē ūsaino ķeizaru Viļumu! Toreiz es iepazinās pirmo reizi ar kaiti, ko sauc par tūsku - bada sekas. Ne manā ģimenē, bet pie pazīstamiem redzēju piepampušas kājas nedabīgā resnumā, spīdīgu ādu kā uzspīlētu un tuvu plīšanai, baigi!

Melnais tirgus un tautas pašpalīdzība attīstījās plašā veidā un izdomā. Mani senči pa laikam apciemoja savas dzimšanas vietas un kaut ko ar maigas tirdzniecību samangoja trūcīgā uztura papildināšanai. Visi laucinieki nebija aizbēguši uz plašo krievu zemi, un tā mūsu galdā parādījās kāds lielāks kartupelis, mazliet putraini, milti vai kādas saknes. Tas bija pavisam liels notikums, kad mūsu bēniņu kamarī radās divas dzīvas vistas. Man vajadzēja gādāt par tīrību, atnest zaļu zāli no parkiem, granti guzas labai darbībai, pabērt graudus, uzpildīt ūdens trauku un nodot mammai pa retam kādu olu.

Kad nu pienāca laiks, un paps kādai vistai apgriezā kaklu, ģimenē iznāca milzīgi svētki.

Mūsu zēnu bariņš reizēm sīroja pa pilsētas nomalēm, meklējot kādu dēļa gabalu vai malakas pagali virtuves plītei. Zundes kanāls pa retam palīdzēja mums ar svaigām zivīm. Āboli, bumbieņi un līdzīgi augļi nāca no dārziem ar zemākām sētām, vai kur saimniekam nebija suns. Vispār suņi un kaķi tai laikā palika liels retums, jo tika runāts, ka tie savu mūžu izbeiguši uz galda kā cepetis. Bez tam, kuŗš tad varēja tos lopīņus uzturēt, kad pašiem nebija ko ēst?

Tāpat baloži sāka lēnām pazust no Rīgas ielām un dārziem. Mūsu ķeršanas patents bija pavisam vienkāršs: ne visai garš pātaga kāts ar, apmēram, desmit pēdu garu, tievu špori, kuŗai galā smaga svina pickiņa. Šānu praktizējām dārzā uz gluda celiņa. Vajadzēja pasviest kautko ēdamu vai kādu baltu mānekli, kad baloži un zvirbuļi bija klāt. Tad ar garo pātagu - švirkš - gar zemi uz baložu baru. Kuŗam ķēra, smalkā špore ar svinīgu galā aptinās ap kājām un tad tikai zibenīgi fiksi jāpievelk klāt, lai nepasprūk, un šuhters rokāi Mamma tikai vienu reizi ņēma pretī tos gatavot. Esot par daudz spalvu, vēl vairāk darba un par maz gaļas. Tas nekas, jo netrūka vecīšu un māmiņu, kas ar lielu prieku pagēma mūsu putniņus.

Neskatoties uz visām kara laika grūtībām, pa starpām gadījās arī kāds humors.

Vienreiz biju ceļā uz mājām ar grants tūti rokās manām vistipām bēniņos ko paknā-

bāt, lai guza labāk darbojas.

"Pagaid, puika, kur tu nopirki to sāli?" viens nikna paskata onkuls aptur mani. Saku viņam, ka tūtē nav sāls, bet grants. "Nepļāpā niekus, rādi šurp, kas tev ir tai tūtē!"

Lai onkuls nepemtu mani aiz ausīm, parādīju savu nesamo. Tad viņš nikni nospļā vās un dusmīgs aizgāja savu ceļu.

Mēs dzīvojām lielā dzīvokļu mājā, pašā augšējā - sestā stāvā. Blakus dzīvoklī mājoja kāds bezbērnu pāris, maniem senčiem labi pazīstami. Pats kungs bieži slimoja ar nezināmām kaitēm, visādām sāpēm, vāju apetīti, nedēļu strādāja, nedēļu gulēja. Vēl krievu laikā viņa sieva raudādama žēlojās manai mammai, ka neko nevarot sameklēt, ne pagatavot, kas vīram garšotu. Kādreiz būdams viņa dzīvoklī, brīnējos, ka blakus gultai nakts galdīšs bija pilns ar visādām zāļu pudelītēm un pulverīšiem, un nevarēju saprast, kā visu to var apēst. Kad nu friči ienāca Rīgā, tad ātri vien visas zāļu pudelītes un pulverīši pazuda. Dažu mēnešu laikā mūsu kaimiņš palika vesels un ēda visu, ko dabūja uz kartiņām. Strādāja ar dubultīgu švunku, lai tiktu klāt arī melnam tirgum. Mamma ar papu savā starpā klusi smējās par to, cik trūkums dažreiz var būt labs dakteris tādām iedomu slimniekam.

Arī sekojošais komunistu okupācijas laiks Rīgā iztikšanas ziņā nebija labāks. Tāpat visu pārtiku saņēmām uz kartiņām, tāpat stāvēju rindā ar spaini rokā pēc zupas.

Lielākais humors bija ar trīs zortes naudu apgrozībā: 1.) Kerenkas - tikai 20 un 40 rubļu vērtībā, maza formāta, Kerenska valdības izdevums, 2.) Valsts Domes nauda, ko drukāja Maskavā un tādēļ izskatījās pēc naudas un beidzot 3.) Nikolaškas - vecā krievu nauda. Laiks - revolūcijas sākums, neviens neko īsti nezin, visi kaut ko spriež, baumes, ticība, ka tā jau ilgi nevar palikt. Būs cara valdība drīz atpakaļ, un tad nikolaška būs atkal īstā un derīgā nauda. Paps deva man kerenkas, lai mēģinu kaut ko pirkt un varbūt kā sīknaudu dabūs atpakaļ nikolaškas. Tās visi krāja. Katru otro dienu gāju uz cirku. Pirku biļeti atkal ar to cerību dabūt kādu nikolašku atpakaļ. Tas viss bija drebulīgs laika sprīdis.

Kad nu beidzot Rīga atsvabinājās no visiem mūžiem, tad tiešām nikolaška tika atzīta par naudu. Mēs saņēmām vienu latu pret diviem krievu rubļiem, kas vēl īsu laiciņu bija apgrozībā. Biju par jaunu, lai to operāciju saprastu un tagad atstāstītu, kādā daudzumā maiga notika.

Ar cienīšanu zīmējas

EDUARDS TILTIŅŠ.

VĒSTULES:

DIVAS LATVIEŠU SKOLAS UN KLUBIŅŠ ZEM VIENA JUMTA.

1986. gadā, Mīnsterē, Vācijā, ar latviešu sabiedriskajiem līdzekļiem un vācu valdības prāvu atbalstu uzcēla Latviešu Sabiedrisko Centru, kurā iekārtoja latviešu ģimnazijas skolas telpas un internatu. Tur mājvietu atraduši Latviešu Sabiedriskā Institūta desmit studenti.

Vācijas latviešu laikrakstā "Brīvā Latvija", 76. numurā lasām informāciju, ka Latviešu Sabiedriskajā Centrā ierīkots arī klubīšs - dzertuve ar latviskām mēbelēm.

Tā paša laikraksta 87. numurā lasītāju vēstulēs D. L. Želojas, ka klubīgam neesot izgatavoti solītie latviskie krēsli:

"... Krēslu gatavotāji it kā esot meklējuši grāmatās vecu krēslu attēlus, bet, acīmredzot, izvēlējušies tieši tos, kuri darināti vācu muižu krēslu ietekmē..."

Tagad, svešumā, mums jāglabā savs latviskais mantojums, lai varētu to rādīt saviem bērniem un svešautiešiem (dzertuvē - J. D.) kā kaut ko īpatnēji latvisku."

No latviešu ģimnazijas un Latviešu studiju centra vadības latviešu presē nav parādījušās iebildes pret klubīga-dzertuves ierīkošanu Mīnsterē.

Jājautā "Latviešu Centra" vadībai Mīnsterē: vai tā nav kardināla kļūda divu latviešu skolu ēkā ierīkot klubīga-dzertuvi?

Vai bērnu vecāki sūtīs savus bērnus uz Mīnsteres dzertuves skolām?

J. DIMANTS sr.

SVEICIENI NO TĀLĀS AUSTRĀLIJAS.

Paldies jums par maija mēneša MLB Ziņotāju. Tur atkal bija tik bagātīgas pārdomas un ziņojumi. It sevišķi, kad atkal tuvojas 14. jūnijs un visu mūsu domas un rūpes lido pie mūsu tautas Latvijā. Mums ikvienam vajadzētu lūgšanā skaitīt Kārļa Kurbada "Svētku Dziesma". Tajā ir tik daudz sirds aizraujošu vārdu, īstenības un vēlējumu mūsu dārgajai Latvijai. Mums visiem jālūdz mīļais Dievs, lai tas dod spēku un izturību mūsu pamodušajai tautai dzimtenē. To ir pierādījušas cilvēku masas, pulcējoties 25. martā Gunāra Astras neaizmirstamās bērēs.

Izsakām paldies Ellai Andersonei par - Asinsbalss - izskaidrojumu. Cik žēl, ka mums tomēr vēl ir ļaudis, kas to vēl nav sadzirdējuši jeb arī paši neizprot un liezdas tai sekot. Vēlam no sirds rakstniecei, pārkāpjot vēla rudens dzīves sliksni, būt tik pat možai un darbīgai kā līdz šim savās dzīves gaitās.

Apsveicams ir Domu talkas/Alternatives jautājums par to, kur aizgāja tie \$ 100.000, ko mūsu trimdas latvieši iedāvāja čekas kultūrsakaru kontos. Domājam, ka daudzi piekritīs, ka uz priekšdienām, ja tādi kultūras izrīkojumi tiek rīkoti, katram vajadzētu ieejas maksu dubultot, lai puse aizietu H-86 fondā. Tas būtu taisnīgi un sekmīgi.

Cerēsim, ka jaunuzsāktā nodaļa - ziņas un vēstules no dzimtenes turpināsies. Tikai kopā sastrādājoties, mēs varēsim iegūt plašāku pārskatu par turienes dzīvi un labklājību. Lūdzu, tautieši, esiet atsaucīgi!

Izsakām pateicību MLB Ziņotāja līdzstrādniekiem par neapgurstošo darbu, ko tie veic šī bagātīgā mēnešraksta izdošanā un izsūtīšanā.

Pateicībā,

SARMA G.

PIEZĪME.

MLB Ziņotāja 470. numurā Metimne 19. lpp. raksta, ka "... jēdziens "Kurzemes katls" ir svešs - mūsu zemes, tautas un valsts okupantu izdomāts." Cik atceros, tad tie bija Latviešu leģiona 19. divīzijas kaņavīri, Kurzemes aizstāvji pret Latvijas okupantiem, kas dēvēja šo Latvijas stūri par Kurzemes katlu, jo kauju laikā

visapkārt vārījās kā milzu katlā.

A. DREIMANIS, Londonā.

DEMONSTRĀCIJAS BALTIJĀ.

Reitera ziņu aģentūra ziņo par daudzu tūkstošu tautas demonstrāciju 14. jūnijā, Rīgā, lai atzīmētu lielās deportācijas 1941. un 1949. gados Staļina valdīšanas laikā.

Lai gan šādas demonstrācijas, mazākā apjomā, notika arī iepriekšējos gados, šogad - pirmo reizi - tās notika ar valdības oficiālu piekrišanu.

Tālāk Reiters ziņo, ka Latvijas valdība un partijas hierarchija pieņēmusi priekšlikumu, kuŗam demonstranti piekrita - celt pieminekli šo aizvesto piemīpai.

"This decision adopted by the party and state leadership of the republic was approved by participants in manifestation of many thousands held in Riga today (1988. g. 14. jūnijā).

Tālāk aģentūra ziņo, ka līdzīgas demonstrācijas notikušas arī Igaunijā.

AP ziņu aģentūras ziņojums ziņo, ka igauņu demonstrācijā piedalījušies pāri par 150.000 dalībnieku, kas prasījuši drastiskas pārmaiņas Padomju Savienībā. To vidū -

. izveidot valsti par federāciju, kuŗā katrai republikai būtu līdzīgas tiesības;

. panākt, lai Igaunija šajā federācijā būtu suverena republika.

Demonstrācija notikusi Tallinas tuvumā un prasījusi staļinisma nosodīšanu; ar implikāciju - Baltijas valstu okupāciju 1940. gadā.

Demonstrantu prasības bijušas ļoti nacionālas, bet tie neesot prasījuši atšķelšanos no Padomju Savienības, tālāk ziņo šī ziņu aģentūra.

Jāpiezīmē, ka šo demonstrāciju organizējusi Nacionālā Fronte, kas izveidota šā gada aprīlī un kuŗas biedros ir komunistu partijas biedru grupa un citi.

Kā redzams, politiskās aktivitātes Baltijā pieaug un parādās visdažādākās formās. Ziņu aģentūru ziņas iespīež visa pasaules prese.

P. CASNO.

LŪGUMS.

Sakarā ar 8. vispārējiem ASV latviešu dziesmu svētkiem, kas šogad laikā no 29. jūnija līdz 4. jūlijam notiek Indianapolē, esam šo MLB Ziņotāja numuru iespīeduši mazliet plašākā metienā kā parasts.

Pāris simtu paraugburtnīcas būs pieejamas šo svētku dalībniekiem un apmeklētājiem.

Lūdzam tos, kas ar tām iepazinušies, ispildīt tām pievienoto veidlapu un atsūtīt redakcijai. Ja nevēlaties paraugburtnīcu paturēt, nododiet to tālāk kādam citam interesentam.

Ceram, ka Jums mūsu izdevums patīks un ka Jūs vēlēsaties kļūt tā regulāri lasītāji. Abonementu likmes ir atrodamas izdevuma pēdējā lappusē.

Būsim pateicīgi, ja Jūs izdevumu ieteiksīt arī citiem.

REDAKCIJA.

LNAK ZIŅAS.

Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā jaunievēlētā valde savā 1. jūnija sēdē sadalījusi amatus:

1. vicepriekšsēdis - A. Upeslācis,
2. vicepriekšsēdis - A. Budrēvics,
- Sekretāre - K. Zariņa,
- Kasieris - B. Logins,
- Biedrzinis - G. Sūbiņš.

Par LNAK biroja vadītāju apstiprināts A. Upeslācis, grāmatvedi - E. Bērziņš. Daļēja laika kartotekas darbiniece būs Nora Luksa.

No Izglītības nozares vadītāja amata atlūdzies Jānis Mežaks, kas šo pienākumu pildīja 37 gadus. Viņš arvien vēl turpinās archivāra darbu. Jaunā Izglītības nozares vadītāja būs Aija Zichmane.

Revīzijas komisija konstruējusies šādi:

- priekšsēdis - V. Miklašēvics,
- viestnieks - O. Ieviņš,
- sekretārs - A. Šterns.

LNAK valdes priekšsēdis ir Dr. Guntis Siliņš, kas blakus Dr. L. Luksam būs otrais LNAK delegāts PBLA valdē.

V. P.

NOTIKUMI OTAVĀ:

ROSĪBA OTAVAS MĀKSLAS DZĪVĒ.

Turistiem - latviešiem, kas šogad apmeklēs Niagaras-Toronto-Montrealas-Kvebekas rajonus, būtu vēlamsiegiezties Otavā, it sevišķi mākslas cienītājiem. Iemesls šim ieteikumam ir tas, ka federālā valdība ir ieguldījusi daudz līdzekļu lielu muzēju jaunbūvēs. Tas ir radījis jaunu un strauju savīpojumu Kanadas galvas pilsētas Otavas mākslas dzīvē.

Šī gada maija mēnesī Otavas upes krastā, ieblakus Parlamentam, durvis vēra stiklā tvertais jaunais mākslas muzejs - Kanadas Nacionālā Galerija. Šī vienreizējā muzeja būve pārsniedza 150 miljonu dolāru un ir intereses vērtā ieblakus muzejā izstādītiem mākslas darbiem. Tajā šo vasaru skatāma franču gleznotāja Dega darbu skate ar 150 darbiem.

Otavas upes otrā krastā (Kvebekas provincē) drīz atvērs Cilvēces attīstības muzeju, kas ir īpatnējā arhitektoniskā veidojumā.

Šo divu jauno muzeju radītā interese pārveido visu apkārtni un kādreizējā izpriecu un tirgus vieta ieguvusi īpatnu un vieglu jaunaudzi ar mākslinieciski ieskaņotiem komerciāliem pasākumiem.

Iepretim jaunajam mākslas muzejam, Klāva Sīpoliņa Fonds, 30 Murray St., ievērojami paplašinājis izstāžu telpas, un Līgo dienā atklāja 1987. gada rudenī un 1988. gada pavasarī jauniegūto darbu izstādi. Tajā ir gleznas, zīmējumi, mākslas audumi un reklāmas. Atvērta ikdienā no plkst. 12:00 līdz 17:30. Krātuvei ieblakus izveidota jauna Karlinta Galerija un mākslas darbu ielogošanas darbnīca.

Tikai dažas šķērsielas tālāk, galvenā satiksmes artērijā atrodas Ozeru ģimenes uzņēmums - The Cambrian Rose Galery, 106 Rideau Street. Šeit Anniņa, Māris un Jānis

Ozeri ikdienu rāda un pārdod gan latviešu, gan arī Kanadas mākslinieku darbus.

Šovasar mākslas dzīve Otavā veļ augstu vilni, un te gaidīti arī latviešu mākslas mīlētāji.

LEOPOLDS SĪPOLIŅŠ.

BŪS TANGO LUGANO ATKALIZRĀDES.

6. Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētkos redzamu ievērību un publikas atsaucību iemantoja nevēsturiski satīriskais spoku stāsts TANGO LUGANO, kam tekstu sarakstījusi Baņuta Rubesa, bet mūziku komponējusi Dace Štauvere-Aperāne.

Latviešu teātra mākslas cienītājiem šo darbu šā gada septembrī būs retā izdevība skatīties veselas 3 reizes oriģinālrežijā un izpildījumā - 2 reiz Toronto un vienreiz Ņujorkā. Režiju vadīs autore B. Rubesa, mūziku - komponiste D. Štauvere-Aperāne. Aktieros - Māra Abene, Pauls Berkolds, Skaidrīte Leja, Pauls Raudseps, Laila Saliņa un Ivars Stārasts.

Izrādes Toronto:

10. septembrī, plkst. 20:00,

11. septembrī, plkst. 14:00,

Bathurst teātrī, 736 Brathurst ielā.

Billetes: labvēļu - \$ 50; pārējās - \$ 20 un \$ 12.50.

Pasūtīnājumi: Māra Gulēna, 17 Oakland Ave., Toronto, Ont., M4V 2E4, tel. 416-927-7742.

Izrāde Ņujorkā:

18. septembrī, plkst. 15:00,

S.U.N.Y. Performing Arts Centre,

B teātrī, Purchase, N. Y.

Billetes: \$ 20 un 15.

Pasūtīnājumi: piesūtot čeku ar pašadresētu aploksni Gunāram Ozolam, 51 Noxon Road, Poughkeepsie, N. Y. 12603, U. S. A., tel. 941-485-2197 Z.

SALIEDĒTAS BALSIS UN SNIEGUMS.

Ņujorkas latviešu vīriešu ansambļa STRAUME Pavasara koncerts notika 28. maijā, Rosedale baznīcā, Brigitas Dobeles-Alks vadībā un bija pulcinājies ap 90 klausītāju.

Tiešām varam lepoties ar šādu skaistu latviešu jaunatni. Ansambļa dalībnieki visus pārsteidza, baznīcā ienākot braši un vienādos tautas tērpos.

Tikko dzirdējām pirmās skaņas, tūlīt jutām labi saliedētas balsis, gaišu un nepārpūlētu ansambli.

Pirmajā programmas daļā dzirdējām daudz skaistu tautas dziesmu, kā arī oriģinālkompozīcijas. Vienīgi varēja vēlēties, ka tajā būtu bijis vairāk tempa dažādības. Starp lēnām un gandrīz vienāda tempa dziesmām derētu kāds straujāks un bravūrīgāks atskaņojums.

Ansamblis īsā laikā deva daudz un dažādas mūzikālas nianses un atsaucīgi sekoja diriģentes skaidrajiem mājieniem. Tas bija iespaidīgi. Dziedātāji programmu sagatavojuši ar pavisam nedaudz mēģinājumiem. Tas pārsteidza. Lielākais ansambļa dalībnieku skaits ir no Ņujorkas rajona, bet tajā piedalās jaunieši no Toronto un pat Serbrukas. Pēdējam uz dziedāšanas vairākkārt bijis jālido.

Varam būt lepnī un priecāties par šo jauniešu mūzikālo interesei, uzpēmību un latviskumu. Nedomāju, ka rietumpasaulē kaut kur vēl pastāv šāda vecuma un tik mūzikāls ansamblis.

Koncerta otro daļu jaunieši iesāka ar solo atskaņojumiem, B. Alkas klavieru pavadījumā. Ļoti skaista bija tautas dziesma Kalnā kāpu lūkoties, kurā divbalsīgi izpildīja Pēteris Zārds un Andris Dindzāns.

Tad klausījāmies amerikāņu, Jamaikas, Čechu un latviešu tautas dziesmas. Visas latviešu valodā. Šeit bija liela dažādība un stili. Dziesmās Zied mango, Tādi vīri kungam tika un Sāksim nu, zēni, mājup iet skanēja labā izpildījumā.

Koncerta noslēgumā T. Ķeniņa LAI PADZIEDAM, četrās daļās - 1. Draugiem, 2. Saule, 3. Mājas un 4. Jaunība. Darbs patīkami harmonisks. Vietām harmonizācijas grūtības. Še varēja pamanīt dažas intonācijas problēmas. Bija interesanti vērot, ka dažiem ansambļa dalībniekiem bija uzdevums no dziesmas pēdējās nots uzdot iesākuma noti nākošai dziesmai. Mūzikāli spējīgie jaunieši arī pārējā programmā atsevišķu balsu notis tikai no vienas vienīgas nots, ko diriģente tiem uzdeva. Tas pierāda viņu spējas un diriģentes veiksmi viņu sagatavošanā.

Ar patiesu nepacietību gaidīsim viņus nākamajā koncertā. Vēlam STRAUMES ansamblim vislabākās sekmes.

A. GŪTMANIS.

SPRIGANA DEJA.

Valmieras tautas deju vienība GAUJA viesojas Montrealā.

Kulturālo vienību ciemošanās mūsu sabiedrībā patlaban izraisa dažādas jūtas, ieskaņas un izskaņas. Tas nebija citādi ar GAUJAS ierašanos Montrealā. Daudzi tic, ka "lodziņa pavēršanās" Padomju Savienībā ir saņemama ar nedalītu prieku (un tam tic tik daudzi okupētajā Latvijā, Lietuvā un Igaunijā, kā to liecina preses aģentūru ziņas), ka turienes latviešu jaunieši šeit saņemami atplēstām rokām, jo viņi, šejieni un mūs redzējuši un satikuši, kļūs brīvības vēstneši verdzības cietoksnī. Tādēļ pat pārliecināti komunisti jāapdāvina un viņu centieni atalgojami no sarīkojuma ienākumiem, čekas aģentus ieskaitot. Sādi domājošos cilvēkus tagad netrūkst agrākās "nelokamās stājas" pārstāvju. Kaut kas līdzīgs tam, kad sākās mūsu ceļošana uz okupēto Latviju. Citiem šķiet, ka pie jautājuma jāpieiet ar uzmanību, izmantojot jauno situāciju mūsu un visas tautas labā. Un netrūkst to, kas arvien vēl šādas ciemošanās pilnīgi noraida. Kuram taisnība?

Ar cerību sajūsmu mēs bieži esam smagi piemānīti. Visspilgtākais piemērs, manuprāt, bija 1940./1. gadā, kad netrūka ļaužu, kas paši bija piedzīvojuši bolševiku briesmas 1919. gadā, bet, krieviem atkal ienākot mūsu zemē, teica: "Viņi taču būs mainījušies. Nevarēs atkārtot tos pašus briesmu darbus." Atkārtoja, pat pret savējiem - ar lodi pakausī.

Lai nu kādi būtu mūsu ieskatī ciemoša-

nās un kultūras apmaiņas jautājumos, būtu svarīgi paturēt prātā, ka par to nopietni jārunā, apstākļi jāizvērtē, lai nebūtu jaunas vilšanās. Debatēm būtu jābūt atklātām. Ir savādi, ka dažkārt gudri ļaudis labprātāk klusē vai pat smīn - tā drošāk. Un viens otrs, kas agrāk tika dēvēts par "sarkanu", tagad šo dēvētāju acīs kļūst par Daugavas Vanagu un otrādi. Jā, pasaules mainās! Kā atzīsināsim šo ķecerīgo mezglu?

Nav jābaidās apmeklēt ciemiņu izrādes, nav jābaidās tikties ar atsevišķiem programmas izpildītājiem. To darām Montrealā, itin kuplā skaitā un sekmīgi, kā to pierādīja viesizrāde 26. maijā. Tajā bija ap 480 apmeklētāju (vairāk kā simts vietējo un lietuviešu, daudz otaviešu), kas ar gandarījumu noskatījās ciemiņu sniegumu, kas bija spraigs, skatuviski teicami sagatavots. Tas sajūsmina šejienes skatītāju, liecina par rūpīgu un disciplinētu iestudējumu, kāds nepieciešams ceļojošai vienībai, lai apmierinātu svešiniekus citās republikās un mūs šeit, brīvībā. To grupas vadītāji labi apzinās, un to zin katrs tās dalībnieks. Tiem visiem jāpadodas šim disciplīnas režīmam, citādi ārzemju braucieni tiem izpaliks.

Sevišķi patika Audēju dejas. Tā bija patīkamākā jaundeja. Latviešiem maz deju, kurās attēlotas dzīves izdarības (lietuvjiem tādu daudz), kādēļ tā reizē deva negaidītu pārsteigumu. Turpretim Mičošanas uzvedums ļoti pievīla. Tas bija radīts tikai viena mērķa dēļ - lai dotu dejotājiem parādīt savu dejas veiklību. No vienas puses tas saista svešinieku uzmanību, bet latvieša sirdī paliek pavisam liels tukšums.

Nez kāda iemesla dēļ Montrealas programmā tika ieviesta pārmaiņa - dejas Tautas svētkos, kas derdzās ļoti. Kaut ko šabloniskāku, pionieriskāku sen nebija gadījies redzēt.

Mūzikas un dziedātāju ansamblis priekšnesumam bija itin piemērots. Tajā neparasts instruments bija zvaguļu kūja ar vairākiem kāšiem (arī velna kūja), ko veiksmīgais tās piesitējs lietoja ar prasmī. Aivara Trēziņa un Edmunda Medņa mūzikālās apdares nesajūsmināja, bet dejas dejotājiem tik ļoti svarīgo takts izjūtu.

Pieteicāja šabloniski skandēja savu sakāmo, kurā dažkārt ieskanējās savāds patskaņu izrunas veids.

Nenovēršami prāts nesas uz salīdzinājumu ar to, ko veic mūsu šejienes tautas deju vienības. Jāatzīstas, ka, manuprāt, mūsējās daudzējādā ziņā ir pārākas. Mūsu choreografiem ir daudz atjautīgāka izdoma - jā, latviskā izjūta. Neviena no Gaujas jaundejām nevarēja, piemēra pēc, sacensties ar Zigurda Miezīša Taču Jāpudeja un citām, par Skaidrītes Dariusas veiksmi nemaz nerunājot. Saules jostas uzvedumi ir par galvu pārāki par šoreiz redzēto Mičošanu, kas esot diplomdarbs. Tad jau Dariusai jāpiešķir doktora grāds tautas dejās! Turklāt izpildījuma ziņā Saules jostas dejojums daudz izjustāks - dvēselisks. Toronto Diždanča Sarabumbuls dižens un cēls. Un mūsu pašu Ačkups nemaz nav zemē metams.

Skatuves rutīnā tālie ciemiņi bieži pārāki, jo viņiem taču jādod priekšnesums, kas negarlaiko internacionālu publiku. Tautas tērpi mums autentiski un grezni, ciemiņiem - radīti skatuves vajadzībām. Solis mūsējiem ir smagnējs, viesiem - baleta. Dejojumu sastāvs Gaujai izmeklēts. Tas palīdz. Prātā paliek

Ačkupa vadītājas Mairas Kanīpas Montrealas latviešu organizāciju padomes sēdē teiktie vārdi: "Ja mums būtu iespējama tāda izlase un būtu laiks tik daudz mēģinājumiem, mēs varētu daudz vairāk." Jāpiekrīt.

Rīkotāju vārdā ciemiņus trīsvalodīgi pieteica Jānis Tērauds sen. Noslēgumā viņš pasniedza Vairai Dundurai grāmatu LATVIA. Pretī saņēma ciemiņu dāvanas. Pēc tam aicināja pulcējušos vienoties Latvijas himnā, kas izskanēja tikpat braši, kāds bija dejotāju sniegums. Citiem vārdiem, skatītāji savā sniegumā līdzinājās ar ciemiņiem, kam dzirdētais bija pārdzīvojums pats par sevi.

Daudzos dejotājus savās mājās uzņēma daudzi montrealieši. Tas bija piedzīvojums - abpusējs. Šāda mijiedarbe ir veselīga. Tā dod iespēju iepazīties, patērzēt, daudz pozitīva, bet reizē atnes arī ko negatīvu - pārspīlētu apdāvināšanu no vienas puses un gandrīz vai mantrausību no otras. Jāsāk nopietni šaubīties, cik ilgi varēsīm šādus ciemiņus atbalstīt no simtiņa līdz pat tūkstošim no reizes, un vai tas pat ir vēlami. Jāpabrīnās arī par to, cik viegli tas mums nākas, kamēr, kad jādomā par atbalstu mūsu pašu jauniešiem latviskās izglītības turpināšanai, rodas visādas prasības un aizbildinājumi.

M. ŠTAUVERS.

UN TĀ NEKAD NEAPSTĀSIES.

Ja runājam par jūtām, tās pārplūda - tā, kā to pat nevarējām sagaidīt. Jaunieši, kas satikās tikai uz pāris dienām (un naktīm) un kuŗu vecāki arī jau 45 gadus šķirti, atvadījās lidlaukā kā brāļi un māsas. Asaras bija sirsnīgas pateicības, kā arī dziļas smeldzes kairinātas. Bija beigušies vēl nepiedzīvota atkalredzēšanās. Uz Latviju aizbrauca mūsu labākie sūtņi. Viņi tur atgriezās bruņoti ar patiesību. Un patiesība uzvarēs!

Jūtas nu jau būs rimušas. Vajadzīga maza atskaite par notikušo vispār:

40 gaujieši no Toronto Montrealā ieradās ar autobusu. Kā paredzēts, 25. maijā, plkst. 17:00, pie Centra. Viņus godā tērptā Centrā sagaidīja 40 ģimeņu pārstāvji, kas ciemiņus uzņēma savās mājās. Jau pirmā vakarā vairums devās iepazīties ar pilsētu.

Ceturtdiena pagāja plašākā pilsētas apskatē un dažādu mantu iepirkšanā. Ne reti ciemiņu un pavadoņu ceļi krustojās pilsētas populārākās vietās. Laiks bija vasarīgi burvīgs.

Ceturtdienas vakarā notika sen gaidītais tautas deju un dziesmu uzvedums. Ieradušies bija, liekas, rekordskaits mūsu pašu saimes un tad vēl kāds simts kanadiešu viesu. No 580 sēdvietām 92 bija tukšas.

Plašā skatuve, liekas, gaujiešiem deva diezgan vietas, lai ar neparastu sparū un disciplīnu mūs iepazīstinātu ar savu latvisko repertuāru. Pats saturs un sniegums jau kompetentu personu aprakstīta. Manuprāt sevišķi mičošanas uzvedums bija ļoti iespaidīgs. Dalībnieki bija pelnījuši lielu skatītāju pateicību, saņēma puķes un aploksnītes, ansambļa vadītājam Vairai Dundurai pasniedzām grāmatu LATVIA, kas varētu mājās aizpildīt vēstures baltos plankumus.

Rīkotāji saņēma vienu galda segu un grāmatu par Meža kapu memoriālo skulptūru. Sarīkojumu beidzām ar mūsu tautas lūgšanu, gan pieminot, ka gaujiešiem nav jādzied, jo esam laimīgi, ka mūsu ciemiņi mums dzied līdz savās sirdīs. Atsauksmes par sarīkojumu visumā labas.

Tā kā ieeja bija pret labprātīgiem ziedojumiem, nevarējām sagaidīt tik lielas summas kā citos centros. Bez tam mums bija liela proporcija vietējo, un tie daudzi deva tikai pa dolāram. Toties gods mūsu tautiešiem par devīgām sirdīm, jo kopieņēmums tomēr bija ap \$ 2.500.

Pēc sarīkojuma jaunieši uz savu roku sarunāja vakarēšanu Centrā, kuŗu pēdējie atstāja tikai ap plkst. 4:30!

Piektdien, plkst. 10, Centrā, bija kopējs "brunčs", kur gan visi neieradās. Arī tie, kas ieradās, steidzās izmantot skaisto laiku un skrejošās stundas, lai vēl redzētu ko no Montrealas un nopirktu pēdējās piemīļietas. Plkst. 16 bija jāierodas Mirabelas lidlaukā, par ko jau minēts.

Pēc visu izdevumu atskaitīšanas, tīrais atlikums ir gandrīz \$ 800, no kuŗa daļu gribējām izlietot šujmašīnas dāvāšanai Gaujas tēŗpu šūšanai. Nevarējām vienoties. Mums lūdzta segt daļu no autobusa un apdrošināšanas izdevumiem. Arī šeit vēl neesam vienojušies.

Domāju, ka svarīgākais šajā notikumā ir:

1. ļoti tuvā un skaistā draudzība, kas attīstījās mūsu jauniešu un arī citu starpā.
2. patiesības liecinājums, ko līdzī pagēma mūsu ciemiņi, lai to izplatītu mūsu dzimtenē un
3. ļoti labā sadarbība Montrealas latviešu saimē un atbalsts sabiedrībā idejai, ka mums nepieciešams un pat tuvs ir ik katrs latvietis.

Liels paldies visiem tautiešiem, kas to saprata jau no sākuma un nāca talkā, lai varām Gauju godam uzņemt, tā, - lai tā nekad neapstātos plūst.

Vēl jāpiemin, ka aizraušanās nebija tikai mūsu pilsētā un otaviešos vien. Bija ieradušies tautieši arī no Bostonas, Ņujorkas, Hamiltonas un Toronto. Tie mēroja garus ceļus, lai vēlreiz būtu tuvu "mūsu bērniem" un lai tos izvadītu atceļā uz dzimteni. Mūsu asins spēks nav iznīcināts, un ir skaidrs, ka mūsu tautas dvēsele nav dalāma.

J. TĒRAUDS.

TĒRVETE.

Tērvete vasaras rosību uzsāka ar dievkalpojumu 5. jūnija rīta pusē. To vadīja māc. E. G. Hūns, piedaloties pārs dučiem apmeklētāju. Mūziku aprūpēja Vitolu Andrejs. Dievkalpojums notika draudzes mājas pagraba telpā, jo bērnu nometni bija pārņēmuši Montrealas un Otavas jaunieši, skaitā ap 40.

Pēc dievkalpojuma, tais pašās telpās, notika neliela kopīga maltīte. Bagātīgie groziņu nesēji un draudzes dāmas rūpējās un pacienāja arī tos, kas bija nākuši tukšām rokām.

Tās pašas svētdienas pēcpusdienā pūta stiprs vējš, vēlāk pārejot vētrā, lai gan debesis nebija klātas draudošiem mākoņiem un no lietuses nebija ne vēsts. Nolūza elektrības

stabs tuvu pie Tērvetes vārtiem un vairāki koki. Elektriskā strāva pārtrūka vairāk kā 31 stundu. Tas radīja ne tikai neērtības mūsu pierastā dzīves ritmā, bet bažas tiem, kas dzīvo Tērvetē un kuŗu krājumos lielāki daudzumi pārtikas.

Divas apses neizturēja vēja brāzmu Braunu Pēteŗa sētā un apdraudēja elektriskā transformatora likteni. To manīja kaimiņiene Grīntālu Alīse un, zinot briesmas, kas nesen atgadījās ar citu transformatoru un degšanas sākšanos, viņa mēģināja un tai izdevās sadabūt elektriskās iestādes pārstāvi, kas novērsa eksploziju un eventuēlu uguns nelaimi.

Ričardsonu mājai cauri izstaigājis kāds neliels lāča mantinieks un gar upmalu devies tālāk uz Bērnu nometnes pusi.

AGRUMU PĒTERIS.

KĀ CENTRS PULSĒ?

15. jūnija Centra valdes sēde, J. Tērauda vadībā, sākās ar iepriekšējās sēdes protokola nolasīšanu. To pieņēma ar dažiem labojumiem.

Pārrunāja Ž. Waldheima domu par Centrā brīvās zemes gabala izbūvi - par kaut ko līdzīgu parkam. Ar pensionāriem piešķirtiem līdzekļiem (izbūvei domātie dolāri gan vēl nav piešķirti) un ar pensionāru darba spēku. Tuvākā laikā noskaidros pie Lašīnas pilsētas valdes, vai tā atļauj šādu parku izbūvēt un šo interesanto priekšlikumu īstenot.

J. Tērauds ziņoja par Valmieras deju ansambļa GAUJA apciemojumu un uzvedumu. Izrāde bijusi labi apmeklēta - 480 skatītāji, ieskaitot otaviešus, Ņujorkiešus un labu skaitu (vairāk kā 100) nelatviešu.

Ienākumi, ieskaitot brokastu dalībnieku maksas, bija \$ 2.679. Izdevumos \$ 1.886, atlikums \$ 783. No šī atlikuma iecerēts Gaujai dāvināt šujmašīnu. Izmaksa \$ 500.

Ruta Gabruša izsaka pateicību visām Montrealas dāmām par Gaujas dalībnieku uzņemšanu, cepumiem un galdu dekorēšanu.

Joprojām vēl ir neskaidrības ar skaņu sistēmas lietošanu, kat gan ir pieejamas instrukcijas un noteikumi, kā šo sistēmu lietot. Neskaidrību gadījumā var meklēt palīdzību pie Martas Ērglis vai sazināties ar V. Kalaci.

Centra 5 gadu pastāvēšanas atceres sarīkojums notiks 17. septembrī, plkst. 18, Centrā. Programmā aicināti piedalīties Ariana Liepiņa un Viesturs Brands.

18. novembra svinības rīko Montrealas Latviešu Organizāciju Padome. Būs garīgais un laicīgais sarīkojums.

Nākošā Centra valdes sēde 13. jūlijā, plkst. 19:30, Centrā.

L. KALNIŅŠ.

PENSIONĀRI.

9. jūnija saietā saradās reti kupls dalībnieku skaits - labi pāri 70, un ikviena vieta Centra Kamīna zālē bija aizņemta. Ziņas rāda, ka jūnijā dzimuši 15. Ar

apalīem gadiem daudzīnājām Dekmeijuru Ilgu.

Ciemojās ciemiņš no Rīgas un cītīgi piedalījās kopīgā dziedāšanā ar mums.

Slimnīcā arstējās Alfons Smits un Jānis Vilnis.

AGRUMU PĒTERIS.

ĀĶKUPAM DIVI JAUNDEJAS.

Itin bieži sūdzamies, ka mūsu sabiedrība noveco un ka tai trūkst jaunu ideju. Gluži tā nu īsti nav. Jāpaskatās tikai, ko dara jaunie. Ir cits jautājums, vai mēs gribam paskatīties. Pat tādā vienībā kā mūsu pašu organizāciju padome laiku pa laikam rodas itin vērtīgi ieteikumi, kas, ja īstenoti, atnes labus rezultātus. Tā tautas deju vienībai Āķkups lūdzot atbalstu ceļojumam uz tālo Indianapoli, ASV, lai tur dziesmu svētkos rādītu savu dejušanas māku, padome ieteica rīkot Īpašu vakaru. Ieteikumu pieņēma, un vakars notika 17. jūnijā, Latviešu Centrā. Tajā bija ieradusies ap 80 labvēļu un interesentu (ja būtu bijis vairāk, tiem būtu bijis pagrūti atrast sev vietu, jo lielāko telpas plāna daļu vajadzēja dejušanas priekšnesumiem). Tie piedzīvoja patīkamu pārdzīvojumu, kas paliek atmiņā un kas liecina, ka ir dažādas iespējas, ja tikai tās izmantojam.

Jaunie šo Indianapolē dziesmu svētku ieskaņas vakaru, sava veida Jāpus, bija gata-vojuši ar apdomu un izdomu.

Pie ieejas tie viesus sagaidīja ar miestīgu un citiem padzēriem. Pie azaida galda varēja dabūt dažādus sierus un augļu uzkodas. Vakara pieteikšanas procesā piedalījās kāds pusducis jauno ļaužu, katrs kaut ko pastāstīdams par Āķkupa veikumiem un iecerēm, lai gan oficiālā vakara pieteicēja bija Kristīne Ortmane. Tas dažādajām aprisēm piedeva sava veida pārsteiguma momentu un piedeva vakaram it kā vienas lielas saimes saieta gaisotni.

Āķkups uz Indianapoli dodas kopā ar Otavas Rotaļu. Šī jaunās audzes sadarbība abu pilsētu starpā ir vairāk kā patīkama. Tā varētu būt piemērs citām vienībām. Tā nu priekšnesumu daļā dejoja abas vienības. Redzējam sešas dejas, no kurām trīs dejoja abas kopā, vienu Rotaļa, bet divi jaundejas Āķkups. Jā, jaundejas - jauna āķkupiešu uzdrošināšanās, kas devusi patiesu dzenuli strādāt. Sniegums ciešajā gaisotnē izdevās un liecināja, ka dejojāji paveikuši tiešām daudz. Otavas Rotaļa, Ingridas Mazutes vadībā, atsevišķi tīkami dejoja Alsungas pāru deju. Kopā ar Āķkupu - Bundzenieku deju, Rīņu danci un Vidzemes polku. Rotaļai 14 dejojāji, pa divi vairāk kā Āķkupam!

Mazliet par neparastāko notikumu - jaundejām, kurās skatījām pirmizrādē un kas agrāk uzņemtas video lentē.

Jānis Mateus choreografējis jaunu meiteņu deju Sētiņa, kurā katra meita cenšas sevi parādīt, nu, protams, labās puses. To viņš panācis. Deja tiešām izdevusies, ieturēta un labi sagatavota. Šķiet, tajā netrūkst latvisko elementu un piemērotu tūru, bet par to spriedīs citi ļaudis - zinātāji dziesmu svētkos. Jācer, ka dejojājiem izdosies dot labāko no labākajiem izpildījumiem. Viņas to spēj. Zēl, ka šo jaundeju neredzēja Gauja (Jeb vai viņi tomēr nenoskatījās video lenti?).

Andrējs Vītols un Zinta Mateus choreo-

grafējuši Saulgriežu deju, kas savā aparē daudz sarežģītāka. Tajā daudz "trijnieku" un apļu, kā arī starpdejušanas (tai zālē vienkārši bija par maz vietas, lai to patiesi redzētu un izbaudītu). Līdz ar to tai nebija tā viegluma un cēluma kā Sētiņai. Tomēr apbrīnojama bija izturētā tempu maiņa un dejas prieks. Saspiestībā dejojājiem vienā otrā vietā pamisējās pa tūrei, pa solim. Lai nu tas palet secen Jaundeju parādē dziesmu svētkos. Deju vajadzēja atkārtot (skatītājiem programma bija par īsu - cik labi, ka ne pa garu! - tie gribēja vairāk).

Abām dejām mūziku ieskaņojuši Mārtiņš Ozoliņš (patlaban darba komandējumā Austrālijā) un Andrējs Vītols. Saulgriežu deju mūzikai izmantota Pēteris Aldiņa tautas dziesmas metodijas apdare, ko iedziedājuši paši āķkupieši. Skatu lentas atskaņojums nebija sevišķi dzidrs.

Starp dejām vairākas dziesmas dziedāja māsas Kristīne un Larisa Gūtmanes. Viņas labi sadziedājušās. Sniegums patika.

Dziedāja arī publika. Jāņa Mateus vadībā. Vārdi dziesmām bija gaumīgi un atjautīgi iespiestās programmās, kurās pat netrūka humora, bet pašam vadītājam uz ģitāres!

Āķkupa patreizējās vadītājas - Maira Bierne-Kaniņa un Kristīne Ortmane saņēma pateicības ziedus un aploksnī.

Sarīkojumu bija atbalstījušas vairākas organizācijas un privātas personas: Montreālas latviešu sabiedriskais centrs, Montreālas latviešu pensionāru apvienība un Montreālas latviešu biedrība, A. Timbers, M. Ērgle un T. Gaile. Tajā pārdeva Āķkupa kafijas krūzes. Rezultātā Roberts Kalniņš paziņoja, ka dejojāji uz Indianapoli tikšot un varēsot atgriezties arī mājās.

Starp citu, acīs iekrita dažādās un neparastās meiteņu un zēnu matu kodaļas (no modes jaunie negrib atteikties, vienu otru puristu tas varētu uztraukt).

Ja nu par mūsu jaunatnes danci būtu sajūsminājušies tikpat daudz mūsmājiešu kā nesenajos Gaujas ciemos, tad... bet rīkotāji jau ar to bija rēķinājušies!...

Paldies, jaunie draugi, par izjustu un gaišu Līgo svētku ieskaņas vakaru. Lai Jums labi sokas tālajā Indianapolē. Jūs to esat vairāk kā pelnījuši.

M. ŠTAUVERS.

PIEMIN AIZVESTOS.

Ja Rīgā un Tallinā aizvestos pieminēja tautas masas tūkstošu tūkstošos, kas atklāti dziedāja valsts himnas, kur bija desmitiem runātāju, kur netrūka dedzīgu prasību un izteikta nacionālisma, mūsu pašu atcere izrādījās pavisam bāla, vāji organizēta un apmeklēta, necila. To, kā katru gadu, rīkoja Baltiešu Federācijas Kanadā Montrealas nodaļa, jau gadiem ierastā kārtībā.

Pie Nezināmā kareivja kapa Kanadas laukumā nolika sēru vainagu. Nodaļas priekšsēdis P. Moldre atkārtoja vēsturisko notikumu stāstu. Viesis - Kvebekas Alianses prezidents Rojals Orrs teica īsu uzrunu, kurā norādīja, ka nodaļa ir viņa vadītās organizācijas biedre un ka baltieši Kanadai un Kvebekai nozīmīgi. Vēl runāja ungāru pārstāvis Korsos.

Ap 100 piemiņas akta dalībnieku vidū bija ap 60 latviešu, 25 lietuvji un 15 igauņi. Vēlāk apvienotā dievkalpojumā Mary Queen of the World katoļu katedrālē, uz kuriem gāja gājienā, tiem vēl pievienojās kādi citi 50 dievlūdžēji (sākuma laika sajukuma dēļ vēlīni nācēji), atkal lielāko tiesu latvieši.

Apvienotajā dievkalpojumā sprediķoja igauņu ev.-lut. māc. H. Laaneots. Viņš savā sprediķī pieminēja fainemonu, ka brīvā saimniecība kļūstot komunistu ierocis un ka daudzi šejienes mācītāji - komūnisma idejas paudēji. Tā Padomju Savienībā notiekot pārmaiņas, bet komūnisms turpinot izplest savus zirnīkļa tīklus šejienes vidē. Viņš mudināja apustuļu aicinājuma zīmē veidot jaunu kristīgās ticības kustību, kurai pa patlaban pavērto spraugu būtu jāiekļūst Baltijā un visā Padomijā. Izdevība jāizmantojot - jāievedot un jāiesūtot bībeles un cita garīgā literatūra, jo tautām, gadu desmitiem dzīvojot apspiestībā, verdzībā un cietumā, visa tā trūcis - ļaudis esot izslāpuši!

Mūzikālā daļā dziedāja lietuvju vīru koris (oktets), A. Stankevičus vadībā, un igauņu jauktais koris, O. Avarmas vadībā., Jānis Tērauds jun. atskaņoja ērģeļu mūziku.

Katras tautības mācītājs teica lūgšanu savā valodā (latviešiem māc. G. Hūns), un visi dievlūdžēji kopā dziedāja katras valsts himnu.

Kolektē ienāca \$ 305, no kuņiem \$ 150 aizgāja katedrāles īres vajadzībām. Maz ticams, ka ar atlikumu varēs nosegt pārējos atceres sarīkošanas izdevumus.

Pirms atceres sākšanās arvien Čaklā DV Montrealas nodaļas vanadžu vadītāja Erika Vītiņa pret ziedojumu piesprauda Latvijas karodziņu paziņšanās zīmes ikvienam, kas to vēlējas.

Atcere notika tieši 14. jūnija vakarā.

Nākamgad atceres tehniskais izkārtojums piekrīt latviešiem. Šķiet, ka jau šobrīd būtu jādomā par to, kā panākt labāku un efektīvāku izkārtojumu šai tik ļoti nozīmīgajai dienai, kas it sevišķi Baltijā kļuvusi par izteiktu cīņas ieroci pret Staļina un komūnisma nežēlībām. Tas nebūs viegls uzdevums.

Paldies pienākas visiem rīkotājiem un darbiniekiem, it sevišķi apmeklētājiem, kuņu vidū bija ačkupieši tautas tērpos.

Š.

ŠACHA SACĪKSTES TĒRVETĒ.

Īpašs šacha turnīrs 10. jūlijā, plkst. 10, notiks Tērvetē. Visi, kas spēj kustināt šīs karaliskās spēles kauliņus, lūgti pie-teikties pie -

J. Bilinska Montrealā, tel. 681-3966 vai
J. Mazuša Otavā, tel. 613-225-4949.

J. B.

Šī MLB Ziņotāja numura paraugburtnīcas būs pieejamas 8. ASV latviešu vispārējos dziesmu svētko Indianapolē. Lūdzam papemt un iepazīties!

Regulārajiem lasītājiem šo numuru Kana-das pastā nododam 28. jūnijā.

Montrealas Latviešu Organizāciju Padome savās divi pēdējās darba sēdēs, kas notika 10. maijā un 9. jūnijā, Īpašu vērību pievērsa savam Izglītības stipendiju fondam, kas atbalsta mūsu jaunatnes izglītības centienus. Tajā šogad no organizācijām un draudzēm - Montrealas Latviešu Biedrības, DV Montrealas nodaļas, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra, Latviešu skolas Montrealā, Montrealas latviešu ev.-lut. draudzes, Montrealas katoļu draudzes, Montrealas latviešu korporāciju kopas un Almas Apses kopā ienākuši \$ 675, kuņiem padome no savas kases pievienojusi \$ 50, kopā \$ 725.

Atbalstu šogad latviešu izglītības turpināšanai lūdza četri jaunieši - Daina Leimane, Kristīne Gūtmane, Roberts Vītiņš un Ilga Leimane. Visiem viņiem piešķirtas stipendijas pašu izvēlēto latviešu mācības iestāžu apmeklēšanai (Beverinā un Rietummičigenā).

Izmaksāti visi ienākušie līdzekļi, par kuņiem devējiem padomes sirsnīgs paldies. Tā nu šis fonds patlaban ir atkal tukšs. Nav šaubu, ka tam līdzekļi atkal būs vajadzīgi nākamgad. Tādēļ vēlami, ka organizācijas, kopas un draudzes savus eventuelos atvēlējumus ieskaitītu savos budžetos tagad un atsevišķie fonda labvēļi darītu tāpat. Padome par to būs pateicīga.

Darba sēdēs plašāk pārrunāja aizvadītos un turpmākos sarīkojumus kuņus padome rīko visu organizāciju, kopu un draudžu vārdā, kas tajā sastāv. Dalībniecēm kasē gadā jāiemaksā \$ 25 dalības maksa.

Padomi patlaban vada ev.-lut. Trīsvienības draudzes pārstāvis Andris Spura.

Nākamā padomes darba sēde notiks 16. augustā, plkst. 19:30, Latviešu Centrā. Piedalīties aicināti visu dalībnieču pārstāvji. Tajā izlems šā gada 70. Latvijas dienas norisi Montrealā.

Š.

VĒL VIENS CIEMIŅŠ.

Latviešu Inženieru Apvienības Montrealas kopa 7. jūnijā, Latviešu Centrā, bija izkārtojusi prof. Dr. Andra Krēslīpa (no Rīgas), ko tā bija ielūgusi uz LIA 8. ziņātņu kongresu, kas maija beigās notika Toronto (Skatiet speciālrakstu šī numura sākumā. Red.), priekšlasījumu par Latvijas Politehnisko Institutu, kam Rīgā atzīmēti 125 gadu pastāvēšana.

Ar referentu iepazīstināja LIA prezidents inš. Andris Palejs.

Priekšlasījums bija lietišķs. Tajā interesantākā daļa bija slīdītes, kuņās skatījām dažādo laiku nozīmes un uzklaušijām referenta paskaidrojumus par tām.

Pēc tam sekoja jautājumu un atbilžu periods. Tas bija interesants.

Priekšlasījumā teiktajam un pārrunām derētu pieskārties plašāk. Soreiz tas neiznāk. Cerēsim, ka plašāku ziņojumu izdosies sastādīt līdz nākamajam MLB Ziņotāja numuram.

Sarīkojumā bija ieradušies ap 35 interesentu.

Š.

MLB Zīpotāja tehnisko izdevumu segšanai jūnijā mēnesī esam saņēmuši sekojošus ziedojumus:

Maija Tyzek, Vinipegā, Manitobā, \$ 20.00, Mirdza Rutule, Vinipegā, Manitobā, \$ 15.00, Egons Jurevics, Vinipegā, Manitobā, \$ 20.00, Antons Staudžs, Vinipegā, Manitobā, \$ 45.00, Iieva Bolšteina, Geitersburgā, Merilandā, ASV, \$ 3.60, Gunārs un Benita Ozoli, Pokipsijā, Ņujorkā, ASV, \$ 18.00, Alfrēds Timbers \$ 100.00, Ieva Bolšteina \$ 3.60, Emīlija Veichele, Fortlī, Ņudžersijā, ASV, \$ 4.50, Jānis Tupesis, Kembridžā, Viskonsīnā, ASV, \$ 24.00, Natālija Baumane \$ 17.50, Filips Jansens, Cerihilā, Ņudžersijā, ASV, \$ 37.50, Sarma G., Austrālijā \$ 12.00, Ansis Blāķis, Santa Monikā, Kalifornijā, ASV, \$ 7.50, Valfrīds Spuntelis, Ņudžersijā, \$ 5.00, Ģirts Zeidenbergs, Katonā, Ņujorkā, \$ 18.00.

1988./9. darbības gada otrajā mēnesī no 17 lasītājiem kopā \$ 351.20.

Darbības gadā no 30 lasītājiem kopā \$ 539.35.

Spiestuves mašīnu iegādei:
Natālija Baumane \$ 12.50

Abās kategorijās šajā darbības gadā no 33 ziedotājiem pavisam kopā \$ 579.35.

Visiem mūsu darba Čaklajiem atbalstītājiem vissirsnīgākais paldies! Bez Jūsu atbalsta mēs MLB Zīpotāju nevarētu izdot tik plašu, kāds tas šobrīd ir.

Cita sīkāka informācija par Montrealas Latviešu Biedrības darbību šoreiz izpaliek. Sniegsim ziņojumu par rudens nodarbībām nākamajā numurā.

ATBALSIS

Atbalsis mēs vadāmies pēc trim pamatprincipiem:

- Profesionālisma
- Ērtības
- Viesmīlības

Atbrauciet un izbaudiet!
Jūs būsiet pārsteigti!

Irējamas:

- kabīnes
- istabas
- dzīvokļi

Treileru vietas
Telsu vietas
Peldēšana
Lalvas
310 akru zemes
Jūdzu jūdzēm taku
Pie Gārezera

(616) 244 5141

COLLINS CLARKE

MACGILLIVRAY
WHITE

Guardian
Plans

FLOWERS
by
Flowergram

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

KLŪSTIET

Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padomes Mūzikas nometnes

LABVĒLI

GODA LABVĒLIS - \$ 250 un vairāk.
VEICINĀTAJS - \$ 100 un vairāk.
ATBALSTĪTĀJS - \$ 50 un vairāk.

Protams, pieņemam jeb kuru atvēlējumu. Līdzekļi Mūzikas nometnei vajadzīgi II nometnes izstrūkuma, III nometnes sagatavošanas izdevumu segšanai un lai padome varētu noteikt iespējami zemāko dalības maksu III nometnes dalībniekiem. Čeki rakstāmi uz padomes vārda un adresējami-

291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué.,
Canada H9X 2R2, tel.514-457-92

PADOME

LATVISKĀS SERVJETES.

Katrā mājā lietojam servjetes. Tās pārkamās un maksā naudu. Par līdžīgu cenu Jūs tagad varat iegādāties LATVISKĀS SERVJETES, kuras izdevusi Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padome. Ar tām nodrošināta kāda liela vajadzība un tās dod līdzekļus mūsu jaunatnes darba programmai.

Lietojiet tās viesībās, godos un dāvanai. Cenas ir sekojošas:

2 pac. KAFIJAS servj. \$ 5.00,
2 pac. VIESĪBU Servj. \$ 7.00,
pa pac. no katras \$ 6.00.

Pasta sūtījumam: 2 pac. \$ 1.00.
4 pac. \$ 2.00.

Lielā paka VIESĪBU servj. \$ 20.00
pastam \$ 4.00

Adrese: paziņojumā pa kreisi!

S A B I E D R I S K Ā S D Z Ī V E S L A I K R Ā D I S :

Biežāk lietoto tālrunu adreses:

Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek ev. - lut. dievkalpojumi, - 4345 Marcell Ave.
 Ev. - lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Ave., tel. 489-3224.
 Latviešu Sabiedriskais Centrs, 3955 Provost ielā, Lešnā, tel. 634-4082.

- 3. jūlijā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
- 7. jūlijā, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
- 10. jūlijā, plkst. 11:00, Tērvetē, Bērnu vasaras nometnes atklāšanas dievkalpojums.
- 10. jūlijā, plkst. 12:00, Tērvetē, Bērnu vasaras nometnes atklāšana.
- 13. jūlijā, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra valdes sēde.
- 16. jūlijā, plkst. 20:00, Tērvetē, Bērnu vasaras nometnes ugunskurs.
- 17. jūlijā, plkst. 11:00, Tērvetē, Bērnu vasaras nometnes dievkalpojums.
- 17. jūlijā, plkst. 14:00, Avocas kapsētā, Tērvetē, Montrealas latviešu ev.-lut. draudzes KAPU SVĒTKI.
- 23. jūlijā, plkst. , vakara noietā, Bērnu vasaras nometnes slēgšana.
- 7. augustā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut draudžu kārtējais dievkalpojums.
- 11. augustā, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
- 14. augustā, plkst. 11:00, DV Lauku Ipašumā Dzintaros, DV Montrealas nodaļas Latvijas brīvības cīņu atcere ar mūsu slavenā pulkveža Fridricha Brieža 100 gadu piemiņu. Māc. G. Hūns. I. Skrastīņa referāts "Leģendārais pulkvedis Briedis".
- 14. augustā, plkst. 14:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
- 16. augustā, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Organizāciju Padomes darba sēde.
- 20. augustā, plkst. 17:00, Tērvetē, Tērvetes gada svētku atceres dievkalpojums.
 Pēc dievkalpojuma saviesīgs vakars, kurā izrādīs no Latvijas saņemtu video lenti.
- 21. augustā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
- 28. augustā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
- 17. septembrī, plkst. 18:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra 5 gadu pastāvēšanas sarīkojums. Plašāka informācija nākamajos MLB Zīpotāja numuros.

MLB ZĪNOTĀJA administrātorai A. Porietai - Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Québec, Canada, H9R 2X5, telefons 514-697-6624.

Ar šo nosūtu abonementa samaksu (\$22.50 vai 17,50 sk. likmesī) par _____ gadu/iem	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu ASV - \$5.-, citos kontinentos - \$12.-	\$ _____
Ziedoju izdevumu tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves mašīnu iegādei	\$ _____
Vēlos saņemt sekojošus agrākos MLB Zīpotāja numurus: _____ à \$ 2.-	\$ _____
Dāvinu MLB Zīpotāju _____	\$ _____
Iesakū nosūtīt paraugburtnīcas _____	\$ _____
Ar šo nosūtu iestāšanās maksu Montrealas Latviešu Biedrībā - \$ 5.-	\$ _____
Ar šo nosūtu MLB biedru maksu par _____ darbības gadu (à \$ 10.-)	\$ _____
Ar šo nosūtu LNAK dalības maksu par _____ gadiem (à \$ 5.-)	\$ _____
Ziedoju MLB darba un pasākumu veicināšanai	\$ _____
Čeki raketūmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.	Pavisam kopā \$ _____

(Maksūtāja vārds, uzvārds, pasta kods, telefona numurs)

(paraksts)

By appointment
(pēc vienošanās)

NORBERT KAZDAN, M. D.,

Runā latviski.

WESTMOUNT MEDICAL BLDG.,
Suite 650,
5025 Sherbrooke St. West,
Montrealā.

Tālrunis 514-486-4300.

N. K.

TĒRVETĒ

Montrealas latviešu ev.-
lut. draudzes mājā iz-
dodamas

ISTABAS un TELPA lielā-
kiem sarīkojumiem sezo-
nai, nedēļām vai nedēļu
nogalēm.

Pieprasīt pie V. Paegles,
tālrunis -
514-453-2699,

Valde.

STOKHOLMAS TEĀTRA IZRĀDES

NUJORKĀ

16. jūlijā, plkst.13,
E. Ionesco "Krēsli".

17. jūlijā, plkst.15,
V. Havela "Rīkojums".

Tuvākai informācijai zva-
nīt: -

I. Freibergam 342-9192
vai

Ģ. Zeidenbergam 914-
232-7438.

K.F.

TURPMĀKIE PLAŠĀKIE SARĪKOJUMI LATVIEŠU SABIEDRĪBĀ:

Laikā no 7. - 11. jūlijam, Sidnejā, Austrālijā, XXIII Latviešu Jaunatnes Dienas Austrālijā, Biļešu pasūtīnājumi: R. Zvirbulis, 20 Kurrajong St., Pennant Hills, 2120, Australia, tālr. (02) 484-6242.

Laikā no 14. - 21. augustam, Saulainē, Toronto, Kanadā, nākošā DIVREIZDIVI NOMETNE. Informācija/reģistrācija: Inga Upešlācis, 93 Highland Park Blvd., Thornhill, Ontario, L3T 1B6, tālr. 416-764-1730.

Laikā no 14. - 21. augustam, Gaņezērā, TRĪSREIZTRĪS NOMETNE. Pieteikties līdz 1. augustam pie Anitas Mednes, 1850 Lukens Ave., Willow Grove, PA 19090, U. S. A., tālr. 215-659-3254.

Laikā no 21. -28. augustam, Katskiļos, TRĪSREIZTRĪS NOMETNE. Pieteikties līdz 1. jūlijam pie Astrīdas Silgailas, 41 Glen, Cedar Grove, N. J. 07009, U. S. A.

Laikā no 22. augusta līdz 1. septembrim, Kursā, RIETUMKRUSTA TRĪSREIZTRĪS. Pieteikties līdz 15. jūlijam pie Juņa Petričeka, 350 Olive St., Menlo Park, CA 94025, U. S. A.

Labprāt ievietojam norādes šajā laikrādī. Plašāko saietu rīkotājiem pašiem jā rūpējās, lai pareizā informācija redakcijā nonāktu laikus, vismaz trīs mēnešus pirms saieta sākšanās.

Paziņojumu un sludinājumu iesūtītājiem lūdzam tos iesūtīt vismaz mēnesi pirms publicēšanas, lai varam pakārtot vietu.

Vispārēja raksta autorus un dalībniekus FORUMĀ lūdzam nenogaidīt līdz pēdējam brīdim. Pasta iestādes darbojās lēni. Ļoti bieži materiālus saņemam pēc jaunākā numura iznākšanas. So-
brīd jā rēķinājas, ka Jūsu sūtījums pastā būs vismaz 2 nedēļas.

MLB ZIŅOTĀJS.

ISSN 0227 - 2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2, tālr. 514-457-9832.

REDAKTORS: Mārtiņš Štauers. ADMINISTRĀTORE: Anita Poriet-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Qué., Canada, H9R 2X5, tālr. 514-697-6624. EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. DARBINIEKI: Jānis Birze, Elga Cops, Edgars Kajaks, Ņiņa Kajaks, Austrā Konovalovs, Anna Kreipāne, Pēteris Kreipāns, Voldemārs Ozols, Ilga Štauvēre un vēl daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 22.50 gadā; MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem - \$ 17.50 gadā; gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 5.-, uz citiem kontinentiem \$ 12.-. Atsevišķas agrākās burtnīcas pret \$ 2.- ziedojumu. Lappušu maksa: 1/4 lpp. - \$ 20.-, 1/3 lpp. - \$ 25.-; 1/2 lpp. - \$ 30.-; 3/4 lpp. - \$ 50.-; pilna lpp. - \$ 55.-; klišeju un paziņojumu sagatavošana \$ 15.-. Iespējama arī foto uzņēmumu publicēšana. Ceki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda. MLB ZIŅOTĀJS, tāpat kā MLB, ir bezpeļņas pasākums; visus ienākumus redakcija izmanto tā izdošanas vajadzībām.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododāmi redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un ziņas nepauž ne MLB valdes, ne redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Anonīmus rakstus redakcija ignorē.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY

SOCIÉTÉ DES LETTONS DE MONTREAL

JUILLET 1988 JULY

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS

BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Société des Lettons de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society: 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Canada H9X 2R2, telephone 514-457-9832.